

*ОЛЕКСАНДР
ПІДМОГИЛЬНИЙ*

**ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ
КОНТРОЛЮ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ
ФІНАНСОВОЇ ІНСПЕКЦІЇ УКРАЇНИ ЗА
СФЕРОЮ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ**

ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК

Донецьк
Видавництво
ЛАНДОН-XXI

2013

УДК 351.712.4
ББК 67.401.21
П 32

Підмогильний О.О.

П 32 Організація та здійснення контролю органами державної фінансової інспекції України за сферою державних закупівель : практичний посібник / Олександр Підмогильний. – Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2013. – 255 с.

ISBN 978-617-7049-52-3

У посібнику розглянуті питання організації та здійснення фінансового контролю органами Державної фінансової інспекції України за сферою закупівель за державні кошти.

Висвітлена роль та місце органів Держфінінспекції України у сфері контролю за державними закупівлями; запропоновано низку підготовчих дій, направлених на підвищення якості проведення контрольних заходів у сфері державних закупівель; розкрито основні методологічні аспекти проведення контрольних заходів у цій сфері; досліджено надані органам Держфінінспекції нормами законодавства повноваження щодо вжиття заходів за результатами виявлених порушень та зловживань у сфері прок'юременту та недопущення їх здійснення у подальшому.

Крім того, у посібнику обґрунтовано доцільність та дієвість використання в ході проведення контролю за державними закупівлями інформаційних ресурсів мережі Інтернет задля отримання елементів новизни при ревізійних діях.

Посібник повинен стати у нагоді працівникам органів Державної фінансової інспекції України, інших органів державного регулювання та нагляду у сфері державних закупівель, посадовим особам комітетів конкурсних торгів замовників, учасникам процедур закупівель за державні кошти, державним службовцям та посадовим особам місцевого самоврядування, студентам, викладачам та фахівцям навчальних закладів економічного напрямлення, а також іншим зацікавленим особам.

УДК 351.712.4
ББК 67.401.21

ISBN 978-617-7049-52-3

© О.О. Підмогильний, 2013

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ ЯК ОРГАН ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ЗАКУПІВЕЛЬ	6
РОЗДІЛ 2. ПІДГОТОВЧІ ЗАХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ОРГАНАМИ ДЕРЖФІНІНСПЕКЦІЇ УКРАЇНИ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ	34
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ІНСПЕКЦІЇ УКРАЇНИ	59
РОЗДІЛ 4. ПІДСТАВИ ЗАСТОСУВАННЯ ОРГАНАМИ ДЕРЖФІНІНСПЕКЦІЇ УКРАЇНИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ	181
РОЗДІЛ 5. РЕАЛІЗАЦІЯ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ІНСПЕКЦІЇ УКРАЇНИ МАТЕРІАЛІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ДОТРИМАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ...	208
Д О Д А Т К И	230

ВСТУП

Одним із фундаментальних механізмів реалізації економічної політики в галузі управління національним господарством є питання здійснення державних закупівель. Головна мета функціонування системи державних закупівель визначається необхідністю забезпечення ефективного використання державних коштів при розвитку конкуренції, прозорості та відкритості процесу закупівель. При цьому, зазначене лише одне із завдань системи державних закупівель, через рівень вирішення якого може оцінюватися її ефективність та досконалість.

У нашій державі система державних закупівель сформувалась в окремий інститут понад дванадцять років тому. Однак, на жаль, протягом зазначеного часу так і не стала збалансованою та дієвою, залишаючись з моменту свого становлення корумпованою та непрозорою.

Разом з тим, існування будь – якої системи не є можливим без створення належних умов контролю за її функціонуванням. Не є винятком й сфера закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти, що була започаткована з моменту прийняття Верховною Радою України базового Закону „Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти” від 22.02.2000 № 1490-III, а з прийняттям Закону України „Про здійснення державних закупівель” від 01.06.2010 № 2289-VI та проведенням у державі адміністративної реформи, передбаченої Указом Президента України від 09.12.2010 № 1085 „Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади”, організаційна ланка контролюючих органів сфери державних закупівель в Україні набула стабільності.

Так, відповідно до вимог статті 7 Закону України „Про здійснення державних закупівель” (далі по тексту – Закон № 2289) державне регулювання та контроль у сфері закупівель здійснюють Уповноважений орган та інші органи відповідно до їх компетенції – Рахункова палата, Анти-монопольний комітет України, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю (Державна фінансова інспекція України), центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики (Державна служба статистики України).

При цьому, органи Державної фінансової інспекції України здійснюють незалежний державний фінансовий контроль від імені виконавчої гілки влади, є центральним органом виконавчої влади, входять до системи органів виконавчої влади і забезпечують реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю.

Попри це, обсяг порушень у сфері державних закупівель, корупції та зловживань у ній з кожним роком не залишається меншим. Отже, й працівники контролюючих та судових органів, й громадськість повинні прикласти максимум зусиль для забезпечення виконання всіма суб'єктами держзакупівельного процесу принципів торгів – добросовісної конкуренції серед учасників; максимальної економії та ефективності; відкритості та прозорості на всіх стадіях закупівель, недискримінації учасників; об'єктивної та неупередженої оцінки пропозицій конкурсних торгів; запобігання корупційним діям і зловживанням.

РОЗДІЛ 1. ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ ЯК ОРГАН ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ЗАКУПІВЕЛЬ

Основні засади діяльності

Указом Президента України від 27.08.2000 № 1031 „Про заходи щодо підвищення ефективності контрольно-ревізійної роботи” Головному контрольно-ревізійному управлінню України було надано статус центрального органу виконавчої влади.

Відповідно до Указу Президента України від 09.12.2010 № 1085/2010 „Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади” Головне контрольно-ревізійне управління України реорганізовано у Державну фінансову інспекцію України.

Органи Державної фінансової інспекції України здійснюють незалежний державний фінансовий контроль від імені виконавчої гілки влади.

До складу органів Державної фінансової інспекції України (далі по тексту – Держфінінспекція України) входять Держфінінспекція України та її територіальні органи – державні фінансові інспекції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, районах, містах або міжрайонні, об’єднані в районах та містах державні фінансові інспекції, головні державні фінансові інспектори в районах та містах, тощо.

Держфінінспекція України є центральним органом виконавчої влади, входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю.

Держфінінспекція України та державні фінансові інспекції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі є юридичними особами публічного права, мають печатки із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, власні бланки, рахунки в установах Державної казначейської служби України.

Нормативно-правовими актами, які регламентують діяльність органів Держфінінспекції України, є Указ Президента України від 23.04.2011 № 499/2011 „Про Положення про Державну фінансову інспекцію України”, Бюджетний кодекс України, наказ Міністерства фінансів України від 03.10.2011 № 1236 „Про затвердження положень про територіальні органи Державної фінансової інспекції України та їх підрозділи”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 19.10.2011 за № 1212/19950, та інші.

16 жовтня 2012 року Верховною Радою України було прийнято Закон України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується через відповідних міністрів”, який зареєстрований за № 5463-VI та набув чинності 02 грудня 2012 року після офіційної публікації у газеті „Голос України” від 01.12.2012, № 229 (далі по тексту – Закон № 5463).

Законом № 5463 внесено комплексні зміни до Закону України „Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні” від 26.01.1993 № 2239-III та інших законодавчих актів у зв’язку з проведенням адміністративної реформи та реорганізацією системи органів державної контрольно-ревізійної служби в систему органів Держфінінспекції України.

Передусім, зазнала змін назва Закону України „Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні” – відпо-

відно до внесених змін цей Закон тепер має назву „Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні” (далі по тексту–Закон про ДФК) та визначає правові та організаційні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні.

Разом з тим, безпосередньо текст Закону про ДФК не містить найменування органу, що здійснює державний фінансовий контроль, як було раніше (наприклад, ГоловКРУ України, Держфінінспекція України).

Так, відповідно до статті 1 Закону про ДФК здійснення державного фінансового контролю забезпечує центральний орган виконавчої влади, уповноважений Президентом України на реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю.

Отже, на теперішній час такі функції виконує лише Держфінінспекція України, оскільки лише вона на це уповноважена Президентом України відповідно до пункту 1 Положення про Державну фінансову інспекцію України, затвердженого Указом Президента України від 23.04.2011 № 499/2011.

Таким чином, **дія Закону про ДФК поширюється виключно на діяльність Держфінінспекції України та її територіальних органів.**

Крім того, відповідно до статті 21 Закону України „Про центральні органи виконавчої влади” та пункту 7 Положення про Державну фінансову інспекцію України Держфінінспекція України здійснює свої повноваження безпосередньо та через утворені в установленому порядку територіальні органи.

Статтею 2 Закону про ДФК передбачено, що **державний фінансовий контроль забезпечується органом державного фінансового контролю через проведення державного фінансового аудиту, перевірки державних закупівель та інспектування.**

Таким чином, **контроль органами Держфінінспекції України у сфері державних закупівель можуть бути застосований як під час інспектування, так й під час проведення державного фінансового аудиту та перевірок державних закупівель.**

При цьому, законодавцем визначено, що **відповідні порядки проведення органом державного фінансового контролю державного фінансового аудиту, інспектування та перевірок державних закупівель встановлюються Кабінетом Міністрів України.**

Види фінансового контролю розрізняються за наступними характеристиками:

– **інспектування** (стаття 4 Закону про ДФК) – здійснюється органом державного фінансового контролю у формі ревізії та полягає у документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи, яка повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб, а результати ревізії викладаються в акті;

– **перевірка державних закупівель** (стаття 5 Закону про ДФК) – полягає у документальному та фактичному аналізі дотримання підконтрольними установами законодавства про державні закупівлі та проводиться органом державного фінансового контролю на всіх стадіях державних закупівель, а результати перевірки державних закупівель викладаються у відповідному акті.

Крім того, частиною 5 статті 8 Закону України „Про здійснення державних закупівель” від 01.06.2010 № 2289-VI, зі змінами, (далі по тексту – Закон № 2289) передбачено, що Держфінінспекція України разом з іншими органами державного регулювання та контролю у сфері закупівель здійснює контроль у сфері державних закупівель у межах

своїх повноважень, визначених Конституцією та законами України.

Відповідно до статті 8 Закону про ДФК органи Держфінінспекції виконують наступні функції:

здійснюють державний фінансовий контроль та контроль за:

– виконанням функцій з управління об'єктами державної власності;

– цільовим використанням коштів державного і місцевих бюджетів;

– цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), одержаних під державні (місцеві) гарантії;

– складанням бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету;

– станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту у розпорядників бюджетних коштів;

– усуненням виявлених недоліків і порушень;

– **розробляють пропозиції щодо усунення виявлених недоліків і порушень та запобігання їм у подальшому;**

– **вживають в установленому порядку заходів до усунення виявлених під час здійснення державного фінансового контролю порушень законодавства та притягнення до відповідальності винних осіб;**

– **здійснюють інші повноваження, визначені законами України та покладені на нього Президентом України.**

Крім того, органи Держфінінспекції України розглядають листи, заяви і скарги громадян про факти порушення законодавства з фінансових питань, а звернення, в яких повідомляється про крадіжки, розтрата, недостачі, інші правопорушення, негайно пересилаються правоохоронним органам для прийняття рішення згідно з законодавством.

Згідно до вимог статті 10 Закону про ДФК органам Держфінінспекції України надається право:

1) перевіряти в ході державного фінансового контролю грошові та бухгалтерські документи, звіти, кошториси й інші документи, що підтверджують надходження і витрачання коштів та матеріальних цінностей, документи щодо проведення процедур державних закупівель, проводити перевірки фактичної наявності цінностей (коштів, цінних паперів, сировини, матеріалів, готової продукції, устаткування, тощо);

2) безперешкодного доступу в ході державного фінансового контролю на склади, у сховища, виробничі та інші приміщення, що належать підприємствам, установам та організаціям, що контролюються; зупиняти в межах своїх повноважень бюджетні асигнування, зупиняти операції з бюджетними коштами в установленому законодавством порядку, а також застосовувати та ініціювати застосування відповідно до закону інших заходів впливу у разі виявлення порушень законодавства;

3) залучати на договірних засадах кваліфікованих фахівців відповідних органів виконавчої влади, державних фондів, підприємств, установ і організацій для проведення контрольних обмірів будівельних, монтажних, ремонтних та інших робіт, контрольних запусків сировини і матеріалів у виробництво, контрольних аналізів сировини, матеріалів і готової продукції, інших перевірок;

4) вимагати від керівників підконтрольних установ проведення інвентаризацій основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, коштів і розрахунків, у разі відмови у проведенні таких інвентаризацій – звернутися до суду щодо спонукання до проведення таких інвентаризацій, а до ухвалення відповідного рішення судом – у присутності понятих та представників зазначених підприємств, установ і організацій, щодо яких проводиться ревізія, опечатувати

каси, касові приміщення, склади та архіви на термін не більше 24 годин з моменту такого опечатування, зазначеного в протоколі.

Порядок опечатування кас, касових приміщень, складів та архівів встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Разом з тим, при проведенні контрольних заходів вилучати у підприємств, установ і організацій копії фінансово-господарських та бухгалтерських документів, які свідчать про порушення, а на підставі рішення суду – вилучати до закінчення заходу оригінали первинних фінансово-господарських та бухгалтерських документів із складенням опису, який скріплюється підписами представника органу державного фінансового контролю та керівника відповідного підприємства, відповідної установи, організації, та залишенням копій таких документів таким підприємствам, установам, організаціям;

5) одержувати від Національного банку України та його установ, банків та інших кредитних установ необхідні відомості, копії документів, довідки про банківські операції та залишки коштів на рахунках об'єктів, що контролюються, а від інших підприємств і організацій, в тому числі недержавної форми власності, що мали правові відносини із зазначеними об'єктами – довідки і копії документів про операції та розрахунки з підприємствами, установами, організаціями.

Одержання від банків інформації, що становить банківську таємницю, здійснюється у порядку та обсязі, встановлених Законом України „Про банки і банківську діяльність”;

6) одержувати від службових і матеріально відповідальних осіб об'єктів, що контролюються, письмові пояснення з питань, які виникають у ході здійснення державного фінансового контролю;

7) пред'являти керівникам та іншим особам підприємств, установ та організацій, що контролюються,

обов'язкові до виконання вимоги щодо усунення виявлених порушень законодавства, вилучати в судовому порядку до бюджету виявлені ревізіями приховані і занижені валютні та інші платежі, ставити перед відповідними органами питання про припинення бюджетного фінансування і кредитування, якщо отримані підприємствами, установами та організаціями кошти і позички використовуються з порушенням чинного законодавства;

8) порушувати перед відповідними державними органами питання про визнання недійсними договорів, укладених із порушенням законодавства, у судовому порядку стягувати у дохід держави кошти, отримані підконтрольними установами за незаконними договорами, без установлених законом підстав та з порушенням законодавства;

9) накладати у випадках, передбачених законодавчими актами, на керівників та інших службових осіб підконтрольних установ, адміністративні стягнення;

10) звертатися до суду в інтересах держави, якщо підконтрольною установою не забезпечено виконання вимог щодо усунення виявлених під час здійснення державного фінансового контролю порушень законодавства з питань збереження і використання активів;

11) одержувати від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, інших юридичних осіб та їх посадових осіб, фізичних осіб-підприємців інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань;

12) проводити на підприємствах, в установах та організаціях зустрічні звірки з метою документального та фактичного підтвердження виду, обсягу і якості операцій та розрахунків для з'ясування їх реальності та повноти відображення в обліку підприємства, установи та організації, що контролюється;

13) при виявленні збитків, завданих державі чи підприємству, установі, організації, що контролюється, визначати їх розмір у встановленому законодавством порядку;

14) ініціювати проведення перевірок робочими групами центральних органів виконавчої влади;

15) порушувати перед керівниками відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій питання про притягнення до відповідальності осіб, винних у допущених порушеннях.

Основними завданнями Держфінінспекції України відповідно до Положення про Державну фінансову інспекцію України, затвердженого Указом Президента України від 23.04.2011 № 499/2011, є реалізація державної політики у сфері державного фінансового контролю, а також внесення пропозицій щодо її формування.

Так, Держфінінспекція України відповідно до покладених на неї завдань здійснює державний фінансовий контроль, зокрема, за дотриманням законодавства про державні закупівлі.

Держфінінспекція України для виконання покладених на неї завдань має право в установленому порядку здійснювати державний фінансовий контроль шляхом проведення інспектування у формі планових та позапланових ревізій певного комплексу чи окремих питань фінансово-господарської діяльності підприємств, установ та організацій; державного фінансового аудиту; перевірки державних закупівель.

Відповідно до статті 11 Закону про ДФК **плановою виїзною ревізією** вважається ревізія у підконтрольних установах, яка передбачена у плані роботи органу державного фінансового контролю і проводиться за місцезнаходженням такої юридичної особи чи за місцем розташування об'єкта

права власності, стосовно якого проводиться така планова виїзна ревізія.

Планова виїзна ревізія проводиться за сукупними показниками фінансово-господарської діяльності підконтрольних установ за письмовим рішенням керівника відповідного органу державного фінансового контролю не частіше одного разу на календарний рік.

Право на проведення планової виїзної ревізії підконтрольних установ надається лише у тому разі, коли їм не пізніше ніж за десять днів до дня проведення зазначеної ревізії надіслано письмове повідомлення із зазначенням дати початку та закінчення її проведення.

Позаплановою виїзною ревізією вважається ревізія, яка не передбачена в планах роботи органу державного фінансового контролю і проводиться за наявності хоча б однієї з таких обставин:

– підконтрольною установою подано у встановленому порядку скаргу про порушення законодавства посадовими особами органу державного фінансового контролю під час проведення планової чи позапланової виїзної ревізії, в якій міститься вимога про повне або часткове скасування результатів відповідної ревізії;

– у разі виникнення потреби у перевірці відомостей, отриманих від особи, яка мала правові відносини з підконтрольною установою, якщо підконтрольна установа не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на обов'язковий письмовий запит органу державного фінансового контролю протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;

– проводиться реорганізація (ліквідація) підконтрольної установи;

– у разі надходження доручення щодо проведення ревізій у підконтрольних установах від Кабінету Міністрів України, органів прокуратури, державної податкової служ-

би, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, в якому містяться факти, що свідчать про порушення підконтрольними установами законів України, перевірку додержання яких віднесено законом до компетенції органів державного фінансового контролю;

– у разі, коли вищестоящий орган державного фінансового контролю в порядку контролю за достовірністю висновків нижчестоящого органу державного фінансового контролю здійснив перевірку актів ревізії, складених нижчестоящим органом державного фінансового контролю, та виявив їх невідповідність вимогам законів.

Позапланова виїзна ревізія в цьому випадку може ініціюватися вищестоящим органом державного фінансового контролю лише у тому разі, коли стосовно посадових або службових осіб нижчестоящого органу державного фінансового контролю, які проводили планову або позапланову виїзну ревізію зазначеної підконтрольної установи, розпочато службове розслідування або у випадку повідомлення їм про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.

Позапланова виїзна ревізія може здійснюватися лише за наявності підстав для її проведення на підставі рішення суду. Позапланова ревізія підконтрольної установи не може проводитися частіше одного разу на квартал.

Позапланові виїзні ревізії суб'єктів господарської діяльності незалежно від форми власності, які не віднесені цим Законом до підконтрольних установ, проводяться органами державного фінансового контролю за рішенням суду, ухваленим на підставі клопотання слідчого, прокурора для забезпечення розслідування під час кримінального провадження.

Тривалість планової виїзної ревізії не повинна перевищувати 30 робочих днів.

Тривалість позапланової виїзної ревізії не повинна перевищувати 15 робочих днів.

Подовження термінів проведення планової або позапланової виїзної ревізії можливе лише за рішенням суду на термін, що не перевищує 15 робочих днів для планової виїзної ревізії та 5 робочих днів для позапланової виїзної ревізії.

Обмеження у підставах проведення ревізій, визначені Законом про ДФК, не поширюються на ревізії, що проводяться на звернення підконтрольної установи, або ревізії, що проводяться після повідомлення посадовим особам підконтрольних установ, що ревізуються, про підозру у вчиненні ними кримінального правопорушення відповідно до Кримінального процесуального кодексу України.

Особливості призначення та проведення перевірок державних закупівель як окремого контрольного заходу

Постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 № 631 затверджено Порядок проведення перевірок державних закупівель Державною фінансовою інспекцією та її територіальними органами (далі по тексту – Порядок № 631), який визначає процедуру проведення Держфінінспекцією та її територіальними органами перевірок державних закупівель.

Відповідно до вимог Порядку № 631 терміни, що містяться у ньому, вживаються у такому значенні:

– **акт перевірки державних закупівель** – документ, який складається особою (особами) контролюючого органу за результатами перевірки державних закупівель. Заперечення, зауваження до акта перевірки (за їх наявності) та висновки на них є невід’ємною частиною акта;

– **документи об’єкта контролю** – будь-які документи (оригінали або належним чином завірені копії), що стосуються державної закупівлі протягом усього періоду її проведення, починаючи з планування та оприлюднення інформації про державну закупівлю і до повного виконання

зобов'язань за договором, укладеним за результатами процедури закупівель;

– **звернення** – заява суб'єкта права звернення, яка надійшла до контролюючого органу, щодо факту порушення законодавства про державні закупівлі, внаслідок чого порушено законні права та інтереси суб'єкта права звернення;

– **об'єкт контролю** – розпорядник державних коштів, який здійснює закупівлю в порядку, визначеному Законом України „Про здійснення державних закупівель”;

– **перевірка державних закупівель** – перевірка, яка проводиться за наявності підстав, передбачених Порядком № 631, щодо об'єкта контролю за його місцезнаходженням чи за місцем розташування об'єкта його права власності;

– **суб'єкт права звернення** – фізична чи юридична особа (резидент або нерезидент), яка підтвердила намір взяти участь у процедурі закупівлі шляхом подання пропозиції конкурсних торгів або заявки на участь в електронному реверсивному аукціоні, або цінової пропозиції, або пропозиції на переговорах у разі застосування процедури закупівлі в одного учасника.

Разом з цим, терміни **„контролюючий орган”**, **„зустрічна звірка”**, **„інспектування”** вживаються у Порядку № 631 в значенні, наведеному в Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 № 550.

Організація і проведення перевірок державних закупівель

Питання здійснення державних закупівель перевіряються органом Держфінінспекції під час проведення інспектування з урахуванням вимог Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіа-

льними органами, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 № 550, а також під час державного фінансового аудиту.

Перевірки державних закупівель проводяться за письмовим рішенням керівника органу Держфінінспекції або його заступника **за наявності однієї з таких підстав:**

– наявність доручення або рішення Кабінету Міністрів України щодо проведення перевірок державних закупівель, якщо відповідні питання не можуть бути перевірені під час планових виїзних ревізій;

– виникнення потреби у перевірці відомостей про порушення об'єктом контролю законодавства у сфері державних закупівель, що надішли до органу Держфінінспекції, або перевірці відомостей, наведених у зверненні (за умови закінчення строку подання скарги про відповідні порушення до органу оскарження згідно із Законом „Про здійснення державних закупівель”), якщо об'єкт контролю не надав пояснення та їх документального підтвердження на обов'язковий письмовий запит органу Держфінінспекції **протягом трьох робочих днів з дня його надходження;**

– виявлення органом Держфінінспекції вищестоящего рівня під час перевірки (в порядку здійснення контролю за достовірністю висновків контролюючого органу нижчестоящего рівня) актів перевірки державних закупівель невідповідності їх вимогам законодавства.

При цьому, **перевірка державних закупівель може бути ініційована** контролюючим органом вищестоящего рівня, якщо розпочато службове розслідування стосовно посадових або службових осіб контролюючого органу нижчестоящего рівня, які проводили перевірку державних закупівель, або у разі повідомлення їм про підозру у вчиненні кримінального правопорушення;

– у разі надходження скарги від об'єкта контролю на дії або бездіяльність посадових осіб органу Держфінінспекції.

За результатами розгляду звернення суб'єкта права звернення **керівник органу Держфінінспекції або його заступник приймає одне з таких рішень:**

1) призначити перевірку державних закупівель щодо викладених у зверненні відомостей про порушення законодавства у сфері державних закупівель або перевірити відомості під час проведення інспектування чи державного фінансового аудиту за умови закінчення строку подання скарги про відповідні порушення до органу оскарження згідно із Законом „Про здійснення державних закупівель”;

2) передати звернення за належністю відповідному органу;

3) відмовити у розгляді звернення, в якому не зазначена зворотна адреса та/або яке не підписане суб'єктом права звернення, а також якщо неможливо встановити авторство;

4) розглянути звернення по суті питання без призначення перевірки державних закупівель.

Водночас, **авторові звернення надсилається повідомлення про прийняте рішення.**

Слід зазначити, що **у зверненні зазначаються** повне найменування юридичної особи чи прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи, факти порушення законодавства, документи, що свідчать про такі порушення (у разі наявності).

Звернення підписується суб'єктом права звернення із зазначенням дати подання звернення, зворотної адреси та контактного номера телефону.

Важливо !

Повідомлення про проведення перевірки державних закупівель та зустрічної звірки не надсилається об'єкту контролю.

У ході підготовки до перевірки державних закупівель посадові особи органу Держфінінспекції **складають у двох примірниках програму перевірки державних закупівель**, в якій зазначаються найменування об'єкта контролю, тема, період перевірки та питання, що підлягають перевірці відповідно до компетенції контролюючого органу.

Програма затверджується керівником органу Держфінінспекції або його заступником.

Посадові особи органу Держфінінспекції під час проведення перевірки державних закупівель для вивчення питань у повному обсязі **можуть вносити за письмовим погодженням з керівником контролюючого органу або його заступником зміни до програми перевірки державних закупівель**.

Важливо !

Один примірник програми перевірки державних закупівель (змін до неї) видається керівникові об'єкта контролю чи його заступникові під розписку на примірнику органу Держфінінспекції для ознайомлення. Якщо керівник об'єкта контролю чи його заступник відмовляється ставити підпис, про це зазначається у вступній частині акта перевірки.

Поряд з цим, до участі в перевірці державних закупівель (для проведення контрольних обмірів будівельних, монтажних, ремонтних та інших робіт, контрольних запусків сировини і матеріалів у виробництво, контрольних аналізів сировини, матеріалів і готової продукції, інших перевірок) **можуть залучатися на договірних засадах** кваліфіковані фахівці відповідних органів виконавчої влади, державних фондів, підприємств, установ і організацій, а орган Держфінінспекції оформляє на кожну посадову особу контролюючого органу та залученого кваліфікованого фахівця

направлення у двох примірниках встановленого Міністерством фінансів України зразка.

Склад, кількість посадових осіб контролюючого органу та строки проведення перевірки державних закупівель визначаються контролюючим органом з урахуванням обсягу передбачених програмою перевірки питань **в межах 45 робочих днів.**

У разі проведення перевірки державних закупівель посадовими особами органу Держфінінспекції у складі групи керівник такого органу або його заступник призначає керівником групи одного з її членів.

Важливо !

Посадові особи органу Держфінінспекції в разі проведення перевірки державних закупівель зобов'язані поставити підпис в журналі реєстрації перевірок об'єкта контролю (у разі наявності такого журналу). Факт ненадання об'єктом контролю зазначеного журналу фіксується в акті перевірки.

Перед початком перевірки державних закупівель посадові особи органу Держфінінспекції та залучені кваліфіковані фахівці повинні видати керівникові об'єкта контролю чи його заступникові направлення під розписку на примірнику контролюючого органу. **Якщо керівник об'єкта контролю чи його заступник відмовляється ставити підпис, про це зазначається у вступній частині акта перевірки.**

Керівник об'єкта контролю, в якому проводиться перевірка державних закупівель, та керівник підприємства, установи чи організації, в яких проводиться зустрічна звірка, **зобов'язані забезпечити місце для роботи посадових осіб контролюючого органу та залучених спеціалістів, створити умови для зберігання документів та надати**

можливість користуватися зв'язком, комп'ютерною, розмножувальною та іншою технікою, необхідною для виконання ними службових обов'язків.

Під час проведення перевірки державних закупівель проводиться **документальна та/або фактична перевірка питань програми перевірки державних закупівель.**

Під час **документальної перевірки** здійснюється контроль за дотриманням законодавства у сфері державних закупівель шляхом вивчення документів об'єкта контролю. У разі ведення документообігу з використанням електронних засобів зберігання та обробки інформації на вимогу посадової особи контролюючого органу керівник об'єкта контролю повинен забезпечити оформлення відповідних документів на паперовому носії у необхідній кількості примірників, а також у разі перевірки процедури електронного реверсивного аукціону – безперешкодний доступ до електронних документів.

Надання об'єктом контролю завірених копій документів посадовим особам контролюючого органу для підтвердження фактів виявлення порушень **забезпечується головою комітету з конкурсних торгів, іншою уповноваженою ним особою або керівником об'єкта контролю чи його заступником.**

Надання копій бухгалтерських документів (у разі потреби) **забезпечується головним бухгалтером чи його заступником або уповноваженою на це посадовою особою об'єкта контролю.**

Якщо об'єкт контролю не надав завірених копії документів, про це **зазначається в акті перевірки державних закупівель.**

Фактична перевірка здійснюється під час проведення перевірки державних закупівель шляхом інвентаризації, обстеження та контрольного обміру закуплених (отриманих) об'єктом контролю товарно-матеріальних цінностей,

робіт, послуг та проведення інших дій відповідно до повноважень контролюючого органу. При цьому, об'єкт контролю забезпечує доступ на склади, у сховища, виробничі та інші приміщення, що належать об'єкту контролю або використовуються ним.

Посадові особи контролюючого органу **мають право вимагати** від керівника об'єкта контролю або його заступника створення належних умов для проведення фактичної перевірки за участю матеріально відповідальних осіб об'єкта контролю, а в разі перевірки обсягу виконаних робіт – також представників суб'єкта господарювання – виконавця робіт.

У разі відсутності бухгалтерського обліку на об'єкті контролю, перешкоджання об'єктом контролю проведенню перевірки державних закупівель (недопущення посадових осіб контролюючого органу та залучених спеціалістів до проведення перевірки державних закупівель, ненадання необхідних для перевірки державних закупівель документів, затримка у наданні документів та інше) контролюючий орган вчиняє відповідні дії за процедурою, визначеною пунктом 23 Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 № 550.

Перевірка державних закупівель може бути зупинена у разі необхідності проведення значної кількості зустрічних звірок, без завершення яких неможливе проведення на належному рівні перевірки, а також за обґрунтованим зверненням об'єкта контролю.

У такому разі загальна тривалість перевірки не може перевищувати 60 робочих днів з дня її початку. При цьому строк, на який зупинено перевірку, не включається до строку проведення перевірки, визначеного пунктом 11 Порядку № 631.

Рішення про зупинення та поновлення проведення перевірки приймає керівник контролюючого органу або його заступник за письмовим поданням посадової особи контролюючого органу, що проводить перевірку державних закупівель.

У разі зупинення перевірки державних закупівель на строк **понад три робочих дні** орган Держфінінспекції надсилає об'єкту контролю письмове повідомлення про дату її зупинення:

1) особисто керівникові або головному бухгалтерові об'єкта контролю під розписку;

2) через канцелярію (підрозділ з питань діловодства) з відміткою на повідомленні про дату реєстрації в журналі вхідної кореспонденції об'єкта контролю та за підписом працівника канцелярії (загального відділу), який здійснив реєстрацію;

3) рекомендованим поштовим відправленням з повідомленням.

Крім того, з метою документального та фактичного підтвердження виду, обсягу і якості операцій та розрахунків для з'ясування їх реальності та повноти відображення в обліку об'єкта контролю контролюючий орган **може проводити зустрічні звірки** на підприємствах, в установах та організаціях за процедурою, передбаченою пунктом 26 Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 № 550.

Під час перевірки державних закупівель посадові особи контролюючого органу **можуть вилучати оригінали документів** за процедурою, передбаченою пунктом 20 Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 № 550.

Для здійснення на належному рівні контролю за дотриманням законодавства у сфері державних закупівель посадові особи органу Держфінінспекції **мають право** в порядку, передбаченому Законом про ДФК:

– одержувати від службових і матеріально відповідальних осіб об'єктів контролю письмові пояснення з питань, які виникають у ході проведення перевірки державних закупівель;

– одержувати від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, інших юридичних осіб та їх посадових осіб, фізичних осіб – підприємців інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на контролюючий орган завдань.

У разі відмови відповідних осіб від надання письмових пояснень, відомостей або інформації про цей факт зазначається в акті перевірки державних закупівель.

Оформлення та реалізація результатів перевірки державних закупівель

У разі виявлення порушень законодавства у сфері державних закупівель посадові особи контролюючого органу, не чекаючи закінчення перевірки, **мають право рекомендувати** керівникові об'єкта контролю вжити невідкладних заходів для усунення та недопущення їх у подальшому.

Результати перевірки державних закупівель викладаються в акті перевірки відповідно до вимог, встановлених Порядком проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 № 550.

Важливо !

Акт перевірки державних закупівель підписує керівник об'єкта контролю, голова комітету з конкурсних торгів, головний бухгалтер об'єкта контролю, а у разі їх відсутності – інші уповноважені на виконання їх функцій особи та посадова особа органу Держфінінспекції.

У разі проведення перевірки державних закупівель посадовими особами контролюючого органу і залученими спеціалістами у складі групи акт перевірки підписує керівник групи.

Результати перевірки державних закупівель, проведеної контролюючим органом, **можуть бути оскаржені** об'єктом контролю, щодо якого проведено перевірку, в передбаченому законом порядку.

За результатами перевірки державних закупівель керівник структурного підрозділу, який проводив таку перевірку, **може вносити** на розгляд керівника контролюючого органу або його заступника пропозицію щодо проведення перевірки всього комплексу питань фінансово-господарської діяльності об'єкта контролю шляхом інспектування або державного фінансового аудиту.

Порядок здійснення органами Державної фінансової інспекції України моніторингу державних закупівель у відповідності до вимог розпорядження Кабінету Міністрів України „Питання зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни” від 19.01.2011 № 148-р

З метою оптимізації та удосконалення порядку організації та проведення контрольних заходів та обмеження втручання в діяльність суб'єктів господарювання та бюджетних установ, в вересні 2011 року був прийнятий наказ ГоловкиРУ України від 08.09.2011 № 235 (далі по тексту –

Наказ № 235), яким **мінімізована кількість виїзних планових/позапланових заходів у сфері державних закупівель.**

При цьому, нормами Наказу № 235 документально закріплено:

– заборону виходу органу Держфінінспекції на об'єкт контролю для здійснення планового контрольного заходу (незалежно від його різновиду: інспектування, перевірка державних закупівель, державний фінансовий аудит) частіше одного разу протягом календарного року;

– аудит бюджетних програм, аудит місцевих бюджетів та моніторинг державних закупівель здійснюються виключно шляхом запиту необхідної інформації, матеріалів та документів, без виходу на об'єкт контролю;

– перевірка державних закупівель, яка проводиться із виходом на об'єкт контролю, **повинна бути завершена протягом 60 робочих днів** з дня її початку (з урахуванням зупинення та поновлення);

– у разі отримання скарг про порушення законодавства у сфері державних закупівель вони направляються до органу оскарження відповідно до Закону України „Про здійснення державних закупівель”, а інформація, що в них викладена, враховується органами Держфінінспекції при проведенні планових контрольних заходів.

Крім того, підпунктом 1 пункту 5 Розпорядження Кабінету Міністрів України „Питання зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни” від 19.01.2011 № 148-р Державній фінансовій інспекції надано відповідні повноваження **забезпечити позапланове проведення перевірок державних закупівель за результатами моніторингу інформації, розміщеної в офіційному державному друкованому виданні „Вісник державних закупівель”.**

Відповідно до вимог пункту 4 Наказу № 235 **моніторинг державних закупівель повинен здійснюватися виключно шляхом запиту необхідної інформації, матеріа-**

лів та документів – без безпосереднього виходу на об’єкт контролю.

Відразу слід наголосити, що моніторинг державних закупівель не є контрольним заходом, а є джерелом отримання інформації про державні закупівлі, що в подальшому можуть використані при проведенні органів Держфінінспекції планових контрольних заходів.

Метою здійснення моніторингу державних закупівель (далі по тексті – моніторинг) є забезпечення додержання замовниками законодавства у сфері державних закупівель, ефективного та раціонального використання державних коштів.

Завданням моніторингу є виявлення ризиків при здійсненні державних закупівель.

Моніторинг може здійснюватись у будь-який момент державної закупівлі протягом всього періоду її тривалості, починаючи з планування та оприлюднення інформації про державну закупівлю і до повного виконання зобов’язань за договором, укладеним за її результатами.

Основними критеріями визначення ризиків при здійсненні моніторингу державних закупівель є:

– сума придбання замовником товарів, робіт і послуг за державні кошти (державної закупівлі) більша ніж 1 млн. грн. (для бюджетних установ – 500 тис.грн.);

– ціна товарів, робіт і послуг, які закупаються замовником у межах єдиної процедури закупівлі і на які учасникам дозволяється подавати пропозиції конкурсних торгів (кваліфікаційні, цінові пропозиції) або пропозиції на переговорах у разі застосування процедури закупівлі в одного учасника, перевищує ціну, отриману від уповноважених органів на відповідні товари, роботи чи послуги;

– предметом закупівлі є послуги нематеріального характеру (консультативні, юридичні, рекламні, бухгалтерські та інші);

– переможець процедури закупівлі є пов’язаною особою з учасником процедури закупівлі (юридична особа, яка здійснює контроль над учасником процедури закупівлі, або контролюється таким учасником процедури закупівлі, або перебуває під спільним контролем з таким учасником процедури закупівлі; фізична особа або члени її сім’ї, які здійснюють контроль над учасником процедури закупівлі, тощо (пункт 22 частини 1 статті 1, стаття 17 Закону „Про здійснення державних закупівель”), та/або має ознаки сумнівності (учасник або учасник попередньої кваліфікації визнаний у встановленому законом порядку банкрутом та стосовно нього відкрита ліквідаційна процедура; фізична особа, яка є учасником або учасником попередньої кваліфікації, службова (посадова) особа учасника або учасника попередньої кваліфікації, яку уповноважено учасником або учасником попередньої кваліфікації представляти його інтереси під час проведення процедури закупівлі, була засуджена за злочин, пов’язаний з порушенням процедури закупівлі чи інший злочин, вчинений з корисливих мотивів, судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку, тощо (стаття 17 Закону № 2289));

– виявлення попередніми контрольними заходами у замовника порушень законодавства у сфері державних закупівель.

Одними із основних джерел для проведення моніторингу державних закупівель є:

– інформація про закупівлі, що підлягає опублікуванню в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель „Вісник державних закупівель”, у міжнародному інформаційному виданні з питань державних закупівель;

– інформація про закупівлі, що підлягає оприлюдненню на веб-порталі уповноваженого органу;

- листи, заяви та скарги фізичних та юридичних осіб з приводу рішення, дії чи бездіяльності замовника, що суперечить законодавству у сфері державних закупівель і внаслідок яких порушено право чи законні інтереси такої особи;
- звернення народного депутата України, правоохоронних органів, юридичних і фізичних осіб з інформацією про факти порушень у сфері державних закупівель;
- інформація про ціни на відповідні товари, роботи та послуги, отримана від уповноважених органів;
- інформація, розміщена в засобах масової інформації, про факти порушень і зловживань у сфері державних закупівель;
- інша інформація, отримана в установленому законодавством порядку (наприклад, інформація, отримана за результатами аналізу документів об'єкта контролю, наданих на письмовий запит контролюючого органу).

Перелік копій документів, необхідних для проведення аналізу процедури закупівлі:

- річний план закупівель та інформація щодо його оприлюднення;
- положення про комітет з конкурсних торгів та документи, що затверджують його склад (з усіма змінами та доповненнями);
- документи про проходження членами комітет з конкурсних торгів (зокрема головою, заступником голови та секретарем) навчання (підвищення кваліфікації) у сфері державних закупівель;
- документація конкурсних торгів (з усіма додатками, змінами та доповненнями);
- протоколи засідань комітету з конкурсних торгів (з додатками щодо обрання процедури закупівлі, розкриття пропозицій конкурсних торгів, оцінки та визначення переможця торгів);
- інформаційні матеріали замовника та учасників (оголошення, запрошення, запити, роз'яснення, повідомлення тощо);

– пропозиції учасників зазначених торгів (разом з усіма документами, що вимагаються законодавством та документацією конкурсних торгів), відомості про які зафіксовані в протоколі розкриття пропозицій конкурсних торгів;

– документи про результати розгляду скарг замовником та/або уповноваженим органом, судами, чи іншими уповноваженими органами відповідно до законодавства;

– звіти про результати здійснення процедури закупівлі (з усіма додатками);

– договір (в разі його укладення), а також первинні документи щодо виконання договору (накладні, акти приймання-передачі, виписки банку, тощо).

Слід звернути увагу, що всі витребувані копії документів по процедурі закупівлі повинні бути належним чином у відповідності до чинного законодавства.

У разі ненадання об'єктом контролю документів протягом 5 робочих днів з дня отримання запиту, вирішується питання щодо доцільності проведення виїзної позапланової перевірки державних закупівель.

При проведенні аналізу отриманих матеріалів враховуються вимоги Закону № 2289 та підзаконних нормативно-правових актів, виданих на виконання Закону № 2289.

У разі встановлення органом Держфінінспекції за результатами аналізу документів об'єкта контролю порушень, об'єкту контролю надсилається лист з **рекомендацією** усунути порушення чинного законодавства.

У листі зазначається термін надання відповіді об'єктом контролю органу Держфінінспекції, прохання щодо надання документів для підтвердження факту усунення порушень, а також зазначається, що в разі не надання об'єктом контролю відповіді територіальному органу Держфінінспекції може бути проведена позапланова перевірка або ревізія.

Важливо !

Якщо об'єктом контролю за результатами розгляду листа у визначений в ньому термін не усунуто порушення та не надано підтверджуючих документів, в трьохденний строк вирішується питання щодо доцільності проведення перевірки державних закупівель та врахування висновків про результати моніторингу підрозділом органу Держфінінспекції під час здійснення планової ревізії.

Водночас, ще раз наголошуємо, що **моніторинг державних закупівель не є окремим контрольним заходом у розумінні норм чинного законодавства**, а тому за його результатами об'єктам моніторингу не направляються вимоги по усунення виявлених порушень та на винних посадових осіб об'єктів контролю не складаються протоколи про адміністративне правопорушення за статтею 164-14 КУпАП.

РОЗДІЛ 2.

ПІДГОТОВЧІ ЗАХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ОРГАНАМИ ДЕРЖФІНІНСПЕКЦІЇ УКРАЇНИ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ

Запорука успіху будь-якого державного фінансового контролю, насамперед, полягає в належній підготовці до проведення контрольного заходу.

При цьому, сфера державних закупівель після прийняття у 2010 році базового Закону України „Про здійснення державних закупівель” стала суттєво відкритою для отримання контролюючими органами інформації про неї, при ретельному та послідовному аналізі якої досягнення ефективності контрольних заходів у сфері прок'юременту зростає у геометричній прогресії.

Крім того, значну частину інформації (в тому числі офіційної) при підготовці до проведення контролю на даний час, завдяки розвитку сучасних інформаційних технологій, є можливість отримати у режимі „он-лайн” за допомогою мережі Інтернет.

Отже, керуючись досвідом практичної діяльності, спробуємо детальніше проаналізувати засоби отримання інформації про державні закупівлі, що є доцільною в подальшому її використанні при проведенні контрольних заходів у цій сфері.

Так, основні джерела інформації про державні закупівлі умовно можна поділити на 3 групи:

- інформація про державні закупівлі, яка отримана з офіційних джерел;
- інформація з різноманітних друкованих та електронних джерел про заплановані та проведені замовниками процедури торгів за державні кошти;

- інформація із засобів масової інформації, відомості різноманітних громадських організацій, що контролюють сферу державних закупівель, спеціалізовані видання та веб-ресурси;
- інші довідкові джерела інформації, що мають вільний доступ, тощо.

Інформація, що аналізується, отримана з офіційних джерел

Першочерговою ланкою джерел інформації щодо сфери державних закупівель є офіційна інформація, що накопичується та систематизується відповідними органами державної влади та місцевого самоврядування, правоохоронними, судовими та контролюючими органами, методологічна, нормативна, аналітична, статистична інформація, тощо.

До зазначених джерел отримання інформації, зокрема, відносяться (таблиця 1):

Таблиця 1

Джерело отримання інформації	Суть інформації та напрями її використання при проведенні контрольних заходів у сфері державних закупівель
Матеріали попередніх контрольних заходів, що проводились у минулому органами ДКРС (Держфінінспекції) України, іншими контролюючими органами	Зазначена інформація аналізується на предмет встановлення типових порушень у сфері державних закупівель в розрізі конкретного об'єкта контролю або відповідної галузі господарства, визначення критеріїв основних ризиків, планування та організації проведення контрольного заходу, визначення пріоритетних питань дослідження.
Нормативно – правова база, що регулює сферу державних закупівель	Протягом усього періоду існування системи державних закупівель в Україні, не було прийнято жодного консолідованого нормативно-правового акту, що б зміг всебічно

	<p>охопити всі нюанси організації та здійснення державних тендерів для забезпечення сталого розвитку самої системи загалом, що не сприяло ефективності її існування.</p> <p>На даний час сфера регулюється базовим Законом № 2289 та іншими нормативно-правовими актами, прийнятими на його виконання – постановами та розпорядженнями Кабінету Міністрів України, Указами Президента України, наказами та роз'ясненнями Уповноваженого органу, інших контролюючих органів.</p> <p>Ретельне дослідження нормативно – правової бази, що регулює сферу державних закупівель, вкрай необхідне для чіткого трактування виявлених порушень та недоліків у актах контрольних заходів, правомірного притягнення до відповідальності винних осіб, визначення збитків.</p>
<p>Інформація щодо стану у сфері державних закупівель, що отримана від Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, інших органів державної влади</p>	<p>Нормативні акти стосовно особливостей здійснення закупівель за державні кошти суб'єктами державних закупівель, особливостей закупівель за державні кошти окремо визначених предметів закупівлі та виведення з-під дії конкурсного законодавства, розпорядження, доручення, листи, аналітична інформація, оглядові листи.</p> <p>Надає можливість надати загальну оцінку стану сфери державних закупівель, можливі напрями її удосконалення та реформування, визначення пріоритетних напрямків її сталого розвитку.</p>
<p>Інформація щодо зловживань у сфері державних закупівель, отримана від правоохоронних та інших контролюючих органів,</p>	<p>Досить великий масив інформації, що включає до себе:</p> <p>1) інформацію, що міститься на офіційних веб-порталах правоохоронних та контролюючих органів у сфері державних закупівель, їх територіальних підрозділів – Уповноваженого органу (www.me.gov.ua), Рахун-</p>

<p>народних депутатів, фізичних та юридичних осіб, громадських організацій та засобів масової інформації</p>	<p>кової палати (www.ac-rada.gov.ua), Державної казначейської служби (www.treasury.gov.ua), Державної служби статистики (www.ukrstat.gov.ua), Антимонопольного комітету (www.amc.gov.ua), Генеральної прокуратури (www.gpu.gov.ua), Міністерства внутрішніх справ (www.mvs.gov.ua), Служби безпеки України (www.sbu.gov.ua).</p> <p>2) оперативна інформація від правоохоронних органів, отримана ними при виконанні покладених на них завдань та відповідним способом доведена до органів Держфінспекції України, що може свідчити про скоєння замовниками торгів або окремими посадовими особами кримінальних проступків або корупційних проявів, а також щодо контрагентів, які приймали участь в процедурі закупівлі – чи є вони пов'язаними особами, на якій формі оподаткування оформлені, чи не мають ознак фіктивності, тощо.</p> <p>3) звернення народних депутатів, фізичних та юридичних осіб, громадських організацій та засобів масової інформації – отримується інформація щодо можливих порушень при здійсненні об'єктами контролю процедур закупівель за державні кошти.</p>
<p>Акти Уповноваженого органу</p>	<p>Згідно зі статтею 7 Закону № 2289 державне регулювання та контроль у сфері закупівель разом з іншими контролюючими органами здійснює Уповноважений орган – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, до функцій якого віднесено й моніторинг державних закупівель, метою якого є забезпечення додержання замовниками законодавства у сфері державних закупівель та ефективного і раціонального використання державних коштів, максимальної їх економії при здійсненні державних закупівель.</p> <p>Під терміном „моніторинг закупівель” у відповідності до вимог пункту 15 частини 1</p>

	<p>статті 1 Закону № 2289 розуміється систематичне спостереження за проведенням замовниками процедур державних закупівель з метою аналізу їх ефективності та належного дотримання законодавства у сфері державних закупівель.</p> <p>Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 19.10.2011 № 155, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01 грудня 2011 року за № 1377/20115, затверджений Порядок здійснення моніторингу державних закупівель, що визначає процедуру здійснення Міністерством економічного розвитку і торгівлі України моніторингу державних закупівель.</p> <p>Відповідно до вимог зазначеного Порядку моніторинг закупівлі може здійснюватись у будь-який час незалежно від строків проведення процедур закупівель, укладення та виконання договору, який передбачає придбання товарів, робіт чи послуг за державні кошти, та щодо будь-якого періоду, починаючи з планування і закінчуючи виконанням зобов'язань за договором, укладеним за результатами відповідної процедури закупівлі.</p> <p>Результати діяльності Уповноваженого органу оприлюднюються на офіційному веб-сайті – www.me.gov.ua у рубриці „Державні закупівлі”, у якій розміщуються: листи інформативного характеру щодо застосування законодавства у сфері державних закупівель; роз'яснення Уповноваженого органу; листи-повідомлення щодо здійснення моніторингу державних закупівель; висновки за результатами здійснення Уповноваженим органом моніторингу державних закупівель.</p> <p>Зазначена інформація містить факти порушень вимог чинного законодавства у сфері державних закупівель з боку комітетів з конкурсних торгів замовників, що може бути використано при проведенні контрольних заходів.</p>
--	---

<p>Рішення органу оскарження</p>	<p>Відповідно до статті 18 Закону № 2289 особа, право чи законний інтерес якої порушено внаслідок рішення, дії чи бездіяльності замовника (розпорядника державних коштів, який здійснює закупівлю), може звернутися до замовника з вимогою щодо усунення порушення під час проведення процедури закупівлі – скаргою.</p> <p>Відповідно до частини 3 статті 8 Закону функцію органу оскарження покладено на Антимонопольний комітет України.</p> <p>Антимонопольний комітет України як орган оскарження з метою неупередженого та ефективного захисту прав та законних інтересів осіб, пов'язаних із участю у процедурах державної закупівлі, розглядає скарги про порушення законодавства у сфері державних закупівель створеною постійно діючою адміністративною колегією. Рішення постійно діючої адміністративної колегії приймаються від імені Антимонопольного комітету України. Рішення органу оскарження набирають чинності з дня їх прийняття та є обов'язковими для виконання замовниками та особами, яких вони стосуються. Рішення органу оскарження підлягають обов'язковій публікації в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель, а також не пізніше наступного робочого дня після їх прийняття оприлюднюються на веб-порталі Антимонопольного комітету України в рубриці „Оскарження державних закупівель” – www.amc.gov.ua.</p> <p>Інформація містить факти порушень вимог чинного законодавства у сфері державних закупівель з боку комітетів конкурсних торгів замовників.</p>
<p>Державне підприємство Інформаційно-ресурсний центр</p>	<p>Ресурс надає змогу у режимі „он-лайн” отримати інформацію з:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців – автоматизованої системи збирання, накопи-

<p>Режим доступу: www.irc.gov.ua</p>	<p>чення, захисту, обліку та надання інформації про юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців (Закон України „Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців”);</p> <p>2) Єдиного ліцензійного реєстру – автоматизованої системи збирання, накопичення та обліку даних з питань ліцензування певних видів господарської діяльності (відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України „Про затвердження Порядку формування, ведення і користування відомостями ліцензійного реєстру та подання їх до Єдиного ліцензійного реєстру” № 1658 від 08.10.2000).</p> <p>Пошук в Єдиному ліцензійному реєстрі дає змогу перевірити у суб’єкта господарювання наявність діючої ліцензії, на вид господарської діяльності та орган ліцензування, який видав ліцензію.</p> <p>Пошук може здійснюватися за наступними критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - по юридичній особі – за кодом ЄДРПОУ або за найменуванням; - по фізичній особі-підприємцю – за кодом ПІН або за ПІБ підприємця; - за серією та номером ліцензії. <p>3) Реєстру документів дозвільного характеру – єдиної автоматизованої загальнодержавної системи збирання, накопичення, захисту, обліку та надання відомостей про видачу документів дозвільного характеру, відмову в їх видачі, переоформлення, видачу дублікатів, анулювання (згідно Закону України „Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності”).</p> <p>Вищезазначена інформація може бути використана для попереднього дослідження статусу учасників процедур закупівель за державні кошти на предмет їх відповідності кваліфікаційним критеріям, що встановлені статтею 16 Закону № 2289.</p>
--	---

<p>Офіційний портал Міністерства доходів і зборів України</p> <p>Режим доступу: www.minrd.gov.ua</p>	<p>Портал у вільному доступі містить відомості щодо наступних баз даних:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Реєстру платників ПДВ; - анульованих свідоцтв платників ПДВ; - адрес масової реєстрації платників податків; - „Перевірка свідоцтва платника єдиного податку”. <p>Крім того, в опції „Дізнайся більше про свого бізнес-партнера” є можливість отримати за кодом ЄДРПОУ або точною назвою публічну інформацію з різних баз даних Державної податкової служби України щодо надійності відповідного суб’єкта господарювання.</p> <p>Інформація стане у нагоді для попереднього дослідження статусу учасників процедур закупівель за державні кошти на предмет їх відповідності кваліфікаційним критеріям, що встановлені статтею 16 Закону № 2289.</p>
<p>Інформація з Єдиного державного реєстру судових рішень</p> <p>Режим доступу: www.reyestr.court.gov.ua</p>	<p>Єдиний державний реєстр судових рішень є автоматизованою системою збирання, зберігання, захисту, обліку, пошуку та надання електронних копій судових рішень.</p> <p>До Реєстру вносяться судові рішення Верховного Суду України, вищих спеціалізованих, апеляційних та місцевих судів – вироки, рішення, постанови, накази, ухвали, окремі ухвали (постанови) суду, що ухвалені (постановлені) судами у кримінальних, цивільних, господарських справах, у справах адміністративної юрисдикції, у справах про адміністративні правопорушення, крім судових рішень, які містять інформацію, що є державною таємницею.</p> <p>Є корисним для вивчення та узагальнення судової практики щодо розгляду справ за злочинами та правопорушеннями у сфері державних закупівель (в тому числі судової</p>

	<p>практики за результатами розгляду місцевими судами адміністративних справ за статтею 164-14 КУпАП).</p>
<p>Інформація з Єдиного реєстру досудових розслідувань</p> <p>Режим доступу: www.erdr.gp.gov.ua</p>	<p>Єдиний реєстр досудових розслідувань – автоматизована електронна база даних, відповідно до якої здійснюється збирання, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення даних, які використовуються для формування звітності, а також надання інформації про відомості, внесені до Реєстру.</p> <p>Реєстр утворено та ведеться відповідно до вимог Кримінального процесуального кодексу України з метою забезпечення: єдиного обліку кримінальних правопорушень та прийнятих під час досудового розслідування рішень, осіб, які їх учинили, та результатів судового провадження; – оперативного контролю за додержанням законів під час проведення досудового розслідування; аналізу стану та структури кримінальних правопорушень, вчинених у державі.</p> <p>Держателем Реєстру є Генеральна прокуратура України.</p> <p>Проте, слід зазначити, що доступ до зазначеного ресурсу можна отримати лише правоохоронним органам, звернувшись до органів прокуратури для отримання електронного ключа доступу.</p>
<p>Веб-ресурс „Розшук МВС України”</p> <p>Режим доступу: www.mvs.gov.ua/mvs/control/investigation/search/wantedPerson</p>	<p>Веб-ресурс призначений для надання допомоги щодо розшуку тих, хто переховується від органів влади й транспортних засобів.</p>
<p>Офіційний веб-сайт Агентства з розвитку інфраструктури</p>	<p>На зазначеному веб-ресурсі акумулюється система баз даних, основну частину якої складає Інформаційна база даних емітентів –</p>

<p>фондового ринку України</p> <p>Режим доступу: www.smida.gov.ua</p>	<p>інформаційна система, що містить повну інформацію про учасників фондового ринку (для її перегляду потрібно зареєструватись на сайті).</p> <p>Доступні категорії пошуку:</p> <ul style="list-style-type: none"> – емітенти – інформаційна база даних, що містить приблизно 20 тис. емітентів, що розміщували в Загальнодоступній інформаційній базі даних НКЦПФР про ринок цінних паперів звітність (регулярну та нерегулярну інформацію), починаючи з 2003 року та до теперішнього часу; – професійні учасники – база даних, що містить інформацію про професійних учасників фондового ринку України: відомості про реєстраторів, торговців цінними паперами, зберігачів, компанії з управління активами, аудиторів, депозитаріїв, організаторів торгівлі; – правопорушення – інформаційна база даних, що містить усі факти скоєних правопорушень на фондовому ринку емітентами цінних паперів, починаючи з 2002 року та до теперішнього часу; – власники 10% – інформаційна база даних, що містить відомості про власників великих пакетів (10 і більше відсотків) акцій емітентів цінних паперів; – випуски – Державний реєстр випусків цінних паперів, що містить у собі інформацію щодо зареєстрованих НКЦПФР випусків акцій, облігацій підприємств, облігацій місцевих позик, цінних паперів інститутів спільного інвестування, іпотечних сертифікатів, іпотечних облігацій та сертифікатів фондів операцій з нерухомістю, інформацію щодо скасування реєстрації та зупинки обігу цінних паперів тощо; – друковані видання – Реєстр публікацій офіційних видань НКЦПФР: бюлетень „Відомості Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку” та газета „Бюлетень. Цінні папери України”.
---	--

<p>Офіційний веб-сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України</p> <p>Режим доступу: www.stockmarket.gov.ua</p>	<p>Загальнодоступна інформаційна база даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів.</p>
<p>Офіційний веб-сайт Державного підприємства „Український інститут промислової власності”</p> <p>Режим доступу: www.uipv.org/ua/bases.html</p>	<p>На веб-ресурсі розміщені бази даних та інформаційно-довідкові системи щодо даних інтелектуальної власності (реєстр зареєстрованих товарних знаків та послуг, база даних промислових знаків, база даних винаходів, тощо).</p>
<p>Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень</p> <p>Режим доступу: www.trade.informjust.ua/</p>	<p>Доступ сторін виконавчого провадження до Єдиного державного реєстру виконавчих проваджень. Підсистема інформаційних повідомлень про публічні торги з реалізації арештованого (та конфіскованого) майна надає можливість користувачам отримувати деталізовану інформацію про умови торгів, лоти й майно, що виставлені на торги, й результати проведених торгів.</p>
<p>Реєстр учасників фондового ринку України</p> <p>Режим доступу: www.nssmc.gov.ua/ fund/registers</p>	<p>Реєстр, що веде регулюючий та наглядовий орган державної влади – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України, містить відомості про професійних учасників фондового ринку – фондові біржі, торговців цінними паперами, емітентів, зберігачів та компанії з управління активами.</p>
<p>Офіційний веб-сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг</p> <p>Режим доступу: www.nkp.gov.ua</p>	<p>Ресурс містить реєстри ліцензіатів Національної комісії, що здійснюють господарську діяльність у сфері централізованого водопостачання та водовідведення й у сфері тепlopостачання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повна назва; – поштовий індекс, юридична адреса; – номер бланка ліцензії; – дата початку / дата закінчення ліцензії; – дата прийняття постанови (рішення).

<p>Зведений перелік суб'єктів природних монополій</p> <p>Режим доступу: <u>www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/94020</u></p>	<p>Згідно з Порядком складання та ведення зведеного переліку суб'єктів природних монополій, затвердженого Розпорядженням Антимонопольного комітету України № 874-р 19.12.2012, до Зведеного переліку включаються суб'єкти господарювання (юридичні особи), які виробляють (реалізують) товари на ринках, що перебувають у стані природної монополії та включені до реєстрів суб'єктів природних монополій у відповідних сферах органами, що здійснюють державне регулювання у сфері природних монополій. Зведений перелік суб'єктів природних монополій розміщується щомісяця до 20 числа на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України</p>
<p>Комплексна інформаційна система Держфінпослуг</p> <p>Режим доступу: <u>www.kis.nfp.gov.ua</u></p>	<p>Реєстр фінансових організацій у розрізі: ідентифікаційного коду за ЄДРПОУ, найменування установи, статусу і типу фінансової установи, виду фінансової послуги.</p>
<p>Електронна система комплексного розкриття інформації (ЕСКРІН)</p> <p>Режим доступу: <u>www.escrin.nssmc.gov.ua/ReportSearch.aspx</u></p>	<p>ЕСКРІН є частиною інформаційного ресурсу загальнодоступної інформаційної бази даних Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів, яка є основою для ефективної взаємодії між регулятором, емітентами, інвесторами та громадськістю (потенційними інвесторами) у частині доступу до оприлюдненої інформації про діяльність емітентів цінних паперів згідно з вимогами до розкриття інформації, передбаченими законами України „Про цінні папери та фондовий ринок”, „Про акціонерні товариства” та відповідно до міжнародних стандартів, закріплених у принципах Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO).</p>

Інформація з різноманітних друкованих та електронних джерел інформації про заплановані та проведені замовниками процедури торгів за державні кошти

Частиною 1 статті 4 Закону № 2289 визначено, що закупівлі здійснюються тільки відповідно до річного плану.

При цьому, річний план та додаток до нього не підлягають оприлюдненню в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель та на веб-порталі Уповноваженого органу за адресою www.tender.me.gov.ua.

Разом з тим, річний план закупівель та зміни до нього підлягають оприлюдненню шляхом розміщення на власному веб-сайті замовника або за його відсутності на веб-сайті головного розпорядника бюджетних коштів протягом п'яти робочих днів з дня їх затвердження.

Річний план і зміни до нього також надсилаються Державній казначейській службі України та Уповноваженому органу протягом 5 робочих днів з дня затвердження.

Таким чином, відомості щодо запланованих об'єктом торгів закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти, є можливість отримати шляхом:

– дослідження інформації щодо запланованих закупівель на власному – веб-сайті замовника (у разі його відсутності – на веб-сайті головного розпорядника бюджетних коштів);

– отримання інформації та відповідних копій документів щодо планування від органів Державної казначейської служби України та Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Водночас, річні плани державних закупівель та зміни до них замовників торгів іноді замовниками торгів розмі-

щуються також на офіційних порталах відповідних місцевих державних адміністрацій та рад.

Слід зазначити, що дослідження інформації щодо затвердження річного плану державних закупівель, може вже на стадії підготовки до проведення контрольного заходу виявити можливі порушення законодавства у сфері державних закупівель (наприклад, у разі відсутності річного плану закупівель на власному веб-сайті об'єкту контролю (веб-сайті головного розпорядника бюджетних коштів) можливо визначити критерій ризику щодо порушення замовником вимог законодавства в частині неоприлюднення інформації про державні закупівлі).

Також, в залежності від контрольного періоду, проаналізувавши річний план закупівель можливо дізнатися про заплановані та проведені процедури закупівлі для подальшого аналізу процедури закупівлі на веб-порталі інформаційного бюлетеню „Вісник державних закупівель” з метою направлення необхідних запитів, проведення зустрічних звірок або проведення порівняльного аналізу цін, за якими здійснено закупівлі об'єктом контролю.

Разом з тим, пунктами 10 та 11 частини 1 статті 8 Закону № 2289 передбачається, що Уповноважений орган виступає засновником та забезпечує видання безоплатного державного офіційного друкованого видання з питань державних закупівель; виступає засновником та забезпечує видання безоплатного міжнародного інформаційного видання з питань державних закупівель.

Поряд з цим, частина 3 статті 10 Закону № 2289 передбачає, що процедура закупівлі, крім закупівель за процедурою електронного реверсивного аукціону, попередня кваліфікація учасників не можуть проводитися до/без публікації оголошення про проведення процедури закупівлі в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель.

При цьому, наказом Міністерства економіки України від 28.07.2010 № 932 „Про визначення офіційного друкованого видання з питань державних закупівель, міжнародного інформаційного видання з питань державних закупівель та веб-порталу Уповноваженого органу з питань закупівель” визначено:

– офіційним друкованим виданням з питань державних закупівель – інформаційний бюлетень „Вісник державних закупівель”;

– міжнародним інформаційним виданням з питань державних закупівель – міжнародне друковане видання „Announcer of the public purchasing”;

– веб-порталом Уповноваженого органу у сфері закупівель – офіційний загальнодержавний веб-портал „Державні закупівлі” за адресою в мережі Інтернет – www.tender.me.gov.ua.

Портал є єдиним офіційним джерелом інформації у мережі Інтернет, що розміщує оголошення про заплановані закупівлі та результати закупівель за державні кошти. Разом з тим, інформація щодо оголошень на веб-порталі „Державні закупівлі” та інформація оголошень офіційного державного друкованого видання „Вісник державних закупівель” є ідентичними.

За допомогою порталу можливе отримання інформації про державні закупівлі в розрізі стадій проведення закупівлі за критеріями пошуку:

– дата та номер „Вісника державних закупівель”, номер оголошення;

– предмет, галузь та процедура закупівлі;

– діапазон дат торгів та публікації оголошення;

– дата укладання договору;

– замовник та регіон замовника;

– переможець торгів.

Разом з тим, в мережі Інтернет створено та успішно діють низка спеціалізованих комерційних сайтів, що роз-

міщують оголошення про заплановані державні закупівлі (торги) та про їх результати (таблиця 2):

Таблиця 2

Назва спеціалізованого інформаційного ресурсу, режим доступу	Інформаційна складова порталу
„Портал торгов и тендеров” Режим доступу: <u>www.goszakupka.com.ua</u> Платний доступ	Містить інформацію про державні закупівлі в розрізі регіонів, предметів, галузей, замовників торгів, нормативно – правову базу та іншу корисну інформацію.
Портал Ua-tenders.com Режим доступу: <u>www.ua-tenders.com</u> Платний доступ	Спеціалізований сайт, що містить каталоги тендерів в розрізі галузей, каталоги замовників та постачальників.
Портал ТендерГид Режим доступу: <u>www.tendergid.ua</u> Платний доступ	Моніторинг тендерів та закупівель (єдина пошукова система державних закупівель та комерційних тендерів за оголошеннями в розрізі замовників, предметів, регіонів, галузей).
Портал Центр супроводу державних закупівель Режим доступу: <u>www.tenderhelp.net</u>	На сайті безкоштовно розміщується інформація про торги, що проводяться в Україні в розрізі галузей народного господарства, нормативно – правова база, консультації та інша інформація. Доступ до ресурсу можливий після реєстрації на сайті.
Портал E-Tenders Режим доступу: <u>www.e-tenders.com.ua</u>	Портал акумулює базами тендерів, нормативною базою, шаблонами документів, новинами у сфері державних закупівель.

Інформація із засобів масової інформації, відомості різноманітних громадських організацій, що контролюють сферу державних закупівель, спеціалізовані видання та веб-ресурси

Ключовою позицією отримання інформації для належного проведення контролю у сфері державних є інформація, отримана з різноманітних електронних та друкованих видань, з мережі Інтернет, сайтів громадських організацій, тощо.

Статтею 9 Закону № 2289 визначена можливість здійснення громадського контролю шляхом вільного доступу до всієї інформації щодо державних закупівель, яка підлягає оприлюдненню відповідно до цього Закону. Водночас, замовники і учасники процедур закупівель та Уповноважений орган повинні сприяти залученню громадськості до здійснення контролю у сфері закупівель відповідно до законів України „Про об’єднання громадян”, „Про звернення громадян” і „Про інформацію”.

На даний час в Україні запроваджена діяльність низки громадських організацій, що здійснюють контроль у сфері державних закупівель, кожна з яких має відповідний інформаційний ресурс у мережі Інтернет, на яких висвітлюється злободенні питання недотримання замовниками конкурсних торгів вимог чинного законодавства (таблиця 3).

Таблиця 3

Назва спеціалізованого інформаційного ресурсу, режим доступу	Інформація, що може бути використана під час підготовки до проведення контрольних заходів
Сайт „Закупівлі за державні кошти” Режим доступу: www.zakupivli.at.ua	Сайт створений для надання замовникам та учасникам торгів інформаційно – консалтингових, юридичних послуг замовникам та учасникам торгів.

	<p>Містить новини законодавства (останні прийняті нормативно – правові акти в сфері державних закупівель), законодавство (основні закони та кодекси України), зразки документів (затверджені форми документів в сфері державних закупівель), on-line режим надання безкоштовних консультацій (в тому числі з питань особливостей закупівель газу, послуг поштового зв'язку, водопостачання, електричної енергії, постачання теплової енергії та інших питань).</p>
<p>Портал Ua-tenders.com</p> <p>Режим доступу: www.ua-tenders.com</p>	<p>Спеціалізований сайт, що містить різноманітну інформацію про державні закупівлі: каталог тендерів в розрізі галузей, каталоги замовників та постачальників, законодавство, форуми, аналітику, консультації в режимі „питання – відповідь”.</p> <p>Один з найоперативніших способів отримання інформації у сфері державних закупівель, тендерів, новин, коментарів і змін до конкурсного законодавства України в режимі реального часу.</p>
<p>Сайт „Закупівлі”</p> <p>Режим доступу: www.z.texty.org.ua</p>	<p>Відкритий громадський ресурс бази даних державних закупівель за результатами оголошень у „Віснику державних закупівель”.</p> <p>Надає можливість отримати інформацію про державні закупівлі, що розміщена у „Віснику державних закупівель” за опціями пошуку:</p> <ul style="list-style-type: none"> – укладені замовниками договори про закупівлю за визначений термін; – галузева приналежність договорів; – замовник торгів; – переможець торгів;

	<p>– сума договору.</p> <p>За допомогою сайту легко простежити досвід виконання аналогічних договорів переможцем закупівлі на території всієї України.</p>
<p>Сайт „За доброчесні державні закупівлі”</p> <p>Режим доступу: www.integrity.pp.ua</p>	<p>Сайт Громадського Партнерства “За доброчесні державні закупівлі в Україні”, що об’єднує понад 50 неурядових організацій, засобів масової інформації, бізнес-організацій, аналітичних центрів та індивідуальних членів, що має на меті зниження рівня корупції у сфері державних закупівель задля задоволення суспільних потреб.</p> <p>Містить матеріали щодо здійснення громадського контролю за неефективними державними закупівлями.</p>
<p>Консультаційний центр „Державні закупівлі. Портал дистанційного навчання”</p> <p>Режим доступу: www.navcentr.vdz.org.ua</p>	<p>Різноманітна інформація щодо сфери державних закупівель (новини, бібліотека, статті, підвищення кваліфікації).</p>
<p>Сайт „НАШІ ГРОШІ”</p> <p>Режим доступу: www.nashigroshi.org</p>	<p>Сайт „НАШІ ГРОШІ” – спільний проект журналістів різних видань України, що містить відомості щодо витрачання державних коштів при проведенні замовниками торгів закупівель: аналітика, новини, резонансні торги, інформація про можливі порушення у сфері прок’юременту.</p> <p>Зазначена інформація може бути використана при проведенні моніторингу ризикових державних закупівель.</p>
<p>Сайт проекту „Гармонізація систем конкуренції та державних закупівель України</p>	<p>Містить інформацію у сфері прок’юременту (публікації, посібники, аналітика, навчальні заходи).</p>

<p style="text-align: center;">зі стандартами ЄС”</p> <p style="text-align: center;">Режим доступу: www.competitionproject.org.ua</p>	
<p style="text-align: center;">Портал з питань державних закупівель „Центр державних замовлень”</p> <p style="text-align: center;">Режим доступу: http://www.cdz.com.ua</p>	<p style="text-align: center;">Законодавство, роз’яснення, форум, консультаційні та юридичні послуги, методичні рекомендації, on-line звернення.</p>
<p style="text-align: center;">Портал „ПРОТОРГИ-info”</p> <p style="text-align: center;">Режим доступу: www.protorgi.info/ua/main/</p>	<p style="text-align: center;">Нормативно – правова база, консультації, новини.</p>
<p style="text-align: center;">Консалтингові компанії у сфері державних закупівель</p> <p style="text-align: center;">Режим доступу: http://accept.org.ua http://www.tender1.com.ua http://t-tender.com.ua/</p>	<p style="text-align: center;">Нормативно – правова база та консультації щодо сфери державних закупівель.</p>

Разом з тим, для проведення контролю є можливість користуватись загальною інформацією (резонансні публікації в будь-яких виданнях, журналістська хроніка, офіційні матеріали) та спеціальною інформацією, що міститься у виданнях, що обізнані на сфері державних закупівель, серед яких:

– Інформаційний бюлетень „Редукціон” – у виданні містяться поради та консультації експертів у сфері державних закупівель, новини законодавства, інші матеріали про державні торги (висновки, наукові, публіцистичні, аналітичні статті).

З електронною версією журналу можна ознайомитись у мережі Інтернет – www.procurement.in.ua;

– Журнал „Радник в сфері державних закупівель” – спеціалізоване видання, на шпальтах якого інформація про

державні закупівлі консолідується за наступними напрямами: новини, поради замовникам та учасникам, нормативні документи, коментарі, роз'яснення, перевірки, скарги, та рішення, думки експертів та консультації.

Журнал також має власний веб-сайт у мережі Інтернет – www.radnuk.com.ua;

– Інформаційний бюлетень „Всеукраїнський тижневик закупівель товарів, робіт та послуг” – комерційне видання, що розміщує оголошення про закупівлі та річні плани державних закупівель.

Додатково зазначена інформація також розміщується на спеціалізованому порталі торгів і тендерів: www.goszakupka.com.ua;

– Інформаційно – аналітичне видання „Вісник державних тендерів України” – щотижневий спеціалізований друкований засіб масової інформації, що друкує оголошення про проведення в Україні тендерів, торгів, аукціонів та закупівель.

Видання розміщує оголошення за відповідними галузями та категоріями; інформацію про проведення міжнародних торгів (тендерів); інформацію про аукціони з продажу майна боржників; офіційну інформацію про переможців торгів (тендерів).

Електронна версія журналу міститься на порталі – www.ukrtender.com. Крім того, існує платна версія онлайн – доступу до журналу;

– газета „Огляд закупівель. Тендери, аукціони, конкурси, біржові торги” – у виданні висвітлюється інформація щодо законодавства з роз'ясненнями та коментарями фахівців; поради комітету конкурсних торгів; зміни біржового законодавства та інвестиційні проекти; моніторингу середньоринкових цін на товари; моніторингу порушень, виявлених Уповноваженим органом; громадського моніторингу, біржових оголошень, тощо.

Інші довідкові джерела інформації, що мають вільний доступ

Враховуючи величезний обсяг баз даних вільного доступу у мережі Інтернет, що можуть бути використані як при підготовці, так і при безпосередньому проведенню контрольних заходів у сфері державних закупівель, наведемо лише загальновідомі з них (таблиця 4):

Таблиця 4

Назва веб-ресурсу, режим доступу	Інформація з відкритого порталу, що може стати в нагоді під час підготовки до проведення контрольних заходів у сфері державних закупівель
Каталоги фірм України, бази даних підприємств України Режим доступу: www.catalogfirm.com.ua/ www.ua-region.info/ www.dir.meta.ua/ru/business/databases/ http://baza.comments.ua/ www.ukr-prom.com/ www.spr.ua/ www.bin.ua www.uareestr.com/index.php www.ua24biz.com/index.php www.jurportal.org/tax_base	Інформаційні сайти про підприємства, актуальні бази даних, безкоштовні бізнес-каталоги, що містять відомості про суб'єктів господарювання в розрізі галузей народного господарства, бізнес-досьє компаній та їх засновників.
База даних експортерів України Режим доступу: www.ukrexport.gov.ua/ rus/ukr_export_exporters/ ?country=ukr	Пошук у базі здійснюється за галуззю та/або ключовому слову (у тому числі неповному).

<p>Загальний Реєстр наукових організацій України</p> <p>Режим доступу: www.store.uitei.kiev.ua/reestr_new.html</p>	<p>Є можливість отримати інформацію щодо належності будь-якої установи до міністерства чи відомства, назви установи, коду за ЄДРПОУ, адреси, контактної інформації про установу, відомостей про керівництво, напрямків наукових досліджень.</p>
<p>Державний реєстр друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності</p> <p>Режим доступу: www.dzmi.informjust.ua/</p>	<p>Параметри пошуку:</p> <ul style="list-style-type: none"> – назва та вид видання; – серія та номер свідоцтва про державну реєстрацію. <p>Кінцеві результати пошуку дають змогу отримати інформацію щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> – серії та номера свідоцтва; – виду видання; – назви видання; – дати державної реєстрації; – відомостей про засновників; – органу, який здійснив державну реєстрацію.
<p>Єдиний реєстр громадських формувань</p> <p>Режим доступу: www.rgf.informjust.ua/home/index</p>	<p>Пошук громадських формувань у розрізі найменувань за параметрами пошуку: політична партія, благодійна організація, торговельно-промислова палата, постійно діючий третейський суд, асоціація органів місцевого самоврядування, статут.</p> <p>Можливість отримання відомостей щодо реєстра-</p>

	<p>ційного номера запису в Єдиному реєстрі, стану існування (зареєстровано/ні), повного (скороченого) найменування, номера та дати видачі свідоцтва/дубліката свідоцтва, дати легалізації (реєстрації) громадського формування.</p>
<p>Довідкові бази даних</p> <p>Режим доступу: www.spravkaru.net/ukraine/kiev/ www.nomer.org www.services.ukrposhta.com/postindex_new/</p>	<p>Містять інформацію щодо баз даних телефонних номерів України, поштових індексів.</p>
<p>Реєстр адвокатів України</p> <p>Режим доступу: www.vkka.gov.ua/index.php?page=katalogall</p> <p>Реєстр адвокатських об'єднань України</p> <p>Режим доступу: www.drсу.gov.ua/show/1159 www.minjust.gov.ua/0/3190</p> <p>Реєстр нотаріусів України</p> <p>Режим доступу: www.ern.informjust.ua/pages/default.aspx</p> <p>Реєстр атестованих судових експертів України</p> <p>Режим доступу: www.rase.minjust.gov.ua/searchPage?</p>	<p>Відповідні ресурси містять інформацію щодо відповідних осіб, що займаються відповідною діяльністю у зазначених сферах.</p>

Реєстр арбітражних керуючих України <u>www.minjust.gov.ua/0/38169</u>	
База даних України „Чорний список „он-лайн” Режим доступу: <u>www.blackbase.info/index.php</u>	Веб-ресурс містить відомості щодо „чорного списку” осіб, фірм, сайтів, шахраїв, послуг, сервісів у всіх сферах. Категорії пошуку: – довідкова служба України; – база даних жителів України; – перевірка фірми „он-лайн” (фірми та засновники)
Центр боргів Росії, України, Білорусі, Казахстану Режим доступу: <u>www.centerdolgov.ru/</u>	Інформація про недобросовісні компанії, чорні списки боржників. Пошук за назвою; ПІН; країною; містом.

Таким чином, відмова від архаїчних методів та способів здійснення контролю у сфері державних закупівель, з використанням новітніх інформаційних технологій та мережі Інтернет, приділення належної уваги аналізу та управлінню цією інформацією, буде сприяти оперативності прийняття рішень при проведенні контрольних заходів та підвищенню їх ефективності, що цілком відповідає реаліям сьогодення.

Разом з тим, практичний досвід діяльності органів Держфінінспекції України у сфері контролю за державними закупівлями переконує, що саме належна підготовка до проведення контрольного заходу (в тому числі, використовуючи широкі можливості, що надає на даний час „всесвітня павутина”) є суттєвою складовою отримання позитивних результатів.

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ІНСПЕКЦІЇ УКРАЇНИ

Проведення контролю щодо дотримання законодавства у сфері закупівель за державні кошти є комплексом дій органів Держфінінспекції України, направлених на дослідження документів замовника, виявлення порушень, надання їм належної правової оцінки, вжиття заходів щодо їх припинення та запобігання їх допущення у подальшому.

Отже, розглянемо основні етапи проведення контрольних заходів у сфері державних закупівель органами Державної фінансової інспекції України.

Дослідження дотримання вимог законодавства щодо створення комітету з конкурсних торгів замовника, кваліфікації його членів, наявності затвердженого положення про організацію діяльності комітету з конкурсних торгів, його відповідності нормам діючого законодавства

Документи, що підлягають дослідженню при проведенні контрольного заходу:

- накази про створення комітету з конкурсних торгів, зміни до них;
- протоколи засідань комітету з конкурсних торгів;
- відповідні свідоцтва встановленого зразка про проходження навчання чи підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері здійснення державних закупівель (повторного навчання або підвищення кваліфікації) (за умови затвердження Уповноваженим органом відповідного порядку);

- положення про комітет з конкурсних торгів;
- інші документи, що стосуються діяльності комітету з конкурсних торгів замовника.

Необхідно знати:

Статтею 1 Закону № 2289 визначено, що комітет з конкурсних торгів – це службові (посадові) особи замовника (генерального замовника), призначені відповідальними за організацію та проведення процедур закупівлі згідно з цим Законом.

Важливо !

Особи, що не є службовими (посадовими) особами замовника (генерального замовника) – експерти, консультанти, представники правоохоронних органів, громадськості, засобів масової інформації, депутати всіх рівнів, не можуть входити до складу комітету з конкурсних торгів.

Правові засади функціонування діяльності комітету з конкурсних торгів замовника затверджено статтею 11 Закону № 2289.

Так, комітет з конкурсних торгів утворюється замовником (генеральним замовником) для організації та проведення процедур закупівель.

Склад комітету з конкурсних торгів та положення про комітет з конкурсних торгів затверджуються рішенням замовника (генерального замовника). До його складу не можуть входити посадові особи та представники учасників, члени їх сімей (подружжя, діти, батьки, рідні брати і сестри, дід, баба, онуки, усиновлювачі, усиновлені, а також інші особи за умови їх постійного проживання разом із пов'язаною особою і ведення з нею спільного господарства), а також народні депутати України, депутати Верховної

Ради Автономної Республіки Крим та депутати міської, районної у місті, районної, обласної ради.

До складу комітету з конкурсних торгів входить не менше п'яти осіб. У разі якщо кількість службових (посадових) осіб у штатній чисельності працівників замовника є меншою, ніж п'ять осіб, до складу комітету з конкурсних торгів мають входити всі службові (посадові) особи замовника.

Зміни до складу членів комітету з конкурсних торгів затверджуються рішенням замовника.

Зазвичай, членами комітету, насамперед, призначаються посадові особи з економічного, юридичного, фінансового підрозділів, а також підрозділу, що займається питаннями матеріально – технічного та інформаційного забезпечення замовника.

Голова та секретар комітету з конкурсних торгів повинні пройти навчання з організації та здійснення закупівель. Таке навчання можуть пройти також інші члени комітету з конкурсних торгів. Порядок зазначеного навчання встановлюється Уповноваженим органом – Міністерством економічного розвитку і торгівлі України.

Важливо !

На даний час Уповноваженим органом у відповідності до вимог пункту 15 частини 1 статті 8 Закону № 2289 не затверджено порядку проходження навчання спеціалістів у сфері здійснення закупівель та підвищення кваліфікації. Згідно роз'яснення Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 30.09.2011 № 3303-25/12551-07 до набрання чинності порядку проходження навчання спеціалістів у сфері здійснення закупівель та підвищення кваліфікації, встановленого Уповноваженим органом, необхідність проходження навчання з питань організації та здійснення закупівель головою та секретарем комітету з конкурсних торгів не є обов'язковою.

Керівництво роботою комітету з конкурсних торгів здійснює його голова. Голова комітету з конкурсних торгів організовує роботу комітету і несе персональну відповідальність за виконання покладених на комітет функцій.

До повноважень комітету з конкурсних торгів відносяться:

- планування проведення процедур закупівель;
- складання та затвердження річного плану державних закупівель;
- здійснення вибору процедури закупівлі;
- проведення процедури закупівлі, попередньої кваліфікації учасників;
- забезпечення рівних умов для всіх учасників, об'єктивного та чесного вибору переможця;
- забезпечення складання, затвердження та зберігання відповідних документів з питань державних закупівель, визначених Законом № 2289;
- здійснення інших дій, передбачених Законом № 2289.

Рішення комітету з конкурсних торгів оформляється протоколом, який підписується усіма членами комітету, присутніми на засіданні комітету з конкурсних торгів. Якщо член комітету з конкурсних торгів відмовився підписати протокол, це заноситься у протокол із зазначенням причин відмови.

Члени комітету з конкурсних торгів несуть персональну відповідальність за прийняті ними рішення відповідно до законів України.

Крім того, наказом Міністерства економіки України від 26.07.2010 за № 916, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06.08.2010 за № 622/17917 затверджено Типове положення про комітет з конкурсних торгів (далі по тексту – Типове положення).

Типове положення про комітет з конкурсних торгів визначає порядок створення та організацію діяльності комітету; головні функції комітету; права та обов'язки членів комітету; відповідальність членів комітету.

Відповідно до норм Типового положення метою створення комітету з конкурсних торгів є організація та проведення процедур закупівель на засадах колегіальності та неупередженості.

Членство в комітеті не має створювати протиріччя між інтересами замовника та учасника чи між інтересами учасників процедури закупівлі, наявність якого може вплинути на об'єктивність та неупередженість прийняття рішень щодо вибору переможця процедури закупівлі.

Керівництво роботою комітету з конкурсних торгів здійснює його голова, який призначається рішенням замовника та може мати право на підписання договорів про закупівлю у разі надання таких повноважень замовником, оформлених відповідно до законодавства.

Голова комітету з конкурсних торгів організовує роботу комітету і несе персональну відповідальність за виконання покладених на комітет функцій; призначає заступника (заступників) голови, відповідального секретаря з числа членів комітету та визначає функції кожного члена комітету.

У разі відсутності голови комітету його обов'язки виконує заступник голови комітету (якщо призначено кількох заступників голови комітету, то голова визначає серед них виконуючого обов'язки голови комітету на період своєї відсутності).

За рішенням комітету з конкурсних торгів можуть залучатись службові (посадові) та інші особи структурних підрозділів замовника для надання консультацій з технічних питань, що зазначені в документації конкурсних торгів.

Формою роботи комітету з конкурсних торгів є засідання, які скликаються головою комітету. Перелік питань,

що підлягають розгляду на засіданні комітету, та порядок денний доводяться до членів комітету не пізніше ніж за два дні до засідання.

На засіданнях комітету з конкурсних торгів підлягають розгляду такі питання:

- планування здійснення процедур закупівель; складення та затвердження річного плану державних закупівель;
- вибір процедури закупівлі;
- інші питання відповідно до Закону № 2289.

Рішення з питань, що розглядаються на засіданнях комітету, приймаються простою більшістю голосів у присутності не менше двох третин членів комітету.

За умови рівного розподілу голосів голос голови комітету є вирішальним.

Розділом III „Головні функції комітету” Типового положення визначено, що він відповідає за організацію та проведення процедур закупівель. У процесі роботи він забезпечує реалізацію таких функцій:

- планування протягом року здійснення процедур закупівель відповідно до затвердженого кошторису, фінансового плану (плану асигнувань, плану використання бюджетних (державних) коштів);
- складення та затвердження річного плану державних закупівель;
- здійснення вибору процедури закупівлі;
- проведення процедури закупівель та попередньої кваліфікації учасників;
- забезпечення рівних умов для всіх учасників, об'єктивного та чесного вибору переможця;
- надання роз'яснення особам, що виявили намір взяти участь у процедурі закупівлі, щодо змісту документації конкурсних торгів (кваліфікаційної документації) у разі отримання від останніх відповідних запитів;

– організація приймання, зберігання, розкриття пропозиції конкурсних торгів (цінових та кваліфікаційних пропозицій), забезпечує вибір найбільш економічно вигідної пропозиції на підставі критеріїв та методики оцінки, визначених у документації з конкурсних торгів (кваліфікаційній документації);

– проведення переговорів з учасниками при проведенні процедури закупівлі в одного учасника; оформлення документів, необхідних для погодження застосування процедури закупівлі в одного учасника у встановленому законодавством порядку;

– забезпечення складання, затвердження та зберігання відповідних документів з питань державних закупівель, визначених Законом; оприлюднення інформації про здійснення закупівель відповідно до вимог Закону № 2289;

– ведення необхідної звітності щодо здійснення процедур закупівель відповідно до вимог законодавства;

– вжиття на добровільній основі належних заходів, у тому числі з призупиненням процедури закупівлі, для врегулювання питань, зазначених у зверненні з вимогою щодо усунення порушення під час проведення процедури закупівлі;

– забезпечення надання інформації, у тому числі документів, необхідних для розгляду скарг, які було подано до органу оскарження; сприяння органам, що здійснюють державне регулювання та контроль у сфері закупівель, у виконанні ними своїх повноважень відповідно до законодавства, зокрема створення належних умов для проведення перевірок, надання у встановлений строк необхідних документів і відповідних пояснень;

– здійснення інших дій, передбачених Законом № 2289.

Права та обов'язки членів комітету з конкурсних торгів розглянуто у розділі IV Типового положення. Зокрема, вони мають право:

- 1) виносити питання на розгляд комітету;
- 2) ознайомлюватися з усіма матеріалами щодо розгляду, оцінки та порівняння пропозицій конкурсних торгів (цінових та кваліфікаційних пропозицій) учасників процедур закупівель;
- 3) одержувати від структурних підрозділів замовника інформацію, необхідну для проведення процедур закупівель;
- 4) заносити свою окрему думку до протоколів засідань комітету з конкурсних торгів;
- 5) здійснювати інші дії, передбачені Законом № 2289.

Разом з цим, **члени комітету з конкурсних торгів** зобов'язані:

- організовувати та проводити процедури закупівель;
- брати участь в усіх його засіданнях особисто;
- забезпечувати рівні умови для всіх учасників процедур закупівель, об'єктивний вибір переможця;
- в установленому порядку визначати переможців процедур закупівель, пропозиції конкурсних торгів (цінові та кваліфікаційні пропозиції) яких за результатами оцінки визначені найбільш економічно вигідними та акцептовані;

Важливо !

Члени комітету з конкурсних торгів замовника зобов'язані сприяти органам, що здійснюють державне регулювання та контроль у сфері закупівель, у виконанні ними своїх повноважень відповідно до законодавства, зокрема створення належних умов для проведення перевірок, надання у встановлений строк необхідних документів і відповідних пояснень;

- вживати у випадках, передбачених законодавством, відповідних заходів щодо забезпечення захисту інформації при здійсненні процедур закупівель;

– пройти навчання та/або підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері здійснення державних закупівель у порядку, встановленому Міністерством економіки України.

Поряд з цим, члени комітету з конкурсних торгів на його засіданнях беруть участь в обговоренні та прийнятті рішень щодо планування здійснення процедур закупівель, складання та затвердження річного плану державних закупівель, вибору та проведення процедури закупівель і попередньої кваліфікації учасників, результатів розгляду, оцінки та порівняння пропозицій конкурсних торгів (цінових та кваліфікаційних пропозицій), визначення переможців процедур закупівель, здійсненні інших дій, передбачених Законом № 2289; зобов'язані дотримуватися вимог положення про комітет з конкурсних торгів, Закону № 2289 та інших нормативно-правових актів, об'єктивно та неупереджено розглядати пропозиції конкурсних торгів (цінові та кваліфікаційні пропозиції) учасників процедур закупівель, забезпечувати збереження конфіденційності інформації, що стосується діяльності комітету, та інформації, наданої учасниками (учасниками попередньої кваліфікації). При цьому, інформація щодо розгляду та оцінки пропозицій конкурсних торгів надається виключно Міністерству економічного розвитку і торгівлі України, органам, що здійснюють державне регулювання та контроль у сфері закупівель, органу оскарження та суду.

Також, Типовим положенням встановлено, що голова комітету:

- 1) організовує роботу комітету і несе персональну відповідальність за виконання покладених на комітет функцій;
- 2) приймає рішення щодо проведення засідань комітету;
- 3) визначає дату і місце проведення засідань комітету;
- 4) пропонує порядок денний засідань комітету;

- 5) веде засідання комітету з конкурсних торгів;
- 6) призначає заступника (заступників) голови та відповідального секретаря комітету із числа членів комітету з конкурсних торгів;
- 7) визначає функції кожного члена комітету;
- 8) вносить на розгляд керівника замовника пропозиції щодо змін у складі комітету;
- 9) здійснює інші повноваження відповідно до законодавства.

Рішення голови комітету щодо призначення заступника (заступників) голови та відповідального секретаря комітету, визначення функцій кожного члена комітету та вирішення інших питань заносяться до протоколу засідання комітету.

Крім того, секретар комітету призначається головою комітету у встановленому цим положенням порядку, який забезпечує ведення та оформлення протоколів засідань комітету, оперативне інформування членів комітету стосовно організаційних питань його діяльності, за дорученням голови комітету виконує іншу організаційну роботу, а також забезпечує відповідно до вимог законодавства зберігання документів щодо здійснення закупівель, дотримання вимог законодавства з питань діловодства при роботі з документами, здійснює інші повноваження відповідно до законодавства.

Секретар комітету (особа, що його заміщує) надає особам, які звернулися з відповідним запитом, документацію конкурсних торгів (кваліфікаційну документацію) та зміни до неї (за наявності) у прошитому вигляді з пронумерованими сторінками, засвідчені підписом голови комітету (виконуючого обов'язки голови) і скріплені печаткою замовника.

За відсутності секретаря комітету його обов'язки виконує інший член комітету, визначений головою комітету.

Попри це, розділом V Типового положення про комітет з конкурсних торгів передбачено, що члени комітету несуть персональну відповідальність за прийняті ними рішення відповідно до законів України, а голова та секретар комітету несуть відповідальність за повноту та достовірність інформації, що публікується в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель та оприлюднюється на веб-порталі Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Разом з тим, враховуючи норми Типового положення про комітет з конкурсних торгів **кожен замовник повинен затвердити власне аналогічне Положення.**

За результатами дослідження надається належна правова оцінка щодо:

- дотримання вимог чинного законодавства при затвердженні замовником складу комітету з конкурсних торгів, внесення відповідних змін до нього;
- наявності Положення про комітет з конкурсних торгів, його відповідності нормам чинного законодавства та Типового положення;
- наявності належним чином оформлених протокольних рішень, прийнятих на засіданнях комітету з конкурсних торгів;
- наявності рішення голови комітету щодо призначення заступника (заступників) голови та відповідального секретаря комітету, визначення функцій кожного члена комітету з конкурсних торгів;
- наявності документально закріпленого розподілу функціональних обов'язків серед членів комітету з конкурсних торгів замовника;
- проходження головою та секретарем комітету з конкурсних торгів відповідного навчання (підвищення кваліфікації) з питань організації та здійснення закупівель у порядку, що встановлений Уповноваженим органом.

**Дослідження наявності затвердженого замовником
річного плану закупівель та відповідних змін до нього,
своєчасності їх направлення до відповідних державних
органів та оприлюднення в інформаційній системі в
мережі Інтернет**

**Документи, що підлягають дослідженню при про-
веденні контрольного заходу:**

- річний план державних закупівель та відповідні зміни до нього;
- кошторис, зміни до кошторису, розрахунки до кошторису або фінансовий план, зміни до фінансового плану, розрахунки до фінансового та інвестиційних плану;
- протоколи щодо вибору процедур та предметів закупівель;
- листи щодо надіслання річного плану та змін до нього до Державної казначейської служби України;
- листи щодо надіслання річного плану та змін до нього, кошторису (тимчасового кошторису), фінансового плану (плану асигнувань, плану використання бюджетних (державних) коштів), змін до них до Уповноваженого органу;
- документи, що підтверджують оприлюднення річного плану закупівель та змін до нього на власному веб-сайті або, за його відсутності, на веб-сайті головного розпорядника бюджетних коштів.

Необхідно знати:

Закупівлі здійснюються тільки відповідно до річного плану (частина 1 статті 4 Закону № 2289).

Формування (складання) та затвердження замовником річного плану закупівель (внесення змін до нього) здійснюється відповідно до вимог статті 4 та частини четвертої статті 11 Закону № 2289.

Річний план закупівель затверджується рішенням комітету з конкурсних торгів, яке оформлюється протоколом засідання комітету.

На даний час Інструкція щодо заповнення форми річного плану закупівель затверджена наказом Міністерства економіки України від 26.07.2010 № 922 “Про затвердження форм документів у сфері державних закупівель”, який зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06.08.2010 за № 624/17919, зі змінами.

Пунктом 1 Інструкції щодо заповнення форми річного плану закупівель визначено, що річний план закупівель складається щодо закупівель, очікувана вартість яких дорівнює або більше за суми, зазначені у частині першій статті 2 Закону № 2289.

У разі якщо очікувана вартість предмета закупівлі є нижчою від сум, зазначених у частині першій статті 2 Закону № 2289, такий предмет закупівлі відображається в додатку до річного плану, який складається в довільній формі.

У річному плані вказується очікувана вартість закупівлі відповідно до потреб замовника. У подальшому очікувана вартість може бути скоригована шляхом унесення відповідних змін.

Разом з тим, колонками, що підлягають обов'язковому заповненню при складанні річного плану державних закупівель, є: 1 – предмет закупівлі, 3 – джерело фінансування, 4 – очікувана вартість предмета закупівлі, 5 – процедура закупівлі, 6 – орієнтовний початок проведення процедури закупівлі, 7 – підрозділ(и) (особа(и)), яких планується залучити до підготовки документації конкурсних торгів (запиту цінових пропозицій, кваліфікаційної документації).

Колонка 2 – код КЕКВ – заповнюється у тому разі, коли закупівля здійснюється за бюджетні кошти, колонку 8

– примітки – рекомендується заповнювати, хоча це робиться не у обов'язковому порядку.

У абзаці 2 пункту 2 Інструкції щодо заповнення форми річного плану закупівель вказується, що у разі розміщення річного плану на веб-сайті колонки 4 і 7 не заповнюються.

Крім того, Інструкцією щодо заповнення форми річного плану закупівель визначається:

– у колонці 1 „Предмет закупівлі” замовником торгів вказується найменування предмета закупівлі, визначеного відповідно до пунктів 23, 24, 26 і 30 частини 1 статті 1 Закону № 2289 та Порядку визначення предмету закупівлі, затвердженого наказом Міністерства економіки України від 26.07.2010 № 921, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06.08.2010 за № 623/17918, зі змінами;

– у колонці 2 „Код КЕКВ (для бюджетних коштів)” вказується код економічної класифікації видатків бюджету (КЕКВ), затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11 „Про бюджетну класифікацію”, для розпорядника та одержувачів бюджетних коштів;

– у колонці 3 „Джерело фінансування” річного плану закупівель замовником вказується джерело фінансування закупівлі, визначене відповідно до бюджетного законодавства з урахуванням пункту 4 частини 1 статті 1, частини 1 статті 2, пункту 1 частини 4 статті 2 Закону № 2289, частини 3 статті 10 Закону України „Про природні монополії” від 20.04.2000 № 1682-III;

Важливо !

Якщо закупівля здійснюватиметься за рахунок коштів кількох різних джерел фінансування, замовником вказуються всі джерела фінансування та орієнтовне пропорційне співвідношення розмірів коштів з кожного джерела фінансування;

– у колонці 4 „Очікувана вартість предмета закупівлі” вказується очікувана вартість предмета закупівлі в гривнях або іноземній валюті (якщо це передбачено законодавством), (цифрами та словами) із зазначенням ПДВ;

– у колонці 5 „Процедура закупівлі” вказується процедура закупівлі, яку планується проводити відповідно до статті 12 Закону № 2289: відкриті торги, двоступеневі торги, запит цінових пропозицій, попередня кваліфікація учасників, закупівля в одного учасника;

– у колонці 6 „Орієнтовний початок проведення процедури закупівлі” ККТ замовника вказується місяць поточного року, у якому замовник планує розпочати відповідну процедуру закупівлі;

– колонка 7 „Підрозділ (и) (особа (и), яких планується залучити до підготовки документації конкурсних торгів (запиту цінових пропозицій, кваліфікаційної документації)” повинна містити назву підрозділу (ів) (особи (осіб), яких планується залучити до підготовки документації конкурсних торгів (запиту цінових пропозицій, кваліфікаційної документації);

– у колонці 8 „Примітка” замовник може зазначити таку інформацію – найменування головного розпорядника бюджетних коштів; обґрунтування вибору процедури закупівлі; іншу необхідну інформацію.

Крім того, наразі Уповноваженим органом висловлено власну позицію щодо відображення у річному плані закупівель за рамковими угодами.

Зокрема, закупівлі за рамковими угодами відповідно до статті 13 Закону № 2289 повинні відображатись у річних планах замовників, як у разі самостійного проведення ним таких закупівель, так і у разі проведення процедур закупівель генеральним замовником в інтересах інших замовників, за результатом яких такі замовники будуть сторонами рамкової угоди.

Окрім того, у разі, коли процедура закупівлі проводиться генеральним замовником, замовники, в інтересах яких вона проводитиметься, можуть при зазначенні таких закупівель у колонці 8 „Примітка” річного плану закупівель на відповідний рік, вказати відповідне рішення про визначення генерального замовника.

Після заповнення всіх необхідних колонок річного плану, нижче зазначаються реквізити рішення комітету з конкурсних торгів, яким затверджено річний план, голова та секретар комітету з конкурсних торгів про- ставляють свої підписи на знак прийняття розпорядником державних коштів річного плану закупівель, а також ставиться печатка організації.

Листом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 17.11.2011 № 3302-25/14028-08 до відома зацікавлених осіб доведено, що **Законом № 2289 не встановлено обов'язку замовника складати та затверджувати річний план державних закупівель на підставі кошторису (тимчасового кошторису), фінансового плану (плану асигнувань, плану використання бюджетних (державних) коштів).**

Водночас враховуючи, що норми Закону № 2289 не містять прямих обмежень щодо організації процедур закупівель до набрання чинності Закону про Державний бюджет України, затвердження кошторису, плану використання бюджетних коштів, **замовник для забезпечення невідкладних потреб у товарах, роботах і послугах у наступному році має право наприкінці поточного року (чи на початку наступного) розпочати процедуру закупівлі за бюджетні кошти за відповідним предметом закупівлі, виходячи з його очікуваної вартості за умови, що в основних умовах договору про закупівлю, в договорі про закупівлю буде передбачено відповідний порядок виникнення договірних зобов'язань в залежності від реального фінансування.**

При цьому, при укладанні договору розпоряднику бюджетних коштів рекомендовано обов'язково враховувати частину 1 статті 23 Бюджетного кодексу України щодо передбачення умови виникнення платіжних зобов'язань при наявності відповідного бюджетного призначення (бюджетних асигнувань), адже, згідно з частиною 4 статті 48 Бюджетного кодексу України, зобов'язання, взяті учасником бюджетного процесу без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, встановлених Бюджетним кодексом та законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), не вважаються бюджетними зобов'язаннями (крім витрат, що здійснюються відповідно до частини 6 статті 48 Бюджетного кодексу України) і не підлягають оплаті за рахунок бюджетних коштів, а взяття таких зобов'язань є порушенням бюджетного законодавства, та не передбачають здійснення витрат бюджету на покриття таких зобов'язань.

Важливо !

Річний план та додаток до нього не підлягають оприлюдненню в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель та на веб-порталі Уповноваженого органу за адресою www.tender.me.gov.ua.

Проте, річний план закупівель та зміни до нього підлягають оприлюдненню шляхом розміщення на власному веб-сайті замовника або за його відсутності на веб-сайті головного розпорядника бюджетних коштів протягом п'яти робочих днів з дня їх затвердження.

Разом з тим, річний план та зміни до нього надсилаються Державній казначейській службі України та Уповноваженому органу протягом 5 робочих днів з дня затвердження.

Попри це, відповідно до пункту 2.1 Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.03.2012 № 309 розпорядники бюджетних коштів подають до відповідного органу Державної казначейської служби України річний план державних закупівель та додаток до нього (зміни до річного плану державних закупівель та додаток до нього).

Важливо !

Листом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 09.07.2012 № 3305-07/25866-06 у зв'язку із набранням чинності з 17.06.2012 року Закону України “Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності” від 21.06.2012 № 4997-VI (далі по тексту – Закон про особливості) передбачено, що відповідно до статті 3 Закону про особливості, річний план та зміни до нього (у разі наявності) обов'язково безоплатно оприлюднюються на веб-порталі Уповноваженого органу (загальнодержавному веб-порталі „Державні закупівлі” за адресою в мережі Інтернет – www.tender.me.gov.ua) протягом п'яти робочих днів з дня затвердження річного плану або змін до нього.

Однак, замовники не зобов'язані надсилати річний план та зміни до нього до Уповноваженого органу, Державної казначейської служби України, а також оприлюднювати річний план та зміни до нього на власному веб-сайті, або на сайті головного розпорядника бюджетних коштів, як це передбачено статтею 4 Закону № 2289.

Водночас, Законом про особливості встановлено, що інформація про закупівлі, які відповідно до статті 4 здійснюються без застосування процедур, передбачених Зако-

ном № 2289 та Законом про особливості, відображається замовником у річному плані.

Поряд з цим, до внесення відповідних змін до Інструкції щодо заповнення річного плану закупівель, при здійсненні закупівлі замовником без застосування відповідних процедур, Уповноваженим органом рекомендується використовувати дві окремих форми річного плану:

1) для закупівель що здійснюватимуться за процедурами, передбаченими Законом № 2289 з урахуванням особливостей, передбачених Законом про особливості – форму річного плану, що затверджена наказом Міністерства економіки України від 26.07.2010 № 922;

2) для закупівель (укладення договорів) відповідно до пунктів 1-4, 7, 8 частини 1 статті 4 Закону про особливості – форму, що наведена в додатку 1 до листа від 09.07.2012 № 3305-07/25866-06.

Також, у разі, якщо очікувана вартість предмета закупівлі є нижчою від сум, зазначених у частині 3 статті 2 Закону про особливості, такий предмет закупівлі відображається в додатку до річного плану (за формою, затвердженою наказом Міністерства економіки України від 26.07.2010 № 922), який підписується уповноваженою особою замовника та підлягає оприлюдненню не рідше, ніж раз на квартал.

При заповненні форми, зазначеної в додатку 1 до листа від 09.07.2012 № 3305-07/25866-06, замовник повинен врахувати, що у разі планування закупівель, які відповідно до пунктів 1-4, 7, 8 частини 1 статті 4 Закону про особливості здійснюються без застосування процедур закупівель, у колонці “Примітка” зазначається відповідний пункт частини 1 статті 4 Закону про особливості, що є підставою для укладання договору без застосування процедур закупівель.

**За результатами дослідження надається належна
правова оцінка щодо:**

– наявності затвердженого замовником річного плану закупівель на відповідний рік, своєчасності внесення відповідних змін до нього (у разі їх наявності);

– відповідності форми річного плану закупівель на відповідний рік вимогам наказу Міністерства економіки України від 26.07.2010 № 922, нормам чинного законодавства;

– надіслання до Державної казначейської служби України річного плану, змін до нього, та надіслання до Уповноваженого органу протягом 5 робочих днів з дня їх затвердження річного плану, кошторису (тимчасового кошторису), фінансового плану (плану асигнувань, плану використання бюджетних (державних) коштів), відповідних змін до них;

– оприлюднення річного плану та змін до нього (у разі їх наявності) на власному веб-сайті замовника або, за його відсутності, на веб-сайті головного розпорядника бюджетних коштів протягом п'яти робочих днів з дня їх затвердження;

– оприлюднення замовником річного плану та змін до нього (у разі їх наявності) на веб-порталі Уповноваженого органу (загальнодержавному веб-порталі „Державні закупівлі” за адресою в мережі Інтернет – www.tender.me.gov.ua) протягом п'яти робочих днів з дня затвердження річного плану або змін до нього у разі здійснення процедур закупівлі відповідно до вимог Закону про особливості.

Дослідження дотримання замовником порядку вибору процедури закупівлі згідно вимог чинного законодавства України

Документи, що підлягають дослідженню при про- веденні контрольного заходу:

- річний план державних закупівель, відповідні зміни до нього (у разі їх наявності);
- протоколи засідань комітету з конкурсних торгів щодо вибору процедури закупівлі.

Необхідно знати:

Статтю 12 Закону № 2289 визначено, що закупівля може здійснюватися шляхом застосування однієї з таких процедур:

- відкриті торги;
- двоступеневі торги;
- запит цінових пропозицій;
- попередня кваліфікація учасників;
- закупівля в одного учасника;
- електронний реверсивний аукціон.

Наведемо тезову характеристику кожної із вищезазначених процедур закупівлі:

1) відкриті торги – є основною та найпоширенішою процедурою закупівлі, під час їх проведення пропозиції конкурсних торгів мають право подавати всі зацікавлені особи, що призводить до загострення конкуренції та дозволяє застосувати закупівлю на більш вигідних умовах;

2) двоступеневі торги – проводяться в два етапи за умов: замовник не може визначити необхідні технічні, якісні характеристики (специфікації) товарів (робіт) або визначити вид послуг та якщо для прийняття оптимального рішення про закупівлю необхідно провести попередні пере-

говори з учасниками; предметом закупівлі є здійснення наукових досліджень, експериментів або розробок, виконання дослідно-конструкторських, будівельних робіт. У подальшому процедура двоступеневих торгів проводиться так само, як і процедура відкритих торгів;

3) **запит цінкових пропозицій** – застосовується щодо товарів і послуг, для яких існує постійно діючий ринок, за умови, що їх вартість не перевищує 200 тисяч гривень, переможцем вважається учасник, що запропонував найменшу ціну.

4) **попередня кваліфікація учасників** – застосовується у разі необхідності попереднього визначення кваліфікаційної відповідності, фінансово – економічного стану та технічних і організаційних можливостей учасника, у разі її проведення до подальшої участі у торгах допускаються всі учасники, які пройшли таку кваліфікацію, але не менше двох. Разом з тим, для проведення попередньої кваліфікації учасників має бути не менше двох;

5) **закупівля в одного учасника** – це процедура, відповідно до якої замовник укладає договір про закупівлю з учасником після проведення переговорів з одним або кількома учасниками та акцепту пропозиції переможця процедури закупівлі у одного учасника.

Підставами для її застосування, як виняток, є:

– закупівлі творів мистецтва або закупівлі, пов'язаної із захистом прав інтелектуальної власності, або укладення договору про закупівлю з переможцем архітектурного чи мистецького конкурсу;

– відсутності конкуренції (у тому числі з технічних причин) на товари, роботи чи послуги, які можуть бути поставлені, виконані чи надані тільки певним постачальником (виконавцем), за відсутності при цьому альтернативи;

– нагальної потреби у здійсненні закупівлі у зв'язку з виникненням особливих економічних чи соціальних обставин, які унеможливають дотримання замовниками стро-

ків для проведення процедур конкурсних торгів, зокрема пов'язаних з негайною ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, а також наданням у встановленому порядку Україною гуманітарної допомоги іншим державам;

– якщо замовником було двічі відмінено процедуру закупівлі через відсутність достатньої кількості учасників;

– потреби здійснити додаткову закупівлю у того самого постачальника з метою уніфікації, стандартизації або забезпечення сумісності з наявними товарами, технологіями, роботами або послугами, якщо заміна попереднього постачальника (виконавця робіт, надавача послуг) може призвести до несумісності або виникнення проблем технічного характеру, пов'язаних з експлуатацією та обслуговуванням;

– закупівлі товарів на товарних біржах;

– закупівлі товарів у разі припинення господарської діяльності, зокрема внаслідок банкрутства, за домовленістю з кредиторами;

– необхідності проведення додаткових будівельних робіт, не включених у початковий проект, але які стали через непередбачувані обставини необхідними для виконання проекту за умови, що договір буде укладено з попереднім виконавцем цих робіт, якщо такі роботи технічно чи економічно пов'язані з головним договором.

У випадках, передбачених розділом VIII-1 Закону № 2289, **замовники не мають права при здійсненні закупівлі відступати від обов'язкового застосування процедури електронного реверсивного аукціону.**

Відповідальність за вибір та застосування процедур закупівлі несуть виключно службові (посадові) особи замовника – члени комітету з конкурсних торгів персонально.

Разом з тим, відповідно до вимог статті 20 Закону № 2289 **основною процедурою закупівлі є відкриті торги.**

Особливостями застосування замовниками процедур закупівель є (таблиця 5):

Таблиця 5

Вид процедури	Особливості проведення
Відкриті торги (розділ IV Закону № 2289)	<p>Розкриття пропозицій конкурсних торгів здійснюється в день закінчення строку їх подання у час та в місці, що зазначені в оголошенні про проведення процедури закупівлі (стаття 27 Закону № 2289). До участі у процедурі розкриття пропозицій конкурсних торгів замовником допускаються всі учасники або їх уповноважені представники.</p> <p>Під час розкриття пропозицій конкурсних торгів перевіряється наявність чи відсутність усіх необхідних документів, передбачених документацією конкурсних торгів.</p> <p>Протокол розкриття пропозицій конкурсних торгів складається у день розкриття пропозицій конкурсних торгів за формою, встановленою Уповноваженим органом.</p> <p>Строк для подання пропозицій конкурсних торгів не може бути меншим, ніж 30 днів з дня опублікування оголошення про проведення процедури відкритих торгів у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель.</p> <p>У разі обґрунтованої нагальної потреби у закупівлі продукції харчової промисловості, лікарських засобів і виробів медичного призначення строк для подання пропозицій конкурсних торгів може бути скорочено до 15 днів (далі по тексту – скорочена процедура). Обґрунтування нагальної потреби зазначаються у звіті про результати проведення процедури закупівлі та не повинні свідчити про наміри замовника послабити конкуренцію між учасниками.</p> <p>Пропозиція конкурсних торгів подається у письмовій формі за підписом уповноваженої посадової особи учасника, прошита, пронумерована та скріплена печаткою у запечатаному конверті (стаття 25 Закону № 2289).</p>

	<p>Кожен учасник має право подати тільки одну пропозицію конкурсних торгів (у тому числі до визначеної у документації конкурсних торгів частини предмета закупівлі (лота)). Отримана пропозиція конкурсних торгів вноситься замовником до реєстру, форма якого визначається Уповноваженим органом.</p> <p>Пропозиція конкурсних торгів повинна супроводжуватися документом, що підтверджує надання учасником забезпечення пропозиції конкурсних торгів, якщо таке забезпечення передбачено оголошенням про проведення процедури закупівлі.</p> <p>Замовник визначає переможця торгів з числа учасників, пропозиції конкурсних торгів яких не було відхилено згідно з Законом № 2289 (у кількості не менше двох), на основі критеріїв і методики оцінки, зазначених у документації конкурсних торгів. За результатом розгляду та оцінки пропозицій конкурсних торгів складається протокол оцінки пропозицій конкурсних торгів за формою, встановленою Уповноваженим органом.</p> <p>Загальний строк розгляду, оцінки та визначення переможця процедури закупівлі не повинен перевищувати 20 робочих днів з дня розкриття пропозицій конкурсних торгів. Під час здійснення закупівель за скороченою процедурою загальний строк розгляду, оцінки та визначення переможця процедури закупівлі не повинен перевищувати 10 робочих днів з дня розкриття пропозицій конкурсних торгів.</p>
<p>Процедура двоступеневих торгів (статті 33, 34 Закону № 2289)</p>	<p>На першому етапі всім учасникам пропонується подати попередні пропозиції конкурсних торгів без зазначення ціни. Документація конкурсних торгів при цьому може передбачати лише пропозиції щодо технічних, якісних та інших характеристик предмета закупівлі, умови поставки, підтвердження професійної і технічної компетентності учасників та їх відповідності кваліфікаційним критеріям. Строк подання учасниками попередніх пропозицій конкурсних торгів становить не менше 30 днів з дня опублікування оголошення про проведення двоступеневих торгів у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель.</p>

	<p>Під час здійснення закупівель за скороченою процедурою строк подання учасниками попередніх пропозицій конкурсних торгів становить не менше 15 днів з дня опублікування оголошення про проведення двоступеневих торгів у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель.</p> <p>Замовник під час розгляду попередніх пропозицій конкурсних торгів має право проводити переговори з будь-ким з учасників для визначення переваг та недоліків у пропозиціях. За результатами переговорів складається протокол за підписом замовника та учасника, в якому зазначаються відомості про учасника, пропозиції, запропоновані учасником, висновки.</p> <p>Після отримання попередніх пропозицій конкурсних торгів замовник має право внести зміни до документації конкурсних торгів щодо технічних вимог та вимог до якості предмета закупівлі чи запропонувати нові характеристики та критерії оцінки згідно із Законом.</p> <p>На другому етапі замовник запрошує до участі учасників, попередні пропозиції конкурсних торгів яких не було відхилено на першому етапі та пропозиції яких виявилися прийнятними в цілому, але не менше ніж двох. На другому етапі учасники повинні подати остаточні пропозиції конкурсних торгів із зазначенням ціни. Строк подання пропозицій конкурсних торгів на другому етапі становить не менше 15 днів з дня повідомлення учасника про результати першого етапу.</p>
Запит цінових пропозицій (статті 35 та 36 Закону № 2289)	<p>Для отримання цінових пропозицій замовник надсилає запит не менше ніж трьом учасникам та в день надсилання запиту передає його для публікації в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель.</p> <p>Під час проведення процедури запиту цінових пропозицій цінові пропозиції мають право подавати всі зацікавлені особи.</p> <p>Строк подання учасниками цінових пропозицій встановлюється замовником, але не може бути меншим, ніж 10 робочих днів з дня публікації запиту цінових пропозицій у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель.</p>

	<p>ваному виданні з питань державних закупівель відповідно до статті 10 Закону № 2289.</p> <p>Кожен учасник має право подати тільки одну цінову пропозицію, яка не може бути в подальшому змінена. Під час розкриття цінових пропозицій складається протокол за формою, встановленою Уповноваженим органом.</p> <p>Загальний строк для розгляду цінових пропозицій та визначення переможця процедури закупівлі не повинен перевищувати п'яти днів з дня розкриття цінових пропозицій.</p> <p>Переможцем процедури запиту цінових пропозицій визнається учасник, який подав пропозицію, що відповідає вимогам замовника, зазначеним у запиті цінових пропозицій, та має найнижчу ціну.</p> <p>Замовник акцептує цінову пропозицію в день визначення переможця та укладає з переможцем договір про закупівлю відповідно до основних умов договору, зазначених у запиті, у строк не раніше ніж через п'ять робочих днів з дня публікації в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель повідомлення про акцепт цінової пропозиції, але не пізніше ніж через 14 днів з дня визначення переможця.</p>
<p>Процедура попередньої кваліфікації (стаття 37 та 38 Закону № 2289)</p>	<p>Строк подання кваліфікаційних пропозицій не повинен бути меншим, ніж 30 днів з дня опублікування оголошення про попередню кваліфікацію в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель відповідно до статті 10 Закону № 2289.</p> <p>Під час здійснення закупівель за скороченою процедурою строк подання кваліфікаційних пропозицій не повинен бути меншим, ніж 15 днів з дня опублікування оголошення про попередню кваліфікацію в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель.</p> <p>Під час розкриття кваліфікаційних пропозицій замовником перевіряється наявність усіх необхідних документів, передбачених кваліфікаційною документацією щодо їх підготовки, та складається протокол за визначеною Уповноваженим органом формою.</p>

	<p>Після розкриття кваліфікаційних пропозицій замовник перевіряє відповідність пропозицій учасників попередньої кваліфікації вимогам, встановленим у кваліфікаційній документації.</p> <p>Учасники попередньої кваліфікації, кваліфікаційні пропозиції яких відповідають вимогам, встановленим у кваліфікаційній документації, вважаються такими, що пройшли відбір за результатами попередньої кваліфікації. Пропозиції інших учасників попередньої кваліфікації відхиляються.</p> <p>У разі якщо за результатами попередньої кваліфікації відбір пройшли пропозиції менше ніж двох учасників, процедура попередньої кваліфікації відміняється.</p> <p>Замовник у строк, що не повинен перевищувати 10 днів з дати розкриття кваліфікаційних пропозицій, повідомляє кожного учасника про результати попередньої кваліфікації.</p> <p>До подальшої участі у торгах (конкурсних торгах) запрошуються всі учасники, які пройшли відбір за результатами попередньої кваліфікації учасників, але не менше двох. Строк подання пропозицій конкурсних торгів після попередньої кваліфікації учасників повинен становити не менше ніж 15 днів з дня надсилання повідомлення про її результати.</p> <p>Далі процедура попередньої кваліфікації проводиться так само, як і процедура відкритих торгів.</p>
<p>Закупівля у одного учасника (стаття 39 Закону № 2289)</p>	<p>Замовник під час проведення переговорів вимагає від учасника подання ним підтвердженої документально інформації про відповідність учасника кваліфікаційним вимогам відповідно до статті 16 Закону № 2289.</p> <p>Замовник протягом трьох робочих днів з моменту прийняття рішення про застосування процедури закупівлі в одного учасника забезпечує публікацію у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель та розміщення на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 Закону № 2289 інформацію про застосування процедури закупівлі в одного учасника.</p> <p>Обґрунтування застосування процедури закупівлі в одного учасника повинно містити:</p>

	<p>– умови застосування процедури закупівлі; – посилання на експертні, нормативні, технічні та інші документи, що підтверджують наявність умов застосування процедури закупівлі.</p> <p>Загальний строк для визначення переможця процедури закупівлі в одного учасника не повинен перевищувати п'яти днів з дня опублікування у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель інформації про застосування процедури закупівлі в одного учасника.</p> <p>Замовник має право укласти договір про закупівлю за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника у строк не раніше ніж через 14 днів (п'ять робочих днів у разі застосування процедури закупівлі з підстав, визначених пунктом 3 частини другої цієї статті) з дня опублікування у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель відомостей про рішення Уповноваженого органу про погодження процедури закупівлі в одного учасника.</p>
<p>Процедура електронного реверсивного аукціону (розділ VIII-1 Закону № 2289)</p>	<p>Процедура електронного реверсивного аукціону – процедура закупівлі у електронній формі, яка передбачає проведення відкритих торгів у формі аукціону за методом зниження ціни договору (лота), проведення якої забезпечується оператором електронного майданчика на сайті в мережі Інтернет у режимі „онлайн”, з використанням електронного цифрового підпису.</p> <p>Після опублікування замовником на веб-порталі Уповноваженого органу оголошення про проведення закупівлі за процедурою електронного реверсивного аукціону та документації електронного реверсивного аукціону претенденти, які зареєстровані на електронному майданчику, визначеному замовником в оголошенні про проведення закупівлі, ознайомилися з документацією електронного реверсивного аукціону та мають намір взяти участь у закупівлі, протягом встановленого строку надсилають оператору електронного майданчика заявки на участь у процедурі електронного реверсивного аукціону.</p>

У ході торговельної сесії електронного реверсивного аукціону учасники електронного реверсивного аукціону подають оператору електронного майданчика конкурентні заявки, які містять пропозиції щодо ціни закупівлі. За результатами проведення процедури електронного реверсивного аукціону замовник укладає договір про закупівлю з учасником, який запропонував найнижчу ціну, або з іншим учасником відповідно до статті 39-10 Закону № 2289.

Процедура електронного реверсивного аукціону підлягає обов'язковому застосуванню замовником, що здійснює закупівлі за державні кошти, щодо товарів, робіт та послуг, включених до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України за поданням Уповноваженого органу, якщо очікувана вартість предмета закупівлі такого товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 100 тисяч гривень (у будівництві – 300 тисяч гривень), а робіт – 1 мільйон гривень.

Щодо товарів, робіт та послуг, закупівля яких не вимагає застосування процедури електронного реверсивного аукціону відповідно до цієї частини, замовник може самостійно приймати рішення про закупівлю із застосуванням процедури електронного реверсивного аукціону, якщо інше не визначено Законом № 2289.

Важливо !

Замовник не має права ділити предмет закупівлі на частини з метою уникнення проведення процедури відкритих торгів або застосування цього Закону (частина друга статті 4 Закону № 2289).

Також забороняється безпідставне обрання замовником інших процедур закупівель з метою уникнення проведення відкритих торгів; обрання і проведення процедур закупівель без їх затвердження у річному плані державних закупівель.

Водночас, у липні 2011 року Закон № 2289 доповнено нормою щодо застосування рамкових угод, визначено терміни „генеральний замовник” та „рамкова угода”.

Так, відповідно до пункту 2 частини 1 статті 1 Закону № 2289 генеральним замовником визнається державний орган, державна комунальна установа чи організація, визначені відповідно Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями або виконавчими органами місцевих рад відповідальними за організацію і проведення процедур закупівель в інтересах замовників за рамковими угодами відповідно до Закону № 2289.

Разом з тим, пункт 26-1 частини 1 статті 1 Закону № 2289 визначає, що рамкова угода – це правочин, який укладається одним чи кількома замовниками (генеральним замовником) у письмовій формі в порядку, встановленому Законом № 2289, з одним чи кількома учасниками процедури закупівлі з метою визначення основних умов закупівлі окремих товарів і послуг для укладення відповідних договорів про закупівлю протягом строку дії рамкової угоди.

Статтею 13 Закону № 2289 встановлено, що закупівля за рамковими угодами здійснюється у порядку, передбаченому для проведення процедури відкритих торгів, двоступеневих торгів, попередньої кваліфікації, з урахуванням вимог цієї статті, а рамкові угоди укладаються відповідно до вимог розділу IX Закону № 2289.

Особливості укладення рамкових угод, перелік товарів і послуг, які можуть закуповуватися за рамковими угодами, визначаються Уповноваженим органом.

Особливості виконання рамкових угод, порядок визначення генеральних замовників та взаємодії замовників з генеральним замовником за рамковими угодами визначаються Кабінетом Міністрів України.

В оголошенні про проведення закупівлі за рамковою угодою обов'язково зазначаються:

- строк, на який укладається угода, що не може перевищувати чотирьох років;
- кількість учасників, з якими буде укладено угоду;
- найменування і місцезнаходження замовника (замовників), що здійснюватимуть закупівлю за угодою.

Рамкова угода укладається з кількома учасниками за умови, що участь у ній бере не менше трьох учасників.

У разі надходження пропозицій у кількості, меншій ніж заявлена кількість учасників, або відхилення отриманих пропозицій на підставах, встановлених Законом № 2289, замовник (генеральний замовник) має право укласти рамкову угоду з тими учасниками, пропозиції яких не відхилені.

Замовник має право укласти договір про закупівлю відповідних товарів і послуг виключно з тими учасниками, пропозиції яких акцептовані за результатами укладення рамкової угоди.

Рамкові угоди виконуються з дотриманням таких вимог:

1) у разі укладення рамкової угоди з одним учасником:

– якщо всі істотні умови договору про закупівлю визначені в рамковій угоді, такий договір вважається укладеним після подання замовником учаснику пропозиції виконати зазначені умови та отримання письмової згоди учасника;

– якщо не всі істотні умови договору про закупівлю визначені в рамковій угоді, такий договір укладається за результатами організованих замовником переговорів з учасником;

2) у разі укладення рамкової угоди з кількома учасниками:

– якщо всі умови договору про закупівлю визначені в рамковій угоді, замовник має право укласти такий договір з дотриманням зазначених у рамковій угоді умов відбору без проведення процедури конкурсних торгів серед учасників, з якими укладено відповідну рамкову угоду;

– якщо не всі істотні умови договору про закупівлю визначені в рамковій угоді, такий договір укладається замовником з переможцем процедури конкурентного відбору, який проводиться замовником серед учасників, з якими укладено відповідну рамкову угоду.

З метою визначення переможця конкурентного відбору замовник (генеральний замовник) надсилає письмове запрошення всім учасникам, з якими укладено рамкову угоду, подати пропозиції конкурсних торгів щодо укладення договору про закупівлю. Замовник (генеральний замовник) повинен встановити строк, достатній для підготовки учасниками пропозицій, та забезпечити протягом зазначеного строку конфіденційність поданих пропозицій.

Оцінка пропозицій та визначення переможця проводяться за критеріями, встановленими в рамковій угоді, з урахуванням специфічних вимог до предмета закупівлі, встановлення яких допускається згідно з угодою. Такі специфічні вимоги зазначаються у запрошенні учасникам подати пропозиції. Запрошення учасникам та їх пропозиції не можуть передбачати істотну зміну умов договорів закупівлі та характеристик відповідного предмета закупівлі, визначених рамковою угодою.

Генеральний замовник інформує всіх заінтересованих замовників про результати застосування процедури укладення рамкової угоди протягом п'яти днів після її завершення.

Один замовник може бути стороною однієї або кількох рамкових угод. Замовник має право відмовитися від укладення договору про закупівлю за рамковою угодою,

проінформувавши про це генерального замовника та Уповноважений орган.

Генеральний замовник протягом п'яти робочих днів після отримання повідомлення замовника про укладення договору про закупівлю за рамковою угодою повідомляє про це Уповноважений орган із зазначенням предмета закупівлі, відповідних замовників та учасників, між якими укладено договори про закупівлю.

Крім того, **закупівлі за рамковими угодами регулюються наступними нормативно-правовими актами:**

– наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 24.04.2013 № 503 „Про затвердження Переліку товарів і послуг, які можуть закуповуватися за рамковими угодами”;

– наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 24.04.2013 № 504 „Про особливості укладення рамкових угод”;

– постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2012 № 603 „Про особливості виконання рамкових угод”;

– постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2012 № 602 „Про затвердження Порядку визначення генеральних замовників та взаємодії замовників із генеральним замовником за рамковими угодами”.

За результатами дослідження надається належна правова оцінка щодо:

– наявності протоколів комітету з конкурсних торгів щодо вибору процедур закупівель;

– тотожності інформації у протоколах щодо вибору процедур закупівель із даними річного плану державних закупівель;

– правильності прийнятих рішень комітету з конкурсних торгів щодо вибору процедури закупівлі.

Дослідження дотримання комітетом з конкурсних торгів замовника порядку вибору предмету закупівлі відповідно до вимог чинного законодавства

Документи, що підлягають дослідженню при про- веденні контрольного заходу:

- річний план державних закупівель, зміни до нього (у разі наявності);
- протоколи засідань комітету з конкурсних торгів щодо вибору предмету закупівлі.

Необхідно знати:

Відповідно до вимог Закону № 2289, він застосовується до всіх замовників та закупівель товарів, робіт і послуг, які повністю або частково здійснюються за рахунок державних коштів, за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 100 тисяч гривень (в будівництві – 300 тисяч гривень), а робіт – 1 мільйон гривень.

Пунктом 24 частини 1 статті 1 Закону № 2289 визначено, що предмет закупівлі – це товари, роботи чи послуги, які закуповуються замовником у межах єдиної процедури закупівлі на участь в якій учасниками подаються пропозиції конкурсних торгів (кваліфікаційні, цінові пропозиції) або пропозиції на переговорах (у разі застосування процедури закупівлі в одного учасника), або заявки (у разі застосування процедури електронного реверсивного аукціону).

При цьому, Законом № 2289 встановлено, що:

- послуги – будь-який предмет закупівлі (крім товарів і робіт), включаючи транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-дослідні або дослідно-конструкторські розробки, медичне та побутове обслуговування, лізинг, найм (оренду), а також фінансові та консультативні послуги, поточний ремонт;

– **роботи** – проектування, будівництво нових, розширення, реконструкція, капітальний ремонт та реставрація існуючих об'єктів і споруд виробничого і невиробничого призначення, роботи із нормування у будівництві, геолого-розвідувальні роботи, технічне переоснащення діючих підприємств та супровідні роботам послуги, у тому числі геодезичні роботи, буріння, сейсмічні дослідження, аеро- і супутникова фотозйомка та інші послуги, які включаються до кошторисної вартості робіт, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих робіт;

– **товари** – продукція, об'єкти будь-якого виду та призначення, у тому числі сировина, вироби, устаткування, технології, предмети у твердому, рідкому і газоподібному стані, а також послуги, пов'язані з поставкою товарів, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих товарів.

Разом з тим, **предмет закупівлі визначається замовником у порядку, встановленому Уповноваженим органом.**

Наказом Міністерства економіки України від 26.07.2010 № 921 „Про затвердження Порядку визначення предмета закупівлі”, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06 серпня 2010 за № 623/17918, зі змінами, встановлено наступні вимоги до визначання предмету закупівлі:

1) предмет закупівлі товарів і послуг визначається замовником згідно з пунктами 23 і 30 частини першої статті 1 Закону № 2289 та на основі Державного класифікатора продукції та послуг ДК 016:2010, затвердженого наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11 жовтня 2010 року № 457, за показником п'ятого знака (класифікаційне угруповання „категорія”) із зазначенням у дужках конкретної назви товару чи послуги.

При цьому замовник може визначити окремі частини предмета закупівлі (лоти) за показниками шостого-

десятого знаків ДК 016:2010, а також за обсягом, номенклатурою та місцем поставки товарів, виконання робіт або надання послуг;

2) під час здійснення закупівлі будівель виробничого та невиробничого призначення та інженерних споруд різного функціонального призначення предмет закупівлі визначається на основі Державного класифікатора будівель та споруд ДК 018-2000, затвердженого наказом Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 17.08.2000 № 507, за показником другого знака із зазначенням у дужках конкретної назви будівлі або інженерної споруди;

3) під час здійснення закупівлі послуг з поточного ремонту предмет закупівлі визначається за об'єктами будівництва на основі Правил визначення вартості будівництва ДБН Д.1.1-1-2000, затверджених наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 27.08.2000 № 174 (в редакції наказу Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 17.06.2003 № 85);

4) під час здійснення закупівлі послуг з виконання науково-технічних робіт предмет закупівлі визначається на основі Державного класифікатора видів науково-технічної діяльності ДК 015-97, затвердженого наказом Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 30.12.1997 № 822, за показником четвертого знака (класифікаційне угруповання „вид”) із зазначенням у дужках конкретної назви науково-технічної роботи;

5) у разі здійснення закупівлі послуг з виконання науково-технічних робіт за різними темами, які належать до одного виду науково-технічних робіт згідно з ДК 015-97, для їх замовлення замовник оголошує процедуру закупівлі та визначає різні теми науково-технічних робіт як окремі лоти;

б) у разі якщо при здійсненні замовником закупівлі товарів передбачається також закупівля послуги (послуг), пов'язаної з поставкою товару (зокрема, послуги з транспортування, установки, монтажу, наладки, інсталяції програмного забезпечення, навчання персоналу тощо), предметом закупівлі в такому разі є товари за умови, що вартість такої послуги (таких послуг) не перевищує вартості самих товарів;

7) визначення предмета закупівлі послуг з професійної підготовки або перепідготовки, підвищення кваліфікації для безробітних громадян, які надаються за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, здійснюється за окремими професіями (спеціальностями, напрямками або галузями знань), які визначаються відповідно до Класифікатора професій ДК 003:2010, затвердженого наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.07.2010 № 327;

8) визначення предмета закупівлі товарів і послуг, необхідних для проведення навчально-тренувальних зборів збірних команд України з видів спорту, спортивних змагань і заходів з фізичної культури і спорту всеукраїнського та міжнародного рівня, в тому числі заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів, забезпечення участі національних збірних команд України в міжнародних спортивних змаганнях, здійснюється за обсягом, номенклатурою та місцем поставки товарів або надання послуг окремо для кожного спортивного заходу (або забезпечення участі в ньому), якщо такий захід включено до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України;

9) визначення предмета закупівлі протезних виробів (включаючи протезно-ортопедичні вироби, ортопедичне взуття), спеціальних засобів для самообслуговування та догляду, засобів пересування, що виготовляються за індивіду-

альним замовленням відповідно до номенклатури та в межах граничних цін, і послуг з післягарантійного ремонту технічних та інших засобів реабілітації здійснюється окремо для кожного інваліда та кожної особи з числа пільгових категорій населення у відповідності з їх індивідуальним замовленням;

10) визначення предмета закупівлі послуг з оцінки майна під час приватизації здійснюється окремо для кожного об'єкта приватизації;

11) визначення предмета закупівлі послуг, необхідних для проведення заходів Всеукраїнською громадською організацією щодо забезпечення прав інвалідів, передбачених Конвенцією ООН про права інвалідів, здійснюється за обсягом, номенклатурою та місцем надання послуг окремо для кожного заходу;

12) визначення предмета закупівлі товарів і послуг, необхідних для проведення заходів і офіційних прийомів за участю Президента України, Голови Верховної Ради України та Прем'єр-Міністра України, здійснюється за обсягом, номенклатурою та місцем поставки товарів або надання послуг окремо для кожного заходу чи офіційного прийому. При цьому, при визначенні предмета закупівлі слід урахувати, що відповідно до пункту 23 частини першої статті 1 Закону № 2289 закупівлею послуг вважається будь-який предмет закупівлі (крім товарів і робіт), включаючи транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-дослідні або дослідно-конструкторські розробки, медичне та побутове обслуговування, лізинг, найм (оренду), а також фінансові та консультативні послуги, поточний ремонт;

13) визначення предмета закупівлі товарів і послуг, необхідних для проведення інспекційної діяльності представниками інших держав за міжнародними договорами та угодами в галузі контролю над озброєнням на території України, здійснюється за обсягом, номенклатурою та міс-

цем поставки товарів або надання послуг окремо для кожного заходу з контролю над озброєнням;

14) визначення предмета закупівлі товарів і послуг, необхідних для забезпечення реалізації пункту 17 Завдань і заходів з виконання Державної цільової науково-технічної програми проведення досліджень в Антарктиці на 2011-2020 роки, що є додатком до Державної цільової науково-технічної програми проведення досліджень в Антарктиці на 2011-2020 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 1002, здійснюється комплексно за обсягом, номенклатурою та місцем поставки товарів та надання послуг;

15) визначення предмета закупівлі послуг безоплатної вторинної правової допомоги здійснюється за обсягом, часом та місцем надання послуг окремо для кожного суб'єкта права на безоплатну вторинну правову допомогу.

Водночас, визначення предмета закупівлі робіт здійснюється замовником відповідно до пункту 26 частини першої статті 1 Закону № 2289 за об'єктами будівництва та з урахуванням Правил визначення вартості будівництва ДБН Д.1.1-1-2000, затверджених наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 27.08.2000 № 174, а також Відомчих будівельних норм ВБН Г.1-218-182:2006 „Класифікація робіт з ремонтів автомобільних доріг загального користування”, затверджених рішенням колегії Державної служби автомобільних доріг України від 10.04.2006 № 16.

Згідно підпункту 2.1.1 пункту 2.1 розділу 2 зазначених Правил об'єктом будівництва є кожна відокремлена будівля (виробничий корпус або цех, склад, житловий будинок, тощо) або споруда (міст, тунель, платформа, тощо) з усіма улаштуваннями (галереями, естакадами, тощо), устаткуванням, меблями, інвентарем, підсобними та допоміжними пристроями, що належать до неї, а також, за необхід-

ності, з інженерними мережам, які прилягають до неї. На будівництво об'єкта має бути складений окремий проект і кошторис або кошторисний розрахунок (об'єктний кошторис або об'єктний кошторисний розрахунок).

Також, при складанні кошторису або кошторисного розрахунку на об'єкт будівництва (об'єктний кошторис або об'єктний кошторисний розрахунок) слід враховувати, що згідно з Правилами об'єкті кошториси об'єднують у своєму складі у цілому дані з локальних кошторисних розрахунків і локальних кошторисів та підлягають уточненню.

На окремі види робіт складаються локальні кошториси або локальні кошторисні розрахунки, дані з яких об'єднуються при складанні об'єктних кошторисів або об'єктних кошторисних розрахунків.

Таким чином, якщо вартість робіт за окремими об'єктами в цілому, на які складені окремі об'єктні кошториси або кошторисні розрахунки становить 1 мільйон гривень, їх закупівлю замовник здійснює шляхом застосування однієї з процедур закупівлі, передбачених частиною другою статті 12 Закону № 2289.

Важливо !

Починаючи з 19 січня 2012 року та до теперішнього часу, уповноваженим органом – Міністерством економічного розвитку і торгівлі України не надано офіційного роз'яснення з приводу застосування вартісних показників для товару (товарів), послуги (послуг) в будівництві – 300 тисяч гривень та необхідності внесення відповідних змін до законодавства у сфері державних закупівель в частині чіткого визначення термінів „товари у будівництві” та „послуги у будівництві”.

Водночас, відповідно до листа Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 24.04.2012

№ 7/15-6812 до категорії „товари у будівництві” відносяться продукція (у тому числі сировина), предмети у твердому, рідкому та газоподібному стані (будівельні матеріали), вироби, конструкції та обладнання, у тому числі нестандартизоване, технології, а також меблі, інвентар та устаткування, необхідні для будівництва об’єктів та їх первинного оснащення.

У разі, якщо зазначені товари у будівництві, що враховані проектною документацією та включені до зведеного кошторисного розрахунку вартості будівництва, не були предметом закупівлі у межах єдиної процедури закупівлі, яка здійснювалась замовником на об’єкт будівництва, при здійсненні окремих закупівель на ці товари відповідно до Закону України „Про здійснення державних закупівель” процедура закупівлі застосовується до всіх замовників товарів у будівництві за умови, що закупівля таких товарів повністю або частково здійснюється за рахунок державних коштів, а вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує 300 тисяч гривень.

Крім того, до категорії „послуги у будівництві” слід відносити поточний ремонт будинків, будівель, споруд будь-якого призначення, їх комплексів, лінійних об’єктів інженерно-транспортної інфраструктури, до яких також застосовується зазначена норма Закону.

Разом з тим, супровідні роботи у будівництві, інші послуги, які включаються до кошторисної вартості робіт а вартість таких послуг не перевищує вартості самих робіт, відносяться до категорії „роботи”, та до замовників закупівель таких робіт, що є супровідними у будівництві роботам послугами та фінансування яких повністю або частково здійснюються за рахунок державних коштів, процедура закупівлі застосовується за умови, що вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень.

Попри це, слід зазначити, що Перелік товарів і послуг, які можуть закуповуватися за рамковими угодами, затверджений наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 24.04.2012 № 503, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17 травня 2012 за № 785/21098 (далі по тексту – Перелік), на даний час містить формулювання предметів закупівлі відповідно до Державного класифікатора продукції та послуг ДК 016-97, затвердженого наказом Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 30.12.1997 № 822, який скасовано з 31.12.2012 року.

Однак, на даний час зміни до вищезазначеного наказу щодо приведення переліку товарів, робіт і послуг, які можуть закуповуватись за рамковими угодами, у відповідність до ДК 016:2010 не внесені.

Проте, в інформаційному листі Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з цього приводу визначено, що до внесення зазначених змін для проведення закупівель за рамковими угодами, замовникам рекомендується при формулюванні предмета закупівлі (зокрема, в оголошенні про проведення процедури закупівлі, документації конкурсних торгів, тощо) вказувати предмет закупівлі відповідно до ДК 016:2010, зазначаючи в дужках назву товарів або послуг згідно з Переліком.

Необхідно звернути увагу на:

Під час здійснення контрольних заходів у сфері державних закупівель необхідно враховувати особливості відносин, що виникають у зв'язку із закупівлею товарів, робіт і послуг, на які не поширюється дія Закону № 2289 (частина 3 статті 2 Закону № 2289) та здійсненням закупівель за окремими законами (частина 4 статті 2 Закону № 2289).

Так, **норми частини 3 статті 2 Закону № 2289 визначають предмети закупівлі, на які не поширюються**

випадки застосування законодавства у сфері державних закупівель. До них, зокрема, відносяться:

– товари, роботи і послуги, пов'язані з розробленням дизайну, виготовленням захищеного паперу, банкнот, монет і державних нагород України, їх зберіганням, транспортуванням та обліком;

– послуги, закупівля яких здійснюється державними банками та банками, в капіталізації яких взяла участь держава, виключно для проведення ними банківських операцій відповідно до Закону України „Про банки і банківську діяльність”;

– товари, роботи і послуги, закупівля яких здійснюється замовниками, розташованими за межами України;

– товари, роботи і послуги, закупівля яких становить державну таємницю відповідно до Закону України „Про державну таємницю”;

– послуги, необхідні для здійснення державних запозичень, обслуговування і погашення державного боргу;

– товари, роботи і послуги, закупівля яких здійснюється для підготовки і проведення виборів та референдумів в Україні;

– послуги з медичного обслуговування населення, що надаються за договором, укладеним відповідно до Закону України „Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві” (зазначена норма діє до 31 грудня 2014 року);

– товари, роботи і послуги, закупівля яких здійснюється відповідно до програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні, що виконуються відповідно до закону;

– товари, роботи і послуги, пов'язані з операціями Національного банку України із забезпечення управління золотовалютними резервами, їх розміщення, купівлі та

продажу на вторинному ринку цінних паперів, здійснення валютних інтервенцій шляхом купівлі-продажу валютних цінностей на валютних ринках;

– послуги з оренди нежитлових приміщень, які знаходяться у державній та комунальній власності, для розміщення бюджетних установ;

– юридичні послуги, пов'язані із захистом прав та інтересів України під час врегулювання спорів, розгляду у закордонних юрисдикційних органах справ за участю іноземного суб'єкта та України;

– об'єкти державного цінового регулювання і послуги, закупівля яких здійснюється Аграрним фондом відповідно до Закону України „Про державну підтримку сільськогосподарства України”;

– товари, закупівля яких здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного матеріального резерву, та його підприємствами шляхом укладення договорів купівлі-продажу, ф'ючерсних, форвардних контрактів виключно на біржовому ринку (товарних, фондових біржах) в установленому законодавством порядку згідно з номенклатурою, яка затверджується Кабінетом Міністрів України;

– товари, що реалізуються відповідно до Закону України „Про державний матеріальний резерв”, закупівля яких здійснюється розпорядниками бюджетних коштів. Умови такої реалізації визначаються Кабінетом Міністрів України;

– послуги з авіап перевезень осіб, щодо яких здійснюється державна охорона відповідно до статті 5 та частини першої статті 6 Закону України „Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб”;

– роботи із знесення самочинно збудованих об'єктів, відповідно до статті 38 Закону України „Про регулювання містобудівної діяльності”;

– послуги з нормування та стандартизації у будівництві;

– товари, роботи і послуги, закупівля яких здійснюється вищими навчальними закладами та науково-дослідними установами за рахунок власних надходжень;

– природний газ; послуги з його транспортування (у тому числі переміщення, фрахтування, страхування, зливу/наливу, інспекції кількості та якості), розподілу, постачання, зберігання; фінансові інструменти, операції з деривативами та управління ризиками, фінансові послуги, послуги бірж, аукціонів, систем електронних торгів та інші послуги, що застосовуються в міжнародній торговельній та фінансовій практиці під час закупівлі та реалізації природного газу, закупівля яких здійснюється суб'єктом, уповноваженим Кабінетом Міністрів України на формування ресурсу природного газу для споживачів України, у тому числі для потреб населення;

– товари, відповідно до комплектувальної відомості на літаки або вертольоти та до специфікації матеріалів і агрегатів на авіаційні двигуни, які внесені до конструкторської документації розробника виробу;

– послуги з підготовки фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів (післядипломна освіта) за державним замовленням;

– товари, роботи і послуги, закупівля яких здійснюється в рамках реалізації проектів цільових екологічних (зелених) інвестицій та пропозицій щодо здійснення заходів, пов'язаних з реалізацією таких проектів і виконанням зобов'язань сторін Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, за кошти, отримані від продажу частин встановленої кількості викидів парникових газів;

- придбання, оренда землі, будівель, іншого нерухомого майна або майнових прав на землю, будівлі, інше нерухоме майно;
- послуги третейських судів, арбітражів для розгляду та вирішення спорів, в яких бере участь замовник;
- товари і послуги, які закупаються безпосередньо для проведення виїзних гастрольних заходів творчих колективів та виконавців, а також культурно-мистецьких і туристичних заходів та фестивалів, що мають суспільно-політичне, культурне або історичне значення, терміновість і доцільність проведення яких визначаються актами і дорученнями Президента України чи актами Кабінету Міністрів України;
- корми для циркових тварин;
- товари і послуги, необхідні для створення нових постановок (концертів), виготовлення (створення) вихідних фільмових матеріалів, аудіовізуальних творів;
- послуги з авіаперевезень, автоперевезень, організації харчування, проживання, експлуатації спортивних споруд, спеціального обладнання та облаштування місць для проведення навчально-тренувальних зборів, спортивних змагань і заходів всеукраїнського та міжнародного рівня, лікарські і фармацевтичні препарати для збірних команд України;
- фінансові послуги, які надаються у зв'язку з емісією, купівлею, продажем, передачею цінних паперів або інших фінансових інструментів;
- цінні папери, акції (частки, паї) у статутному (складеному) капіталі господарського товариства;
- освітні послуги, що надаються закордонними вищими навчальними закладами та науковими установами студентам, аспірантам, науковим і науково-педагогічним працівникам за межами України;

– послуги з провадження наукової, науково-технічної діяльності, які фінансуються на конкурсній основі в порядку, визначеному статтею 34 Закону України „Про наукову і науково-технічну діяльність”;

– товари, роботи і послуги, закупівля яких здійснюється Фондом гарантування вкладів фізичних осіб;

– товари, роботи і послуги, що закуповуються замовниками, які беруть участь в укладенні угод про розподіл продукції та/або є інвесторами за угодами про розподіл продукції, укладеними відповідно до Закону України „Про угоди про розподіл продукції”, з метою реалізації прав і виконання обов’язків інвесторів за такими угодами;

– товари, роботи і послуги, закупівля яких здійснюється замовниками за рахунок кредитів, залучених під державні гарантії для фінансування проектів у сфері сільського господарства в рамках виконання вимог Меморандуму про взаєморозуміння щодо співпраці в реалізації пріоритетних проектів у галузі сільського господарства;

– товари, роботи і послуги, закупівля яких здійснюється державними комерційними підприємствами та господарськими товариствами суднобудівної промисловості (клас 30.11 група 30.1 розділ 30, клас 33.15 група 33.1 розділ 33 КВЕД ДК 009:2010), дослідно-конструкторськими організаціями (клас 72.19 група 72.1 розділ 72, клас 71.12 група 71.1 розділ 71, клас 71.20 група 71.2 розділ 71 КВЕД ДК 009:2010), що надають послуги підприємствам суднобудівної промисловості (клас 30.11 група 30.1 розділ 30, клас 33.15 група 33.1 розділ 33 КВЕД ДК 009:2010), у разі якщо вони є виконавцями державних оборонних замовлень.

– бланки цінних паперів, бланки для оформлення результатів надання адміністративних послуг, бланки документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, бланки документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, бланки інших

документів, які відповідно до законодавства потребують використання спеціальних елементів захисту, марки акцизного податку.

Поряд з цим, **відповідно до вимог частини 4 статті 2 Закону № 2289 окремими законами визначаються особливості здійснення закупівлі:**

1) юридичними особами, які провадять діяльність у таких сферах:

– забезпечення виробництва, транспортування та постачання теплової енергії;

– забезпечення виробництва, передачі та постачання електричної енергії;

– забезпечення виробництва, транспортування та постачання питної води;

– забезпечення функціонування централізованого водовідведення;

– надання послуг з користування інфраструктурою залізничного транспорту загального користування;

– забезпечення функціонування міського електричного транспорту та експлуатація його об'єктів для надання послуг з перевезення;

– надання послуг автостанцій, портів, аеропортів;

– надання послуг з аеронавігаційного обслуговування польотів повітряних суден;

– надання послуг поштового зв'язку;

– геологічне вивчення (у тому числі дослідно-промислова розробка родовищ) нафтогазоносних надр, родовищ вугілля та інших видів твердого палива;

– забезпечення функціонування та експлуатація телекомунікаційних мереж фіксованого зв'язку загального користування або надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг;

– забезпечення транспортування, зберігання, переробки нафти та нафтопродуктів сирих;

- 2) таких товарів, робіт і послуг:
- – неопромінені паливні елементи (твели) для ядерних реакторів;
  - нафта або нафтопродукти сири;
  - електрична енергія, послуги з її постачання, передачі та розподілу;
  - централізоване постачання теплової енергії;
  - природний і нафтовий газ та послуги з його транспортування, розподілу і постачання;
  - послуги поштового зв'язку, поштові марки та марковані конверти;
  - телекомунікаційні послуги, у тому числі з ретрансляції радіо- та телесигналів (за винятком послуг мобільного зв'язку та послуг Інтернет-провайдерів);
  - послуги міжнародних фінансових організацій, пов'язані із залученням їх кредитів (позик);
  - послуги з підготовки фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів (післядипломна освіта) за державним замовленням;
  - товари, роботи і послуги, закупівля яких здійснюється за кошти, розпорядником яких є спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади із забезпечення підготовки і реалізації в Україні інфраструктурних проектів для виконання завдань та заходів з підготовки і проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу та інших міжнародних спортивних подій (у рамках виконання Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу);
  - освітні послуги, що надаються закордонними вищими навчальними закладами та науковими установами: студентам, аспірантам, науковим і науково-педагогічним працівникам за межами України;

– послуги з централізованого водопостачання та водовідведення;

– роботи з утримання об'єктів благоустрою.

Крім того, **дія Закону № 2289 не поширюється на закупівлі товарів, робіт і послуг, які здійснюються підприємствами оборонно-промислового комплексу, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України.**

Важливо !

Частиною 2 статті 4 Закону № 2289 визначено, що замовник не має права ділити предмет закупівлі на частини з метою уникнення проведення процедури відкритих торгів або застосування цього Закону.

Під поділом предмету закупівлі мається на увазі свідоме чи несвідоме порушення замовником порядку визначення предмету закупівлі, встановленого Уповноваженим органом, шляхом його розподілу на частки, внаслідок чого складається ситуація відсутності обов'язкового розповсюдження норм законодавства у сфері державних закупівель на відносини між замовником та учасником з приводу закупівлі товарів, робіт чи послуг.

За результатами дослідження надається належна правова оцінка щодо:

– фактичної наявності протоколів комітету з конкурсних торгів щодо вибору предмету закупівлі;

– відповідності інформації у протоколах комітету з конкурсних торгів замовника щодо вибору предмету закупівлі із даними річного плану державних закупівель;

– правильності прийнятих рішень комітету з конкурсних торгів замовника щодо вибору предмету закупівлі;

– дотримання замовником порядку визначення відповідних предметів закупівлі товарів, робіт і послуг відпо-

відно до вимог Державного класифікатора продукції та послуг ДК 016:2010, затвердженого наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11 жовтня 2010 року № 457; Державного класифікатора будівель та споруд ДК 018-2000, затвердженого наказом Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 17.08.2000 № 507; Правил визначення вартості будівництва ДБН Д.1.1-1-2000, затверджених наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 27.08.2000 № 174 (в редакції наказу Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 17.06.2003 № 85); Державного класифікатора видів науково-технічної діяльності ДК 015-97, затвердженого наказом Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 30.12.1997 № 822; Класифікатора професій ДК 003:2010, затвердженого наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.07.2010 № 327; Відомчих будівельних норм ВБН Г.1-218-182:2006 „Класифікація робіт з ремонтів автомобільних доріг загального користування”, затверджених рішенням колегії Державної служби автомобільних доріг України від 10.04.2006 № 16.

Дослідження дотримання замовником торгів вимог законодавства про державні закупівлі в частині прозорості здійснення державних закупівель

Досліджуються документи, що підлягають оприлюдненню та публікації відповідно до вимог статті 10 Закону № 2289:

- оголошення про проведення процедури закупівлі;
- обґрунтування застосування процедури закупівлі в одного учасника;

- документації конкурсних торгів або кваліфікаційні документації;
- зміни до документацій конкурсних торгів або кваліфікаційних документацій та роз'яснення до них (у разі наявності);
- протоколи розкриття пропозицій конкурсних торгів, цінових пропозицій, кваліфікаційних пропозицій;
- інформації про відхилення пропозицій конкурсних торгів, цінових пропозицій, кваліфікаційних пропозицій та підстави такого відхилення у вигляді протоколу;
- повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції (пропозиції за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника);
- оголошення про результати процедури закупівлі;
- повідомлення про відміну торгів чи визнання їх такими, що не відбулися, повідомлення про відміну процедури закупівлі в одного учасника (у разі наявності);
- звіти про результати проведення процедури закупівлі;
- інформації про проведення процедури електронного реверсивного аукціону та його результати (відповідно до положень розділу VIII-1 Закону № 2289).

Необхідно знати:

Відповідно до вимог частини 1 статті 10 Закону № 2289 Замовник для оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу (що здійснюється безоплатно) у порядку встановленому Законом № 2289, надає таку інформацію про закупівлю:

- оголошення про проведення процедури закупівлі – після публікації в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель, але не пізніше як за 30 днів до дня розкриття пропозицій конкурсних торгів або

кваліфікаційних пропозицій, якщо цим Законом для окремих процедур закупівлі не встановлено інший строк;

– обґрунтування застосування процедури закупівлі в одного учасника – одночасно з оголошенням про проведення процедури закупівлі;

– документація конкурсних торгів або кваліфікаційну документацію – після публікації оголошення про проведення процедури закупівлі в державному офіційному друкованому виданні з питань закупівель, але не пізніше як за 30 днів до дня розкриття пропозицій конкурсних торгів або кваліфікаційних пропозицій, якщо цим Законом для окремих процедур закупівлі не встановлено інший строк;

– зміни до документації конкурсних торгів або кваліфікаційної документації та роз'яснення до неї (у разі наявності) – протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про їх внесення, але не пізніше як за сім днів до дати розкриття пропозицій конкурсних торгів або кваліфікаційних пропозицій;

– протокол розкриття пропозицій конкурсних торгів, цінових пропозицій, кваліфікаційних пропозицій – протягом трьох робочих днів з дня розкриття пропозицій конкурсних торгів, цінових пропозицій, кваліфікаційних пропозицій;

– інформація про відхилення пропозицій конкурсних торгів, цінових пропозицій, кваліфікаційних пропозицій та підстави такого відхилення у вигляді протоколу – протягом трьох робочих днів з дня прийняття такого рішення;

– повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції (пропозиції за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника) – протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про визначення переможця процедури закупівлі;

– оголошення про результати процедури закупівлі – після публікації в державному офіційному друкованому

виданні з питань державних закупівель, але не пізніш як через сім днів з дня укладення договору про закупівлю або прийняття рішення про відміну торгів чи визнання їх такими, що не відбулися;

- повідомлення про відміну торгів чи визнання їх такими, що не відбулися, повідомлення про відміну процедури закупівлі в одного учасника (у разі наявності) – протягом трьох робочих днів з дати прийняття такого рішення;

- звіт про результати проведення процедури закупівлі – протягом трьох робочих днів з дня його затвердження.

- інформація про проведення процедури електронного реверсивного аукціону та його результати.

Водночас, частина 2 статті 10 Закону № 2289 передбачає, що оголошення про проведення процедури закупівлі (оголошення про проведення відкритих торгів, оголошення про проведення процедури двоступеневих торгів, оголошення про проведення попередньої кваліфікації, запит цінкових пропозицій, інформація про застосування процедури закупівлі у одного учасника), повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції, пропозиції за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника, відомості про рамкову угоду, за якою укладено договір про закупівлю (у разі проведення закупівлі за рамковими угодами), оголошення про результати проведення торгів, повідомлення про результати проведення попередньої кваліфікації, інформація про результати процедури запиту цінкових пропозицій, інформація про результати проведення процедури закупівлі в одного учасника, повідомлення про відміну торгів або визнання їх такими, що не відбулися, повідомлення про відміну процедури закупівлі в одного учасника) обов'язково безплатно публікуються в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель у терміни, встановлені Законом № 2289 для оприлюднення відповідної інформації.

Процедура закупівлі, крім закупівель за процедурою електронного реверсивного аукціону, попередня кваліфікація учасників не можуть проводитися до/без публікації оголошення про проведення процедури закупівлі в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель.

Крім того, частиною 4 статті 10 Закону № 2289 передбачено, що оголошення про проведення процедури закупівлі та про результати процедури закупівлі **обов'язково додатково розміщуються** у міжнародному інформаційному виданні з питань державних закупівель Уповноваженого органу та на веб-порталі Уповноваженого органу англійською мовою, якщо очікувана вартість закупівлі перевищує суму, еквівалентну:

- для товарів – 200 тисячам євро;
- для послуг – 300 тисячам євро;
- для робіт – 500 тисячам євро.

Курс євро фіксується згідно з офіційним курсом Національного банку України, встановленим на день відправлення для публікації у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель оголошення про проведення процедури закупівлі.

При цьому, наказом Міністерства економіки України від 28.07.2010 № 932 „Про визначення офіційного друкованого видання з питань державних закупівель, міжнародного інформаційного видання з питань державних закупівель та веб-порталу Уповноваженого органу з питань закупівель” визначено:

– офіційним друкованим виданням з питань державних закупівель – інформаційний бюлетень „Вісник державних закупівель”;

– міжнародним інформаційним виданням з питань державних закупівель – міжнародне друковане видання „Announcer of the public purchasing”;

– веб–порталом Уповноваженого органу у сфері закупівель – офіційний загальнодержавний веб-портал „Державні закупівлі” за адресою в мережі Інтернет – www.tender.me.gov.ua.

Необхідно звернути увагу на:

– наявність та своєчасність оприлюднення оголошення про проведення процедури закупівлі; обґрунтування застосування процедури закупівлі в одного учасника; документації конкурсних торгів або кваліфікаційні документації; змін до документації конкурсних торгів або кваліфікаційних документацій та роз’яснень до них (у разі наявності); протоколів розкриття пропозицій конкурсних торгів, цінових пропозицій, кваліфікаційних пропозицій; інформацій про відхилення пропозицій конкурсних торгів, цінових пропозицій, кваліфікаційних пропозицій та підстав такого відхилення у вигляді протоколу; повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції (пропозиції за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника); оголошення про результати процедури закупівлі; повідомлення про відміну торгів чи визнання їх такими, що не відбулися, повідомлення про відміну процедури закупівлі в одного учасника (у разі наявності); звіту про результати проведення процедури закупівлі на веб-порталі Уповноваженого органу;

– наявність та своєчасність опублікування оголошення про проведення процедури закупівлі (оголошення про проведення відкритих торгів, оголошення про проведення процедури двоступеневих торгів, оголошення про проведення попередньої кваліфікації, запит цінових пропозицій, інформація про застосування процедури закупівлі в одного учасника), повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції, пропозиції за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника, відомості про рамкову угоду, за якою укладено до-

говір про закупівлю (у разі проведення закупівлі за рамковими угодами), оголошення про результати процедури закупівлі (оголошення про результати проведення торгів, повідомлення про результати проведення попередньої кваліфікації, інформація про результати процедури запиту цінкових пропозицій, інформація про результати проведення процедури закупівлі в одного учасника, повідомлення про відміну торгів або визнання їх такими, що не відбулися, повідомлення про відміну процедури закупівлі в одного учасника) в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель;

– додаткове розміщення вищезазначених документів у міжнародному інформаційному виданні з питань державних закупівель Уповноваженого органу та на веб-порталі Уповноваженого органу англійською мовою, якщо очікувана вартість закупівлі перевищує суму, еквівалентну: для товарів – 200 тисячам євро; для послуг – 300 тисячам євро; для робіт – 500 тисячам євро (за офіційним курсом Національного банку України, встановленим на день відправлення для публікації у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель оголошення про проведення процедури закупівлі).

**За результатами дослідження надається належна
правова оцінка щодо:**

– дотримання комітетом з конкурсних торгів замовника вимог законодавства про державні закупівлі в частині прозорості здійснення державних закупівель;

– наявності та своєчасності оприлюднення замовником відповідних документів, що перелічені у статті 10 Закону № 2289;

– наявності додаткового розміщення комітетом з конкурсних торгів замовника вищезазначених документів у міжнародному інформаційному виданні з питань держав-

них закупівель Уповноваженого органу та на веб-порталі Уповноваженого органу англійською мовою, якщо очікувана вартість закупівлі перевищує суму, еквівалентну: для товарів – 200 тисячам євро; для послуг – 300 тисячам євро; для робіт – 500 тисячам євро (за офіційним курсом Національного банку України, встановленим на день відправлення для публікації у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель оголошення про проведення процедури закупівлі).

Дослідження відповідності документації конкурсних торгів, кваліфікаційної документації та запиту для участі у процедурі цінових пропозицій замовника торгів вимогам чинного законодавства у сфері державних закупівель

Документи, що підлягають дослідженню при проведенні контрольного заходу:

- документація конкурсних торгів;
- кваліфікаційна документація;
- запити для участі у процедурі; цінові пропозицій та зміни до них.

Необхідно знати:

Відповідно до вимог пункту 6 частини 1 статті 1 Закону № 2289 **документація конкурсних торгів** – документація, що розробляється та затверджується замовником, оприлюднюється для вільного доступу та безоплатно подається замовником під час проведення торгів (конкурсних торгів) фізичним/юридичним особам. При цьому, документація конкурсних торгів не є об'єктом авторського права та/або суміжних прав.

Статтею 22 Закону № 2289 передбачено, що після оприлюднення оголошення про проведення процедури за-

купівлі кожна фізична/юридична особа має право безоплатно отримати документацію конкурсних торгів. Зокрема, документація конкурсних торгів безоплатно надсилається або надається замовником протягом трьох робочих днів з дня отримання від фізичної/юридичної особи відповідного запиту.

Також, документація конкурсних торгів безоплатно розміщується на веб-порталі Уповноваженого органу для загального доступу і може бути безоплатно отримана кожною фізичною/юридичною особою.

Документація конкурсних торгів повинна містити:

1) інструкцію з підготовки пропозицій конкурсних торгів;

2) кваліфікаційні критерії до учасників відповідно до статті 16, вимоги, встановлені статтею 17 Закону № 2289, та інформацію про спосіб документального підтвердження відповідності учасників встановленим критеріям та вимогам згідно із законодавством;

3) інформацію про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, в тому числі відповідну технічну специфікацію (у разі потреби – плани, креслення, малюнки чи опис предмета закупівлі). При цьому, технічна специфікація повинна містити: детальний опис товарів, робіт, послуг, що закупаються, в тому числі їх технічні та якісні характеристики; вимоги щодо технічних і функціональних характеристик предмета закупівлі, у разі якщо опис скласти неможливо або якщо доцільніше зазначити такі показники; посилання на стандартні характеристики, вимоги, умовні позначення та термінологію, пов'язану з товарами, роботами чи послугами, що закупаються, передбачені існуючими міжнародними або національними стандартами, нормами та правилами.

Технічна специфікація не повинна містити посилання на конкретні торговельну марку чи фірму, патент, констру-

кцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження або виробника. У разі якщо таке посилання є необхідним, специфікація повинна містити вираз „або еквівалент”. Технічні, якісні характеристики предмета закупівлі повинні передбачати необхідність застосування заходів із захисту довкілля;

4) кількість товару та місце його поставки;

5) місце, де повинні бути виконані роботи чи надані послуги, їх обсяги;

6) строки поставки товарів, виконання робіт, надання послуг;

7) проект договору або основні умови, які обов'язково будуть включені до договору про закупівлю;

8) опис окремої частини або частин предмета закупівлі (лота), щодо яких можуть бути подані пропозиції конкурсних торгів, у разі якщо учасникам дозволяється подати пропозиції конкурсних торгів стосовно частини предмета закупівлі (лота);

9) перелік критеріїв та методику оцінки пропозицій конкурсних торгів із зазначенням питомої ваги критеріїв;

10) строк, протягом якого пропозиції конкурсних торгів вважаються дійсними, але не менше ніж 90 днів з дати розкриття пропозицій конкурсних торгів;

11) інформацію про валюту, в якій повинна бути розрахована і зазначена ціна пропозиції конкурсних торгів;

12) інформацію про мову (мови), якою (якими) повинні бути складені пропозиції конкурсних торгів;

13) зазначення способу, місця та кінцевого строку подання пропозицій конкурсних торгів;

14) порядок надання роз'яснень щодо документації конкурсних торгів;

15) розмір, вид та умови надання забезпечення пропозицій конкурсних торгів (якщо замовник вимагає його надати);

16) розмір, вид, умови надання, умови повернення та неповернення забезпечення виконання договору про закупівлю (якщо замовник вимагає його надати);

17) місце, дату і час розкриття пропозицій конкурсних торгів;

18) прізвище, ім'я та по батькові, посаду та адресу однієї чи кількох посадових осіб замовника, уповноважених здійснювати зв'язок з учасниками.

Документація конкурсних торгів може містити також іншу інформацію, відповідно до законодавства, яку замовник вважає за необхідне до неї включити.

Однак, документація конкурсних торгів не повинна містити вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників (частина 3 статті 22 Закону № 2289).

Згідно з пунктом 6 розділу III Стандартної документації конкурсних торгів, затвердженої наказом Міністерства економіки України від 26.07.2010 № 919, при визначенні кваліфікаційних критеріїв у документації конкурсних торгів замовник керується переліком кваліфікаційних критеріїв, зазначених у статті 16 Закону № 2289.

Замовником зазначаються **кваліфікаційні критерії** до учасників відповідно до статті 16 Закону № 2289, вимоги, встановлені статтею 17 Закону № 2289, та інформація про спосіб документального підтвердження відповідності учасників встановленим критеріям та вимогам згідно із законодавством.

Частиною 1 статті 16 Закону № 2289 передбачено, що замовники у разі проведення процедур закупівель, крім випадків, установлених частиною третьою цієї статті, визначають кваліфікаційні критерії до учасників або учасників попередньої кваліфікації з числа тих, що встановлені частиною другою цієї статті.

Таким чином, Законом передбачено право замовника самостійно визначати кваліфікаційні критерії до учасників або учасників попередньої кваліфікації з числа тих, що встановлені частиною другою статті 16 Закону № 2289. При цьому, слід зазначити, що документація конкурсних торгів може містити як весь перелік таких критеріїв, так і один або декілька.

Відповідно до вимог частини 2 статті 16 Закону № 2289 **замовник може встановлювати такі кваліфікаційні критерії:**

- наявність обладнання та матеріально-технічної бази, у тому числі власних виробничих потужностей та/або центрів обслуговування на території України;
- наявність працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід;
- наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічних договорів;
- наявність фінансової спроможності (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, довідка з обслуговуючого банку про відсутність (наявність) заборгованості за кредитами).

Важливо !

З 17 червня 2012 року набули чинності зміни, внесені Законом № 4851, згідно з яким замовник не встановлює кваліфікаційних критеріїв згідно зі статтею 16 Закону № 2289 та не визначає переліку документів, що підтверджують подану учасниками або учасниками попередньої кваліфікації інформацію про відповідність їх таким критеріям у разі проведення процедури запиту цінкових пропозицій та закупівлі нафти, нафтопродуктів сирих, електричної енергії, послуг з її передачі та розподілу, централізованого постачання теплової енергії, послуг поштового зв'язку, поштових марок та маркованих

конвертів, телекомунікаційних послуг, у тому числі з трансляції радіо- та телесигналів, послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, послуг з перевезення залізничним транспортом загального користування.

У відповідності до вимог статті 17 Закону № 2289 **замовник приймає рішення про відмову** учаснику, учаснику попередньої кваліфікації в участі у процедурі закупівлі, попередній кваліфікації учасників та зобов'язаний відхилити пропозицію конкурсних торгів (кваліфікаційну, цінову пропозицію) учасника (учасника попередньої кваліфікації), у разі якщо:

1) він має незаперечні докази того, що учасник або учасник попередньої кваліфікації пропонує, дає або погоджується дати прямо чи опосередковано будь-якій посадовій особі замовника, іншого державного органу винагороду в будь-якій формі (пропозиція щодо найму на роботу, цінна річ, послуга тощо) з метою вплинути на прийняття рішення щодо визначення переможця процедури закупівлі або застосування замовником певної процедури закупівлі;

2) учасника або учасника попередньої кваліфікації було притягнуто згідно із законом до відповідальності за вчинення у сфері державних закупівель корупційного правопорушення;

3) виявлено факт участі учасника або учасника попередньої кваліфікації у змові;

4) фізична особа, яка є учасником або учасником попередньої кваліфікації, була засуджена за злочин, пов'язаний з порушенням процедури закупівлі, чи інший злочин, вчинений з корисливих мотивів, судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку;

5) службова (посадова) особа учасника або учасника попередньої кваліфікації, яку уповноважено учасником або

учасником попередньої кваліфікації представляти його інтереси під час проведення процедури закупівлі, була засуджена за злочин, пов'язаний з порушенням процедури закупівлі, чи інший злочин, вчинений з корисливих мотивів, судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку;

б) пропозиція конкурсних торгів (кваліфікаційна, цінова пропозиція) подана учасником процедури закупівлі, який є пов'язаною особою з іншими учасниками процедури закупівлі;

7) учасником або учасником попередньої кваліфікації не надано документів, що підтверджують правомочність на укладення договору про закупівлю;

8) учасник або учасник попередньої кваліфікації визнаний у встановленому законом порядку банкрутом та відносно нього відкрита ліквідаційна процедура.

Водночас, замовник може прийняти рішення про відмову учаснику, учаснику попередньої кваліфікації в участі у процедурі закупівлі, попередній кваліфікації учасників та може відхилити пропозицію конкурсних торгів (кваліфікаційну, цінову пропозицію) учасника (учасника попередньої кваліфікації), у разі якщо:

– учасник або учасник попередньої кваліфікації має заборгованість із сплати податків і зборів (обов'язкових платежів);

– учасник або учасник попередньої кваліфікації не провадить господарську діяльність відповідно до положень його статуту.

Поряд з цим, згідно пункту 12 частини 1 статті 1 Закону № 2289 **кваліфікаційна документація** – це документація, що розробляється, затверджується, оприлюднюється для вільного доступу та безоплатно надається замовником під час проведення попередньої кваліфікації учасників фізичним/юридичним особам.

Частина 3 статті 38 Закону № 2289 передбачає, що **кваліфікаційна документація повинна містити:**

1) інструкції з підготовки та подання кваліфікаційної пропозиції;

2) кваліфікаційні критерії до учасників та перелік документів, що підтверджують їх відповідність таким критеріям;

3) процедуру оцінки відповідності кваліфікаційним критеріям (відповідає/не відповідає);

4) інформацію про необхідні технічні та якісні характеристики предмета закупівлі, в тому числі відповідну технічну специфікацію (у разі потреби плани, креслення, малюнки чи описи предмета закупівлі). Технічна специфікація, плани, креслення, малюнки чи описи предмета закупівлі, що вимагаються замовником, не повинні містити посилань на конкретні торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження чи виробника.

У разі якщо таке посилання є необхідним, специфікація повинна містити вираз „або еквівалент”. Технічні, якісні характеристики предмета закупівлі повинні передбачати необхідність застосування заходів із захисту довкілля;

5) кількість та місце поставки товару;

6) місце, в якому виконуватимуться роботи чи надаватимуться послуги;

7) строки поставки товарів, виконання робіт, надання послуг;

8) інформацію про мову (мови), якою (якими) повинні бути викладені кваліфікаційні пропозиції;

9) спосіб, місце та кінцевий строк подання кваліфікаційних пропозицій;

10) процедуру надання роз'яснень щодо кваліфікаційної документації;

11) місце, дату і час розкриття кваліфікаційних пропозицій;

12) прізвище, ім'я та по батькові, посаду та адресу однієї чи кількох посадових осіб або інших працівників замовника, уповноважених здійснювати зв'язок з учасниками.

Кваліфікаційна документація може містити також іншу інформацію, яку замовник вважає за необхідне включити до неї.

Водночас, статтями 35 та 36 Закону № 2289 встановлено, що у разі здійснення замовником процедури запиту цінових пропозицій, він надсилає запит не менше ніж трьом учасникам та в день надсилання запиту передає його для публікації в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель.

Також, запит цінових пропозицій безоплатно публікується в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель та безоплатно розміщується на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 Закону № 2289.

У запиті цінових пропозицій обов'язково зазначаються:

- найменування та місцезнаходження замовника;
- опис предмета закупівлі чи його частин (якщо замовник передбачає подання цінових пропозицій за частинами), у тому числі їх необхідні технічні та інші параметри;
- адреса веб-порталу Уповноваженого органу, на якому розміщується інформація про закупівлю, відповідно до статті 10 Закону № 2289;
- адреса веб-сайту, на якому додатково розміщується інформація замовника про закупівлю (у разі наявності);
- строк поставки товарів або надання послуг;
- місце і строк подання цінових пропозицій;
- місце, дата і час розкриття цінових пропозицій;
- строк дії цінових пропозицій, але не менше ніж 120 днів;
- основні умови договору про закупівлю;

– прізвище, ім'я та по батькові, посада та адреса однієї чи кількох посадових осіб замовника, уповноважених здійснювати зв'язок з учасниками;

– реєстраційний рахунок замовника, відкритий в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів (у разі здійснення закупівлі за рахунок бюджетних коштів).

Необхідно звернути увагу на:

ДОКУМЕНТАЦІЯ КОНКУРСНИХ ТОРГІВ

– досліджується повнота та правильність відображення інформації, передбаченої при складанні документації конкурсних торгів (наявність всіх розділів, визначених законодавством);

– перевіряється наявність інформації про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, в тому числі відповідну технічну специфікацію (у разі потреби – плани, креслення, малюнки чи опис предмета закупівлі).

Разом з тим, технічна специфікація має містити: детальний опис товарів, робіт, послуг, що закуповуються, у тому числі їх технічні та якісні характеристики; вимоги щодо технічних і функціональних характеристик предмета закупівлі, у разі якщо опис скласти неможливо або якщо доцільніше зазначити такі показники; посилання на стандартні характеристики, вимоги, умовні позначення та термінологію, пов'язану з товарами, роботами чи послугами, що закуповуються, передбачені існуючими міжнародними або національними стандартами, нормами та правилами. Технічні, якісні характеристики предмета закупівлі пови-

нні передбачати необхідність застосування заходів із захисту довкілля.

– перевіряється чи не містить документація конкурсних торгів вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників;

– перевіряється чи не містить технічна специфікація до документації конкурсних торгів посилання на конкретні торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження або виробника (у разі якщо таке посилання необхідне, специфікація має містити вираз „або еквівалент”);

КВАЛІФІКАЦІЙНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

– досліджується повнота та правильність відображення інформації, передбаченої при складанні кваліфікаційної документації (частина 3 статті 37 Закону № 2289) (наявність всіх розділів, визначених законодавством);

– перевіряється наявність інформації про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, у тому числі відповідну технічну специфікацію (у разі потреби – плани, креслення, малюнки чи опис предмета закупівлі);

– перевіряється чи не містить кваліфікаційна документація вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників;

– перевіряється чи не містить технічна специфікація до кваліфікаційної документації не повинна містити посилання на конкретні торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження або виробника (у разі якщо таке посилання необхідне, специфікація має містити вираз „або еквівалент”);

ЗАПИТ ЦІНОВИХ ПРОПОЗИЦІЙ

– досліджується повнота та правильність відображення інформації, передбаченої частиною другою статті 36 Закону № 2289;

– перевіряється наявність опису предмета закупівлі чи його частин (якщо замовник передбачає подання цінових пропозицій за частинами), у тому числі їх необхідні технічні та інші параметри.

– перевіряється чи не містять запити для участі у процедурі цінових пропозицій вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників.

Практична діяльність органів Держфінінспекції свідчить, що типовими порушеннями з боку комітетів з конкурсних торгів замовників при складанні та затвердженні документації конкурсних торгів можуть бути:

– встановлення в документації конкурсних торгів вимог до розміру плати за її отримання;

– невизначення переліку критеріїв, які висуваються комітетом з конкурсних торгів із метою оцінки відповідності учасників встановленим критеріям;

– не встановлення замовником торгів у документації конкурсних торгів вимог до надання інформації стосовно документального підтвердження відповідності учасників встановленим критеріям та вимогам згідно із законодавством;

– відсутність у документації конкурсних торгів вимог до інформації про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, зокрема, відповідної технічної специфікації;

– відсутність у технічній специфікації відомостей, передбачених абзацом 3 частини 2 статті 22 Закону № 2289;

- наявність у технічній специфікації посилань на конкретну торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження або виробника без зазначення виразу „або еквівалент”;
- невизначення замовником переліку критеріїв та методики їх оцінки для визначення найкращої пропозиції конкурсних торгів;
- відсутність у документації конкурсних торгів відомостей щодо кількості товару, місця його поставки, місця, де повинні бути виконані роботи чи надані послуг, їх обсяги, строки поставки товарів, виконання робіт, надання послуг;
- відсутність в умовах документації конкурсних торгів проекту договору або основних умов, які обов’язково будуть включені до договору про закупівлю;
- невизначення строку, протягом якого пропозиції конкурсних торгів вважаються дійсними;
- відсутність у документації конкурсних торгів інформації про валюту, у якій повинна бути розрахована і зазначена ціна пропозицій конкурсних торгів, та про мову, якою повинна бути складена пропозиція конкурсних торгів;
- невстановлення вимог до надання забезпечення пропозицій конкурсних торгів (у разі його вимагання замовником);
- відсутність даних про процедуру надання роз’яснень щодо документації конкурсних торгів;
- невизначення місця, дати, часу розкриття пропозицій, прізвища, ім’я, по-батькові, посади та адреси однієї чи кількох осіб замовника, уповноважених здійснювати зв’язок з учасниками;
- наявність у ДКТ вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників.

За результатами дослідження надається належна правова оцінка щодо:

- відповідності документації конкурсних торгів, кваліфікаційної документації та запитів для участі у процедурі цінових пропозицій вимогам чинного законодавства;
- наявності в них всієї передбаченої інформації та відомостей, передбачених нормами законодавства;
- відсутності / наявності в них вимог дискримінаційного характеру до учасників торгів та таких, що обмежують конкуренцію.

Дослідження дотримання порядку надання комітетом з конкурсних торгів замовника роз'яснень у зв'язку із внесенням змін до документації конкурсних торгів або на запити учасників

Документи, що підлягають дослідженню при проведенні контрольного заходу:

- документація конкурсних торгів;
- кваліфікаційна документація;
- запити учасникам процедури запиту цінових пропозицій та зміни до них;
- запити учасників конкурсних торгів щодо надання роз'яснення;
- роз'яснення комітету з конкурсних торгів; протоколи комітету з конкурсних торгів щодо проведення зборів з метою роз'яснення будь-яких запитів щодо документації конкурсних торгів.

Необхідно знати:

Умови та підстави надання замовником торгів роз'яснень щодо документації конкурсних торгів та внесення змін до неї визначені статтею 23 Закону № 2289.

Так, учасник, який отримав від замовника документацію конкурсних торгів, має право не пізніше ніж за 10 днів до закінчення строку подання пропозицій конкурсних торгів звернутися до замовника за роз'ясненнями щодо документації конкурсних торгів, а замовник повинен надати роз'яснення на запит протягом трьох днів з дня його отримання всім особам, яким було надано документацію конкурсних торгів.

У разі проведення зборів з метою роз'яснення будь-яких запитів щодо документації конкурсних торгів замовник повинен забезпечити ведення протоколу таких зборів з викладенням у ньому всіх роз'яснень щодо запитів і надіслати його всім особам, яким було подано документацію конкурсних торгів, незалежно від їх присутності на зборах.

Водночас, **замовник має право з власної ініціативи чи за результатами запитів внести зміни до документації конкурсних торгів, продовживши строк подання та розкриття пропозицій конкурсних торгів не менше ніж на сім днів**, та повідомити письмово протягом одного робочого дня з дня прийняття рішення про внесення зазначених змін усіх осіб, яким було видано документацію конкурсних торгів.

Важливо !

У разі здійснення закупівлі за скороченою процедурою замовник не має права з власної ініціативи чи за результатами запитів вносити зміни до документації конкурсних торгів, крім випадків, коли внесення таких змін необхідне для приведення у відповідність документації конкурсних торгів із вимогами чинного законодавства або такі зміни вимагає рішення органу оскарження. У такому разі замовник зобов'язаний внести відповідні зміни до документації конкурсних торгів та продовжити строк подання пропозицій конкурсних торгів.

Крім того, у разі несвоєчасного подання замовником роз'яснень щодо змісту документації конкурсних торгів або несвоєчасного внесення до неї змін замовник повинен продовжити строк подання та розкриття пропозицій конкурсних торгів не менш як на сім днів та повідомити про це всіх осіб, яким було видано документацію конкурсних торгів.

Важливо !

Роз'яснення щодо документації конкурсних торгів та інформація щодо внесення відповідних змін до неї оприлюднюються замовником відповідно до вимог статті 10 Закону № 2289.

Необхідно звернути увагу на:

- надходження запитів щодо надання роз'яснень від учасників конкурсних торгів;
- повноту надання відповіді комітетом з конкурсних торгів на запити учасників конкурсних торгів щодо надання роз'яснень та у встановлені Законом терміни;
- наявність протоколів комітету з конкурсних торгів щодо проведення зборів з метою роз'яснення будь-яких запитів стосовно документації конкурсних торгів та направлення цих протоколів усім особам, яким було подано документацію конкурсних торгів, незалежно від їх присутності на зборах;
- оприлюднення наданих роз'яснень щодо документації конкурсних торгів та внесених змін до неї відповідно до вимог частини першої статті 10 Закону № 2289.

За результатами дослідження надається належна правова оцінка щодо:

- дотримання комітетом з конкурсних торгів замовника порядку надання роз'яснень у зв'язку із внесенням змін до документації конкурсних торгів або на запити учасників торгів.

Дослідження відповідності конкурсних пропозицій (цінових пропозицій) вимогам документації конкурсних торгів, кваліфікаційній документації, запитам для участі у процедурі цінових пропозицій та законодавству

Документи, що підлягають дослідженню при проведенні контрольного заходу:

- конкурсні пропозиції учасників;
- документи, подані у складі конкурсної пропозиції учасників на підтвердження кваліфікаційних та інших вимог, передбачених документацією конкурсних торгів;
- документація конкурсних торгів;
- цінові пропозиції учасників;
- запити цінових пропозицій до учасників;
- запити цінових пропозицій учасників;
- кваліфікаційні пропозиції учасників;
- кваліфікаційна документація.

Необхідно звернути увагу на:

ВІДКРИТІ ТОРГИ (стаття 27 Закону № 2289)

- відповідність термінів розкриття пропозицій конкурсних торгів строку закінчення їх подання, що зазначений у оголошенні про проведення процедури закупівлі;
- наявність чи відсутність в пропозиціях конкурсних торгів учасників всіх необхідних документів, передбачених документацією конкурсних торгів, внесення зазначеної інформації до протоколу розкриття пропозицій конкурсних торгів;
- зіставлення поданих учасниками конкурсних пропозицій (цінових пропозицій) з вимогами документації

конкурсних торгів (запрошення до участі в торгах) та законодавства в частині їх відповідності:

– відповідність терміну дії конкурсних пропозицій учасників – терміну, визначеному документацією конкурсних торгів;

– відповідність документів, поданих учасниками на підтвердження їх кваліфікаційних та інших вимог, передбачених документацією конкурсних торгів, – переліку кваліфікаційних та інших вимог, передбачених документацією конкурсних торгів, та вимогам статті 16 Закону № 2289;

– чинність документів, поданих на підтвердження кваліфікаційних та інших вимог, передбачених документацією конкурсних торгів, на дату розкриття або пізнішу дату, якщо інше не встановлено документацією конкурсних торгів або законодавством;

– з метою виявлення учасників – пов'язаних осіб в обов'язковому порядку досліджуються статутні документи, подані учасниками у складі їх конкурсних пропозицій;

– з метою аналізу можливості своєчасної та повної поставки товарів, виконання робіт та надання послуг перевіряється наявність документів, що вимагаються абзацом 5 частини 2 статті 16 Закону № 2289: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, довідка з обслуговуючого банку про відсутність (наявність) заборгованості за кредитами;

– підтвердження достовірності документів, наданих у складі конкурсних пропозицій учасників, перевіряється відповідність компетенції установи, що їх надала, достовірність зазначених документів та правильність зазначених у них даних.

ПОПЕРЕДНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ УЧАСНИКІВ **(статті 37, 38 Закону № 2289)**

– кількість допущених учасників попередньої кваліфікації, які пройшли таку кваліфікацію (відповідно до законодавства їх повинно бути не менше двох);

– відповідність строку подання кваліфікаційних пропозицій вимогам чинного законодавства (він повинен бути не меншим, ніж 30 днів з дня опублікування оголошення про попередню кваліфікацію в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель відповідно до статті 10 Закону № 2289, а при здійсненні закупівель за скороченою процедурою строк подання кваліфікаційних пропозицій повинен бути не меншим, ніж 15 днів з дня опублікування оголошення про попередню кваліфікацію в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель);

– відповідність термінів розкриття кваліфікаційних пропозицій учасників строку закінчення їх подання, що зазначені в оголошенні про проведення попередньої кваліфікації;

– наявність під час розкриття кваліфікаційних пропозицій усіх необхідних документів, передбачених кваліфікаційною документацією щодо їх підготовки;

– відповідність пропозицій учасників попередньої кваліфікації вимогам, встановленим у кваліфікаційній документації;

– відповідність строків подання пропозицій конкурсних торгів учасників після попередньої кваліфікації (повинен становити не менше ніж 15 днів з дня надсилання повідомлення про її результати). При цьому, Замовник може не вимагати від учасників попередньої кваліфікації, які пройшли кваліфікаційний відбір, повторного подання ними

документально підтвердженої інформації про їх відповідність кваліфікаційним критеріям під час подальшого проведення процедури.

ПРОЦЕДУРА ДВОСТУПЕНЕВИХ ТОРГІВ **(статті 33, 34 Закону № 2289)**

– законність застосування замовником процедури двоступеневих торгів (застосовується у випадку, коли замовник не може визначити необхідні технічні, якісні характеристики (специфікації) товарів (робіт) або визначити вид послуг та якщо для прийняття оптимального рішення про закупівлю необхідно провести попередні переговори з учасниками; предметом закупівлі є здійснення наукових досліджень, експериментів або розробок, виконання дослідно-конструкторських, будівельних робіт, торги проводяться в два етапи);

– дотримання учасниками строку подання попередніх пропозицій на першому етапі (строк подання учасниками попередніх пропозицій конкурсних торгів становить не менше 30 днів з дня опублікування оголошення про проведення двоступеневих торгів у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель);

– дотримання учасниками строку подання попередніх пропозицій при закупівлі за скороченою процедурою (під час здійснення закупівель за скороченою процедурою строк подання учасниками попередніх пропозицій конкурсних торгів становить не менше 15 днів з дня опублікування оголошення про проведення двоступеневих торгів у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель);

– дотримання вимог законодавства щодо кількості допущення учасників торгів до другого етапу (на другому етапі замовник запрошує до участі учасників, попередні

пропозиції конкурсних торгів яких не було відхилено на першому етапі та пропозиції яких виявилися прийнятними в цілому, але не менше ніж двох);

– дотримання учасниками строку подання пропозицій на другому етапі (строк подання пропозицій конкурсних торгів на другому етапі становить не менше 15 днів з дня повідомлення учасника про результати першого етапу).

ЗАПИТ ЦІНОВИХ ПРОПОЗИЦІЙ **(стаття 36 Закону № 2289)**

– відповідність строку подання учасниками цінових пропозицій вимогам, встановленим чинним законодавством та Замовником (не може бути меншим, ніж 10 робочих днів з дня публікації запиту цінових пропозицій у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель відповідно до статті 10 Закону № 2289);

– відповідність форми цінової пропозиції вимогам чинного законодавства (учасник має право подати тільки одну цінову пропозицію, яка не може бути в подальшому змінена;

– цінова пропозиція подається у письмовій формі за підписом учасника, прошита, пронумерована та скріплена печаткою, у запечатаному конверті;

– відповідність загального строку для розгляду цінових пропозицій та визначення переможця процедури закупівлі нормам законодавства (не повинен перевищувати п'яти днів з дня розкриття цінових пропозицій);

– законність визначення переможцем процедури запиту цінових пропозицій учасника, який подав пропозицію, що відповідає вимогам замовника, зазначеним у запиті цінових пропозицій, та має найнижчу ціну.

**За результатами дослідження надається належна
правова оцінка щодо:**

– законності дій комітету з конкурсних торгів замовника під час розгляду конкурсних пропозицій (цінових пропозицій) щодо їх відповідності вимогам документації конкурсних торгів (запитів для участі у процедурі цінових пропозицій) та законодавству;

– наявності передбачених законодавством підстав щодо допущення зазначених пропозицій до оцінки пропозицій.

Дослідження наявності, відповідності затвердженій формі та достовірності даних при складанні замовником Реєстру отриманих пропозицій конкурсних торгів, кваліфікаційних пропозицій, цінових пропозицій та протоколу розкриття конкурсних пропозицій (кваліфікаційних пропозицій, цінових пропозицій)

**Документи, що підлягають дослідженню при про-
веденні контрольного заходу:**

- протоколи розкриття конкурсних пропозицій;
- конкурсні пропозиції учасників торгів;
- документація конкурсних торгів;
- реєстр отриманих конкурсних пропозицій учасників торгів;
- кваліфікаційна документація;
- запити цінових пропозицій до учасників торгів;
- запити цінових пропозицій.

Необхідно звернути увагу на:

- відповідність протоколу Реєстру отриманих конкурсних пропозицій (кваліфікаційних пропозицій, цінових пропозицій) формі, що затверджена наказом Міністерства економіки України від 26.07.2010 № 922 „Про затвердження форм документів у сфері державних закупівель”;
- відповідність протоколу розкриття конкурсних пропозицій (кваліфікаційних пропозицій, цінових пропозицій) формі, що затверджена наказом Міністерства економіки України від 26.07.2010 № 922 „Про затвердження форм документів у сфері державних закупівель”;
- відповідність протоколів розкриття конкурсних пропозицій даті, місцю та часу розкриття конкурсних пропозицій, визначених у документації конкурсних торгів;
- зіставлення реєстрів отриманих конкурсних пропозицій учасників з даними протоколу розкриття;
- зіставлення, викладеної у протоколі розкриття інформації на предмет відповідності учасників кваліфікаційним вимогам, передбаченим документацією конкурсних торгів (кваліфікаційною документацією), запитам цінових пропозицій фактично наявним документам, що подані у складі конкурсних пропозицій учасників на підтвердження кваліфікаційним вимогам.

За результатами надається належна правова оцінка щодо:

- дотримання комітетом з конкурсних торгів замовника вимог законодавства щодо наявності, відповідності затвердженій формі та достовірності складання Реєстру отриманих пропозицій конкурсних торгів, кваліфікаційних пропозицій, цінових пропозицій та протоколу розкриття конкурсних пропозицій (кваліфікаційних пропозицій, цінових пропозицій).

Дослідження дотримання порядку розгляду та оцінки конкурсних пропозицій, визначення переможця, акцепту конкурсних пропозицій переможця торгів

Документи, що підлягають дослідженню при про- веденні контрольного заходу:

- протоколи оцінки та визначення переможця про-
цедури закупівлі;
- документація конкурсних торгів;
- кваліфікаційна документація;
- кваліфікаційні пропозиції учасників;
- конкурсні пропозиції учасників торгів;
- запити цінових пропозицій;
- запити цінових пропозицій учасників;
- повідомлення про акцепт та про результати торгів.

Необхідно знати:

Згідно до вимог статті 28 Закону № 2289 замовник ви-
значає переможця торгів з числа учасників пропозиції кон-
курсних торгів яких не було відхилено згідно із Законом №
2289 (у кількості не менше) двох, на основі критеріїв і мето-
дики оцінки, зазначених у документації конкурсних торгів.

Такими критеріями оцінки є:

– у разі здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг,
що виробляються, виконуються чи надають не за окремо
розробленою специфікацією (технічним проектом), для
яких існує постійно діючий ринок – ціна;

– у разі здійснення закупівлі, яка має складний або
спеціалізований характер (у тому числі консультаційних
послуг, наукових досліджень, експериментів або розробок,
дослідно-конструкторських робіт), – ціна разом з іншими
критеріями оцінки, зокрема такими, як:

– якість виконання робіт, послуг;
– умови оплати;
– строк виконання;
– гарантійне обслуговування;
– експлуатаційні витрати;
– передача технології та підготовка управлінських, наукових і виробничих кадрів, включаючи використання місцевих ресурсів, у тому числі засобів виробництва, робочої сили і матеріалів для виготовлення товарів, виконання робіт, надання послуг, що пропонуються учасником.

Якщо для визначення найбільш економічно вигідної пропозиції конкурсних торгів крім ціни застосовуються й інші критерії оцінки, у документації конкурсних торгів визначається їх вартісний еквівалент або питома вага цих критеріїв у загальній оцінці пропозицій конкурсних торгів. Проте, питома вага цінового критерію не може бути нижчою 50 відсотків.

За результатом розгляду та оцінки пропозицій конкурсних торгів складається протокол оцінки пропозицій конкурсних торгів за формою, встановленою Уповноваженим органом.

Необхідно звернути увагу на:

**ВІДКРИТІ ТОРГИ, ДВОСТУПЕНЕВІ ТОРГИ,
ПОПЕРЕДНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ
(стаття 28 Закону № 2289)**

– дотримання загального строку здійснення оцінки конкурсних пропозицій (загальний строк розгляду, оцінки та визначення переможця процедури закупівлі не повинен перевищувати 20 робочих днів з дня розкриття пропозицій конкурсних торгів);

– дотримання замовником загального строку здійснення оцінки конкурсних пропозицій під час здійснення закупівель за скороченою процедурою (під час здійснення закупівель за скороченою процедурою загальний строк розгляду, оцінки та визначення переможця процедури закупівлі не повинен перевищувати 10 робочих днів з дня розкриття пропозицій конкурсних торгів);

– порівняння критеріїв та методики оцінки, передбачених документацією конкурсних торгів (кваліфікаційною документацією), з даними протоколу оцінки, за яким визначено переможця торгів;

– дослідження протоколу оцінки на предмет допущення до оцінки учасників, які мали бути відхилені як такі, що не відповідають вимогам документації конкурсних торгів (кваліфікаційній документації) або встановленим кваліфікаційним вимогам;

– дослідження відповідності питомої ваги цінового критерію вимогам чинного законодавства (не менше 50 %);

– правильність акцепту тієї конкурсної пропозиції, яка була визначена кращою за результатами оцінки;

– використання замовником права запросити від будь-якого учасника процедури закупівлі повторне підтвердження відповідності його кваліфікаційним вимогам, установленим у документації конкурсних торгів, чи звернутися за підтвердженням такої інформації до державних органів або відповідних експертних підприємств, установ, організацій, а також щодо перевірки ціни його конкурсної пропозиції;

– використання замовником права у разі встановлення арифметичних помилок, виявлених у поданій конкурсній пропозиції під час проведення процедури оцінки, замовник має право на їх виправлення за умови отримання письмової згоди учасника, який подав цю конкурсну пропозицію, на таке виправлення;

– відповідність протоколу оцінки пропозицій конкурсних торгів конкурсних пропозицій (кваліфікаційних пропозицій, цінових пропозицій) формі, що затверджена наказом Міністерства економіки України від 26.07.2010 № 922 „Про затвердження форм документів у сфері державних закупівель”.

ЗАПИТ ЦІНОВИХ ПРОПОЗИЦІЙ

(стаття 36 Закону № 2289)

– відсутність кількох цінових пропозицій від одного й того самого учасника процедури закупівлі;

– правильність визначення переможця торгів з урахуванням найменшої ціни та кваліфікаційних вимог, зазначених у запрошенні;

– дотримання загального строку здійснення оцінки цінових пропозицій (загальний строк для розгляду цінових пропозицій та визначення переможця процедури закупівлі не повинен перевищувати п’яти днів з дня розкриття цінових пропозицій).

При проведенні дослідження правильності акцепту органом Держфінінспекції також перевіряється:

ВІДКРИТІ ТОРГИ, ДВОСТУПЕНЕВІ ТОРГИ,

ПОПЕРЕДНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ

(статті 28, 29, 30, 31, 32 Закону № 2289)

– дотримання замовником терміну акцепту (у день визначення переможця замовник акцептує пропозицію конкурсних торгів, що визнана найбільш економічно вигідною за результатами оцінки);

– дотримання замовником вимог чинного законодавства щодо проведення оцінки пропозицій конкурсних торгів лише з числа тих учасників, пропозиції яких не було відхилено згідно з Законом № 2289;

– дотримання замовником вимог законодавства щодо визначення переможця торгів на основі критеріїв і методики оцінки, зазначених у документації конкурсних торгів (такими критеріями є: у разі здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, що виробляються, виконуються чи надаються не за окремо розробленою специфікацією (технічним проектом), для яких існує постійно діючий ринок – ціна; у разі здійснення закупівлі, яка має складний або спеціалізований характер (у тому числі консультаційних послуг, наукових досліджень, експериментів або розробок, дослідно-конструкторських робіт) – ціна разом з іншими критеріями оцінки (зокрема такими, як якість виконання робіт, послуг; умови оплати; строк виконання; гарантійне обслуговування; експлуатаційні витрати; передача технології та підготовка управлінських, наукових і виробничих кадрів, включаючи використання місцевих ресурсів, у тому числі засобів виробництва, робочої сили і матеріалів для виготовлення товарів, виконання робіт, надання послуг, що пропонуються учасником);

– дотримання замовником терміну надіслання переможцю та учасникам торгів повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів та повідомлення про результати торгів (замовник зобов'язаний протягом одного робочого дня з дня прийняття рішення про визначення переможця надіслати переможцю торгів повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів, а всім учасникам – письмове повідомлення про результати торгів із зазначенням найменування та місцезнаходження учасника-переможця, пропозицію конкурсних торгів якого визнано найбільш економічно вигідною за результатами оцінки);

– наявність оприлюднення повідомлення про акцепт відповідно до вимог чинного законодавства (повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів обов'язково безоплатно публікується у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель).

ЗАПИТ ЦІНОВИХ ПРОПОЗИЦІЙ **(стаття 36 Закону № 2289)**

- дотримання замовником законодавства щодо своєчасності акцепту (замовник акцептує цінову пропозицію в день визначення переможця);
- дотримання замовником терміну надіслання переможцю та учасникам торгів повідомлення про акцепт цінової пропозиції та повідомлення про результати торгів (протягом одного робочого дня з дня прийняття рішення про визначення переможця замовник зобов'язаний надіслати переможцю процедури закупівлі повідомлення про акцепт цінової пропозиції, а всім учасникам – повідомлення про результати процедури запиту цінових пропозицій із зазначенням найменування та місцезнаходження учасника-переможця);
- наявність оприлюднення повідомлення про акцепт відповідно до вимог чинного законодавства (повідомлення про акцепт цінової пропозиції обов'язково безоплатно публікується в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель).

ПРОЦЕДУРА ЗАКУПІВЛІ В ОДНОГО УЧАСНИКА **(стаття 39 Закону № 2289)**

- наявність надання учасником під час проведення переговорів підтвердженої документально інформації про його відповідність кваліфікаційним вимогам відповідно до статті 16 Закону № 2289;
- дотримання замовником загального строку для визначення переможця процедури закупівлі в одного учасника (загальний строк для визначення переможця процедури закупівлі в одного учасника не повинен перевищувати п'яти днів з дня опублікування у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель інформації про застосування процедури закупівлі в одного уча-

сника). Замовник акцептує пропозицію за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника в день визначення переможця;

– оприлюднення повідомлення про акцепт (повідомлення про акцепт пропозиції обов'язково безоплатно публікується в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель).

Не варто також забувати права та обов'язки замовників процедур закупівель за державні кошти щодо відхилення пропозицій, відміни торгів та визнання їх такими, що не відбулися (таблиця 6).

Таблиця 6

Підстави для відхилення та відміни конкурсних торгів, визнання замовником торгів їх такими, що не відбулися (у розрізі видів закупівель за державні кошти)

Підстави для відхилення пропозицій	Підстави для відміни торгів (мають бути чітко визначено Замовником у документації конкурсних торгів)	Підстави для визнання торгів такими, що не відбулися
<p><u>Відкриті торги, двоступеневі торги</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – учасник не відповідає кваліфікаційним критеріям, встановленим статтею 16 Закону № 2289; – учасник не погоджується з виправленням виявленої замовником арифметичної помилки; – учасник не надав забезпечення пропозиції конкурсних торгів, якщо таке забезпечення вимагалось замовником; – наявні підстави, зазна- 	<p><u>Відкриті торги, двоступеневі торги</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – відсутність подальшої потреби у закупівлі товарів, робіт та послуг; – неможливість усунення порушень, які виникли через виявлені порушення законодавства з питань державних закупівель; – виявлення факту змови учасників; – порушення порядку публікації оголошен- 	<p><u>Відкриті торги, двоступеневі торги, попередня кваліфікація учасників</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – ціна найбільш вигідної пропозиції конкурсних торгів перевищує суму, передбачену замовником на фінансування закупівлі; – здійснення закупівлі стало неможливим внаслідок непереборної сили.

чені у статті 17 (замовник має незаперечні докази того, що учасник або учасник попередньої кваліфікації пропонує, дає або погоджується дати прямо чи опосередковано будь-якій посадовій особі замовника, іншого державного органу винагороду в будь-якій формі (пропозиція щодо найму на роботу, цінна річ, послуга тощо) з метою вплинути на прийняття рішення щодо визначення переможця процедури закупівлі або застосування замовником певної процедури закупівлі; учасника або учасника попередньої кваліфікації було притягнуто згідно із законом до відповідальності за вчинення у сфері державних закупівель корупційного правопорушення; виявлено факт участі учасника або учасника попередньої кваліфікації у змові; фізична особа, яка є учасником або учасником попередньої кваліфікації, була засуджена за злочин, пов'язаний з порушенням процедури закупівлі, чи інший злочин, вчинений з корисливих мотивів, судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом

ня про проведення процедури закупівлі, акцепту, оголошення про результати процедури закупівлі, передбаченого Законом № 2289;
– подання для участі у них менше двох пропозицій конкурсних торгів, а у разі здійснення закупівлі за рамковими угодами з кількома учасниками – менше трьох пропозицій;
– відхилення всіх пропозицій конкурсних торгів згідно з Законом № 2289;
– якщо до оцінки допущено пропозиції менше ніж двох учасників.

Запит цінових пропозицій

– замовник відмінє процедуру запити цінових пропозицій у випадках, визначених статтею 30 Закону № 2289 (ціна найбільш вигідної пропозиції конкурсних торгів перевищує суму, передбачену замовником на фінансування закупівлі; здійснення закупівлі стало неможливим внаслідок непереборної сили).

Запит цінових пропозицій

– замовник має право визнати процедуру запити цінових пропозицій такою, що не відбулась у випадках, визначених статтею 30 Закону № 2289 (ціна найбільш вигідної пропозиції конкурсних торгів перевищує суму, передбачену замовником на фінансування закупівлі; здійснення закупівлі стало неможливим внаслідок непереборної сили).

<p>порядку; служба (посадова) особа учасника або учасника попередньої кваліфікації, яку уповноважено учасником або учасником попередньої кваліфікації представляти його інтереси під час проведення процедури закупівлі, була засуджена за злочин, пов'язаний з порушенням процедури закупівлі, чи інший злочин, вчинений з корисливих мотивів, судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку; пропозиція конкурсних торгів (кваліфікаційна, цінова пропозиція) подана учасником процедури закупівлі, який є пов'язаною особою з іншими учасниками процедури закупівлі; учасником або учасником попередньої кваліфікації не надано документів, що підтверджують правомочність на укладення договору про закупівлю; учасник або учасник попередньої кваліфікації визнаний у встановленому законом порядку банкрутом та відносно нього відкрита ліквідаційна процедура та частині сьомій статті 28 Закону № 2289 (Замовник має право звернути-</p>	<p><u>Попередня кваліфікація учасників</u> – якщо за результатами попередньої кваліфікації відбір пройшли пропозиції менше ніж двоє учасників, процедура попередньої кваліфікації відміняється.</p> <p><u>Закупівля в одного учасника</u> – якщо замовником допущено порушення порядку оприлюднення інформації про застосування процедури закупівлі в одного учасника, визначеного Законом № 2289, та/або порушення, які вплинули на об'єктивність визначення переможця процедури закупівлі; – відмови переможця процедури закупівлі в одного учасника від підписання договору про закупівлю та/або у разі недосягнення між замовником та учасником (учасниками) процедури закупівлі згоди щодо істотних умов договору; – відсутності подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт і послуг;</p>	
--	--	--

<p>ся за підтвердженням інформації, наданої учасником, до державних органів, підприємств, установ, організацій відповідно до їх компетенції. У разі отримання достовірної інформації про його невідповідність вимогам кваліфікаційних критеріїв, наявність підстав, зазначених у частині першій статті 17 Закону № 2289, або факту зазначення у пропозиції конкурсних торгів будь-якої недостовірної інформації, що є суттєвою при визначенні результатів процедури закупівлі, замовник відхиляє пропозицію конкурсних торгів такого учасника;</p> <p>– пропозиція конкурсних торгів не відповідає умовам документації конкурсних торгів.</p> <p><u>Попередня кваліфікація учасників</u></p> <p>– пропозиції учасників попередньої кваліфікації, кваліфікаційні пропозиції яких не відповідають вимогам, встановленим у кваліфікаційній документації, відхиляються.</p> <p><u>Запит цінкових пропозицій</u></p> <p>– замовник відхиляє цінкові пропозиції, у разі якщо вони не відповідають ви-</p>	<p>– скорочення видатків на здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг.</p>	
---	---	--

могам замовника, зазначеним у запиті, або з підстав, зазначених у статті 17 Закону № 2289 (замовник має незаперечні докази того, що учасник або учасник попередньої кваліфікації пропонує, дає або погоджується дати прямо чи опосередковано будь-якій посадовій особі замовника, іншого державного органу винагороду в будь-якій формі (пропозиція щодо найму на роботу, цінна річ, послуга тощо) з метою вплинути на прийняття рішення щодо визначення переможця процедури закупівлі або застосування замовником певної процедури закупівлі; учасника або учасника попередньої кваліфікації було притягнуто згідно із законом до відповідальності за вчинення у сфері державних закупівель корупційного правопорушення; виявлено факт участі учасника або учасника попередньої кваліфікації у змові; фізична особа, яка є учасником або учасником попередньої кваліфікації, була засуджена за злочин, пов'язаний з порушенням процедури закупівлі, чи інший злочин, вчинений з корисливих мотивів, су-

<p>димість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку; службова (посадова) особа учасника або учасника попередньої кваліфікації, яку уповноважено учасником або учасником попередньої кваліфікації представляти його інтереси під час проведення процедури закупівлі, була засуджена за злочин, пов'язаний з порушенням процедури закупівлі, чи інший злочин, вчинений з корисливих мотивів, судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку; пропозиція конкурсних торгів (кваліфікаційна, цінова пропозиція) подана учасником процедури закупівлі, який є пов'язаною особою з іншими учасниками процедури закупівлі; учасником або учасником попередньої кваліфікації не надано документів, що підтверджують правомочність на укладення договору про закупівлю; учасник або учасник попередньої кваліфікації визнаний у встановленому законом порядку банкрутом та відносно нього відкрита ліквідаційна процедура).</p>		
--	--	--

За результатами дослідження надається належна правова оцінка щодо:

- наявності / відсутності правових підстав у комітету з конкурсних торгів замовника щодо визначення переможця торгів та акцепту його пропозиції;
- дотримання замовником законодавства щодо своєчасності акцепту переможця торгів;
- дотримання замовником терміну надіслання переможцю та учасникам торгів повідомлення про акцепт та про результати торгів.

Дослідження дотримання замовником порядку складання звітності у сфері державних закупівель

Документи, що підлягають дослідженню при проведенні контрольного заходу:

- звіти про результати здійснення процедур закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти;
- звіти за формою державного статистичного спостереження № 1-торги (квартальна) „Звіт про проведення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти”.

Необхідно знати:

Згідно зі статтею 19 Закону № 2289 у звіті про результати проведення процедури закупівлі обов'язково зазначаються: найменування предмета закупівлі; кількість учасників процедури закупівлі та найменування і місцезнаходження учасника, з яким укладено договір про закупівлю; ціни пропозицій конкурсних торгів (цінові пропозиції або ціна пропозиції на переговорах у разі застосування процедури закупівлі в одного учасника) та сума, визначена у договорі про закупівлю; дата оприлюднення та номер оголошення з відомостями про рамкову угоду, за якою укладено договір про закупівлю (у разі проведення закупівлі за рамковими

угодами), опублікованого у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель та розміщеного на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 Закону № 2289; дата оприлюднення і номер повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції (пропозиції за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника), опублікованого в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель та розміщеного на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 Закону № 2289; дата оприлюднення і номер оголошення про проведення процедури закупівлі та дата оприлюднення і номер оголошення про результати процедури закупівлі, опублікованих у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель, у міжнародному інформаційному виданні з питань державних закупівель Уповноваженого органу (у випадках, передбачених цим Законом) та розміщених на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 Закону № 2289; адреса веб-сайту, на якому замовником додатково розміщувалась інформація про закупівлю (у разі наявності); у разі якщо в результаті проведення торгів не було укладено договір про закупівлю, підстави прийняття рішення про неукладення договору про закупівлю, якщо таке мало місце; дата укладення договору про закупівлю; зведена інформація замовника про наявність та відповідність встановленим законодавством вимогам документів, що підтверджують відповідність учасників кваліфікаційним критеріям відповідно до статті 16 Закону № 2289, та наявність/відсутність обставин, встановлених статтею 17 Закону № 2289, із зазначенням відповідних підстав.

Відповідно до статті 7 Закону № 2289 органи Державної казначейської служби України до здійснення оплати за договорами про закупівлю перевіряють наявність та відповідність укладеного договору про закупівлю звіту про ре-

зультати проведення процедури закупівлі, правильність їх оформлення відповідно до законодавства.

Наказом Державного казначейства України від 14 вересня 2010 року № 330 „Про затвердження Методичних рекомендацій щодо переліку підтвердних документів, які надаються розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів на стадії реєстрації зобов’язань та оплати рахунків”, **звіт про результати проведення процедури закупівлі включений до переліку документів, які розпорядники та одержувачі бюджетних коштів повинні пред’явити до органів Державного казначейства України для реєстрації зобов’язань та оплати рахунків.**

Статтею 51 Закону України „Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 № 2121-III визначено, що під час оплати за договорами, укладеними суб’єктами господарювання державного сектору економіки, **банки перевіряють наявність звіту про результати здійснення процедури закупівлі** та інших документів, що підтверджують виконання суб’єктами господарювання державного сектору економіки вимог Закону.

Наказом Міністерства економіки України від 26.07.2010 року № 922 „Про затвердження форм документів у сфері державних закупівель” (зі змінами) затверджені форми звітів **про результати проведення процедур відкритих і двоступеневих торгів та попередньої кваліфікації, про результати проведення процедури запиту цінових пропозицій, про результати проведення закупівлі у одного учасника та відповідні інструкції щодо їх заповнення.**

Статтею 10 Закону № 2289 встановлено, що звіт про результати проведення процедури закупівлі протягом трьох робочих днів з дня його затвердження замовником безоплатно оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу – Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (www.tender.me.gov.ua). Для цього, на електронну адресу

zvrit@tender.me.gov.ua надсилається звіт під вхідним номером оголошення.

Частиною 2 статті 19 Закону № 2289 передбачено, що звіт про результати проведення процедури оприлюднюється замовником відповідно до статті 10 Закону, крім випадків застосування процедури електронного реверсивного аукціону, результати якої оприлюднюються в порядку, визначеному розділом VIII-1 Закону № 2289.

Важливо !

Разом з тим, у відповідності до вимог чинного законодавства замовник щоквартально складає та подає не пізніше 16 числа після звітнього періоду звіт про проведення закупівель товарів, робіт і послуг за держані кошти за формою державного статистичного спостереження №1-торги (квартальна).

Починаючи з I кварталу 2013 року, замовники повинні подавати відповідний Звіт за формою, що встановлена наказом Державною службою статистики України від 26.11.2012 № 485.

Форма № 1-торги передбачає подання інформації щодо загальної кількісної та вартісної характеристики процедур закупівель. Звіт за формою державного статистичного спостереження №1 (квартальна) „Звіт про проведення закупівель товарів, робіт і послуг за держані кошти” складається щоквартально наростаючим підсумком з початку року.

Важливо !

Усі документи щодо державних закупівель, передбачені Законом № 2289 (в тому числі й вищезазначені звіти), зберігаються замовником протягом трьох років.

Необхідно звернути увагу на:

- відповідність звітів про результати торгів формі, затвердженій наказом Міністерства економіки України від 26.07.2010 № 922 „Про затвердження форм документів у сфері державних закупівель”;
- повноту та правильність відображення інформації, передбаченої при складанні звіту про результати торгів;
- наявність та своєчасність складання замовником звітів за формою державного статистичного спостереження № 1-торги (квартальна) „Звіт про проведення закупівель товарів, робіт і послуг за держані кошти”.

За результатами дослідження надається належна правова оцінка щодо:

- дотримання замовником порядку складання звіту про результати процедури закупівлі;
- дотримання замовником чинного законодавства при складанні звіту за формою державного статистичного спостереження №1 (квартальна) „Звіт про проведення закупівель товарів, робіт і послуг за держані кошти”, своєчасності його складання.

Дослідження обґрунтованості та правильності застосування замовником процедури закупівлі в одного учасника

Документи, що підлягають дослідженню при проведенні контрольного заходу:

- протокол (протоколи) засідання комітету з конкурсних торгів щодо прийняття рішення про застосування процедури закупівлі в одного учасника;
- інформація про застосування процедури закупівлі в одного учасника, яка оприлюднена відповідно до статті 10 Закону № 2289;

- договір про закупівлю товарів, робіт і послуг (зміни до нього у разі їх наявності);
- обґрунтування застосування процедури закупівлі в одного учасника;
  - річний план закупівель;
  - оригінали або копії експертних, нормативних, технічних та інших документів, що підтверджують наявність підстав для застосування процедури закупівлі в одного учасника відповідно до частини другої статті 39 Закону;
  - копії установчих документів учасника, свідоцтва про державну реєстрацію, ліцензії (дозволу) на провадження певного виду господарської діяльності, засвідчені підписом уповноваженої особи учасника, скріпленим печаткою, із зазначенням посади і дати підпису, якщо отримання ліцензії (дозволу) на провадження виду діяльності, необхідного для виконання договору про закупівлю, передбачено законодавством (для юридичних осіб);
  - копії паспорта, а в разі його відсутності іншого документа, що посвідчує особу, та документа про присвоєння ідентифікаційного номера (для фізичних осіб);
  - свідоцтва про державну реєстрацію, ліцензії (дозволу) на провадження певного виду господарської діяльності, якщо отримання ліцензії (дозволу) на провадження виду діяльності, необхідного для виконання договору про закупівлю, передбачено законодавством (для фізичних осіб – підприємців).

Необхідно знати:

Рішення про застосування процедури закупівлі в одного учасника приймається за наявності документально підтвердженої підстави або декількох підстав одночасно для застосування, виключний перелік яких визначений частиною другою статті 39 Закону № 2289, що підтвер-

джують винятковість ситуації щодо неможливості застосувати іншу, конкурентну процедуру закупівлі.

У протоколі засідання комітету зазначається найменування предмета закупівлі, підстава застосування процедури закупівлі відповідно до частини другої статті 39 Закону № 2289, очікувана вартість, найменування учасника, а також посилення на проведення попередніх переговорів з учасником (якщо переговори проведені в цей же день). Якщо попередні переговори проведені після прийняття рішення про застосування процедури в одного учасника (до публікації інформації про застосування процедури закупівлі в одного учасника), результати попередніх переговорів оформлюються окремим протоколом засідання комітету.

У частині другій статті 39 Закону № 2289 перераховано 9 виключних випадків застосування процедури закупівлі в одного учасника.

Документи, що підтверджують факт настання таких випадків, залежать від кожного окремого випадку і конкретної ситуації та потрібні замовнику для обґрунтування правильності вибору такої процедури закупівлі у випадку оскарження, контрольних заходів і перевірок контролюючих і правоохоронних органів, а також для майбутніх аналогічних випадків.

Результати проведених попередніх переговорів оформлюються протоколом засідання комітету.

Перебіг процедури закупівлі в одного учасника, установлений частиною першою статті 39 Закону № 2289 (зокрема абзаци перший і дев'ятий), передбачають обов'язковість проведення переговорів з учасником або учасниками до публікації інформації про застосування процедури закупівлі, яка вже за результатами проведених переговорів містить найменування учасника, з яким буде укладатися договір, та ціну його пропозиції. Разом з тим, Закон не обмежує право замовника проводити переговори

як до прийняття рішення про застосування процедури (обов'язково фіксується у протоколі відповідного засідання комітету з конкурсних торгів), так і після такого рішення, але за умови, в останньому випадку, що проведення переговорів буде здійснене до подання у „Вісник державних закупівель” інформації про застосування процедури закупівлі в одного учасника для опублікування.

Відповідно до частини третьої статті 10 Закону № 2289 процедура закупівлі, попередня кваліфікація учасників не можуть проводитися до/без публікації оголошення про проведення процедури закупівлі в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель згідно з абзацом першим частини другої цієї статті.

Таким чином, **початком проведення процедури закупівлі в одного учасника є публікація інформації про застосування процедури закупівлі в одного учасника в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель.**

Отже, перші переговори мають характер попередніх та інформативних (проводяться до початку процедури, а не в її рамках), другі переговори проводяться в рамках процедури закупівлі в одного учасника після публікації оголошення.

У такому контексті норми Закону № 2289 щодо обов'язкового оприлюднення інформації про застосування не передбачають запрошення інших потенційних суб'єктів до можливої участі у процедурі, а мають лише інформативний характер (у тому числі для надання можливості оскарження вказаної процедури іншими суб'єктами та проведення моніторингу процедури Мінекономрозвитку). Це підтверджується абзацом п'ятнадцятим частини першої статті 39 Закону № 2289, що чітко зазначає – “Оприлюднення інформації про застосування процедури закупівлі в одного учасника не вважається запрошенням до участі у процедурі закупівлі для невизначеного кола осіб”.

Після оприлюднення інформації про застосування і до акцепту пропозиції одного учасника замовник у разі потреби (за власною ініціативою чи ініціативою учасника) може провести додаткові переговори з учасником для узгодження параметрів та/або умов договору про закупівлю, у тому числі щодо перегляду ціни пропозиції, насамперед щодо її зменшення (знижки тощо).

Протоколи переговорів оформлюються в довільній загальноприйнятій у діловодстві формі.

Протягом трьох робочих днів з моменту прийняття рішення про застосування процедури закупівлі в одного учасника замовник забезпечує публікацію інформації про застосування процедури закупівлі в одного учасника у „Віснику державних закупівель” та оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу зазначеної інформації, а також одночасне оприлюднення обґрунтування про застосування вказаної процедури на веб-порталі Уповноваженого органу.

Відповідно до частини першої статті 39 Закону № 2289 замовник забезпечує публікацію у „Віснику державних закупівель” і розміщення на веб-порталі Уповноваженого органу необхідної інформації про застосування процедури закупівлі в одного учасника та розміщення на веб-порталі Уповноваженого органу обґрунтування застосування процедури закупівлі в одного учасника.

Форми складання та інструкції щодо заповнення інформації й обґрунтування застосування процедури закупівлі в одного учасника затверджені наказом Міністерства економіки України від 26.07.2010 № 922 (зі змінами).

Якщо очікувана вартість закупівлі перевищує суму, еквівалентну: для товарів – 200 тис. євро, для послуг – 300 тис. євро, для робіт – 500 тис. євро – інформація про застосування процедури закупівлі в одного учасника обов’язково додатково розміщується в міжнародному інформаційному виданні з питань державних закупівель.

Після проведення остаточних переговорів з учасником щодо узгодження основних умов договору складається протокол переговорів.

Учасник надає замовнику підтвердження відповідності кваліфікаційним критеріям згідно із статтею 16 Закону № 2289.

Інформація про відповідність кваліфікаційним вимогам надається учасником (усіма учасниками в разі проведення переговорів з кількома учасниками) на обов'язкову за Законом вимогу замовника, що може здійснюватися таким чином:

– у відповідь на письмовий запит замовника, у якому замовник заявляє про початок переговорів і прохання надати кваліфікаційні документи, учасник надсилає їх або надає під час переговорної зустрічі з замовником. У такому разі за аналогією в запиті доцільно встановити спосіб визначення відповідності учасника кваліфікаційним критеріям. У запиті також повинна міститись інформація, необхідна учаснику для формування ціни;

– у відповідь на запит замовника, зафіксований у протоколі проведення переговорів.

Подання інформації про відповідність учасника кваліфікаційним критеріям здійснюється до визначення замовником переможця і акцепту пропозиції одного учасника.

Слід зазначити, що з 17.06.2012 року внаслідок унесення змін до Закону № 2289 (зміни внесені Законом України „Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності” від 24.05.2012 № 4851-VI) спрощено вимоги щодо підтвердження відповідності кваліфікаційним вимогам:

1) замовники самостійно обирають, які саме кваліфікаційні критерії із зазначених у частині другій статті 16 Закону № 2289 будуть у кожному конкретному разі застосовуватися (раніше всі критерії застосовувались у всіх випадках);

2) кваліфікаційні критерії не встановлюються й інформація про відповідність ним не вимагається в разі придбання нафти, нафтопродуктів сирих, електричної енергії, послуг з її передачі та розподілу, централізованого постачання теплової енергії, послуг поштового зв'язку, поштових марок та маркованих конвертів, телекомунікаційних послуг, у тому числі з трансляції радіо- та телесигналів, послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, послуг з перевезення залізничним транспортом загального користування.

Поряд з цим, відповідно до абзацу першого частини третьої статті 39 Закону № 2289 **Замовник не пізніше п'яти днів з моменту опублікування інформації про застосування процедури закупівлі в одного учасника приймає рішення про визначення переможця процедури закупівлі та акцептує його пропозицію, а протокол переговорів є підставою для подальшого здійснення акцепту пропозиції учасника.**

Зазначене рішення приймається комітетом з конкурсних торгів Замовника, яке оформлюється протоколом у довільній формі. Термін прийняття рішення – не пізніше п'яти днів, саме з моменту публікації інформації про застосування процедури закупівлі в одного учасника у „Віснику державних закупівель”.

Поряд з цим, відповідно до частини першої статті 10 та абзацу першого частини третьої статті 39 Закону № 2289 замовник протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про визначення переможця безоплатно публікує/оприлюднює у „Віснику державних закупівель” на веб-порталі повідомлення про акцепт пропозиції за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника.

Замовник укладає договір про закупівлю за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника у строк не раніше ніж через 14 днів (п'ять робочих

днів у разі застосування процедури закупівлі з підстав, визначених пунктом 3 частини другої цієї статті, а також у разі закупівлі нафти, нафтопродуктів сирих, електричної енергії, послуг з її передачі та розподілу, централізованого постачання теплової енергії, послуг поштового зв'язку, поштових марок та маркованих конвертів, телекомунікаційних послуг, у тому числі з трансляції радіо- та телесигналів, послуг з централізованого водопостачання та водовідведення і послуг з перевезення залізничним транспортом загального користування) з дня опублікування у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель повідомлення про акцепт пропозиції за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника.

Замовник протягом семи днів з дня укладення договору про закупівлю публікує/оприлюднює інформацію про результати проведення процедури закупівлі відповідно до статей 10 і 32 Закону № 2289.

Якщо очікувана вартість закупівлі перевищує суму, еквівалентну: для товарів – 200 тис. євро, для послуг – 300 тис. євро, для робіт – 500 тис. євро – інформація про результати процедури закупівлі в одного учасника обов'язково додатково розміщується у міжнародному інформаційному виданні з питань державних закупівель.

Згідно до статті 10 Закону № 2289 протягом трьох робочих днів з дня затвердження звіту про результати процедури закупівлі замовник безоплатно оприлюднює звіт про результати проведення процедури закупівлі на веб-порталі.

Крім того, слід ураховати, що відповідно до частини п'ятої статті 39 Закону № 2289 процедура закупівлі в одного учасника відміняється у разі, якщо замовником допущено порушення порядку оприлюднення інформації про застосування процедури закупівлі в одного учасника, визначеного цим Законом, та/або порушення, які вплинули на

об'єктивність визначення переможця процедури закупівлі; відмови переможця процедури закупівлі в одного учасника від підписання договору про закупівлю та/або у разі недосягнення між замовником та учасником (учасниками) процедури закупівлі згоди щодо істотних умов договору; відсутності подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт і послуг; скорочення видатків на здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг.

Необхідно звернути увагу на:

– наявність протоколу щодо вибору процедури закупівлі у одного учасника;

– наявність протоколу переговорів з учасником процедури закупівлі в одного учасника та надання ним підтвердженої документально інформації про його відповідність кваліфікаційним вимогам відповідно до статті 16 Закону № 2289;

– дослідження інформації про застосування процедури закупівлі в одного учасника, яка оприлюднена відповідно до статті 10 Закону № 2289, з проставленням дати та номера реєстрації у державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель;

– дослідження наявності підтверджуючих документів (експертних, нормативних, технічних та інших документів, що підтверджують наявність умов застосування процедури закупівлі);

– наявність установчих документів учасника, свідцтва про державну реєстрацію, ліцензії (дозволу) на провадження певного виду господарської діяльності, засвідчених підписом уповноваженої особи учасника, скріпленим печаткою, із зазначенням посади і дати підпису, якщо отримання ліцензії (дозволу) на провадження виду діяльності, необхідного для виконання договору про закупівлю, передбачено законодавством (для юридичних осіб) та відповідності

іншим кваліфікаційним вимогам, визначеним статтею 16 Закону № 2289;

– правильність визначення підстав для застосування процедури закупівлі в одного учасника відповідно до вимог частини другої статті 39 Закону № 2289.

За результатами дослідження надається належна правова оцінка щодо:

– законності дій комітету з конкурсних торгів замовника щодо обґрунтування та правильності застосування неконкурентної процедури – закупівлі в одного учасника.

Дослідження дотримання законодавства при укладанні замовником договорів на закупівлю товарів, робіт і послуг з контрагентами та відповідності умов укладених договорів вимогам документації конкурсних торгів, умовам конкурсної пропозиції переможця торгів та здійснення контролю за виконанням укладеного договору

Документи, що підлягають дослідженню при проведенні контрольного заходу:

– договори, відповідні зміни до них (у разі їх наявності);

– акцептовані конкурсні пропозиції (у разі проведення відкритих торгів, двоступеневих торгів, попередньої кваліфікації);

– акцептовані цінові пропозиції; запити щодо цінових пропозицій (у разі проведення процедури запиту цінових пропозицій).

Необхідно знати:

Частиною 5 статті 2 Закону № 2289 визначено, що **забороняється укладання договорів, які передбачають ви-**

трачання державних коштів, та/або оплата замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур, визначених цим Законом.

Також, частиною 2 статті 4 Закону № 2289, що **Замовник не має права ділити предмет закупівлі на частини з метою уникнення проведення процедури відкритих торгів або застосування цього Закону.**

Водночас, частиною 4 статті 40 Закону № 2289 **заборонено укладання договорів, які передбачають витрачання державних коштів до/без проведення процедур закупівель, крім випадків, передбачених цим Законом.**

Під поділом предмету закупівлі мається на увазі свідоме чи несвідоме порушення замовником порядку визначення предмету закупівлі, встановленого Уповноваженим органом, шляхом його розподілу на частки, внаслідок чого складається ситуація відсутності обов'язкового розповсюдження норм законодавства у сфері державних закупівель на відносини між замовником та учасником з приводу закупівлі товарів, робіт чи послуг.

Отже, протягом одного календарного року замовнику торгів законодавством сумарно дозволяється здійснювати закупівлю однорідних предметів закупівлі за державні кошти за одним предметом закупівлі лише на суму, що не перевищує граничні вартісні, встановлені вимогами статті 2 Закону № 2289.

При цьому, пунктом 3 частини 1 статті 1 Закону № 2289 визначено, що **державна закупівля – придбання замовником товарів, робіт і послуг за державні кошти у порядку, встановленому Законом № 2289.**

Зазначений Закон № 2289 застосовується до всіх замовників та закупівель товарів, робіт та послуг, які повністю або частково здійснюються за рахунок державних коштів, за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 100 тисяч

гривень (у будівництві – 300 тисяч гривень), а робіт – 1 мільйон гривень, крім закупівель за процедурою електронного реверсивного аукціону, умови застосування якої встановлені розділом VIII-1 Закону № 2289.

Разом з тим, згідно до вимог частини 1 статті 2 Закону про особливості його поширюється на суб'єктів, які є замовниками відповідно до статті 1 Закону про особливості та провадять діяльність у сферах, визначених статтею 5 Закону України „Про природні монополії” та/або у сферах, визначених частиною 1 статті 5 Закону про особливості.

Визначення терміну „замовники” наведено в частині першій статті 1 Закону про особливості:

1) розпорядники державних коштів, які провадять діяльність у сферах, визначених статтею 5 Закону України „Про природні монополії”, та/або у будь-якій із сфер, визначених статтею 2 Закону про особливості;

2) суб'єкти господарювання, які провадять діяльність у сферах, визначених статтею 5 Закону України „Про природні монополії”;

3) суб'єкти господарювання, які провадять діяльність у будь-якій із сфер, визначених статтею 2 Закону про особливості, та відповідають хоча б одній з таких ознак: органам державної влади, органам влади Автономної Республіки Крим, органам місцевого самоврядування чи іншим розпорядникам державних коштів належить частка у статутному капіталі суб'єкта господарювання у розмірі більш як 50 відсотків або такі органи володіють більшістю голосів у вищому органі суб'єкта господарювання чи правом призначати більше половини складу виконавчого органу чи наглядової ради суб'єкта господарювання; суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на відповідному ринку товарів.

Разом з тим, замовниками у розумінні абзацу 5 статті 1 Закону про особливості є суб'єкти господарювання, які

провадять діяльність у будь-якій із сфер, визначених статтею 2 цього Закону, та одночасно відповідають хоча б одній з перелічених ознак.

Абзацом першим частини другої статті 2 Закону про особливості встановлено, що замовники здійснюють закупівлі відповідно до Закону України „Про здійснення державних закупівель” з урахуванням особливостей, визначених Законом про особливості.

Відповідно до абзацу другого частини другої статті 2 Закону про особливості замовники здійснюють закупівлі за рахунок державних коштів, визначених пунктом 4 частини першої статті 1 Закону, коштів юридичних осіб, які провадять діяльність у сферах, визначених Законом про особливості.

Згідно з частиною третьою статті 2 Закону про особливості його дія поширюється на закупівлі замовниками товарів, робіт і послуг для здійснення ними діяльності у сферах, визначених статтею 5 Закону України „Про природні монополії”, або статтею 2 Закону про особливості, які зокрема здійснюються за рахунок власних коштів за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 5 мільйонів гривень, а робіт – 10 мільйонів гривень.

У разі якщо закупівля здійснюється замовником частково за рахунок державних коштів та частково за рахунок власних коштів, застосовується абзац другий частини третьої статті 2 Закону про особливості.

Таким чином, якщо юридична особа, яка провадить діяльність у сферах, визначених Законом про особливості, є замовником у розумінні Закону про особливості, і такий замовник здійснює закупівлі товарів, робіт, послуг не за кошти, визначені в пункті 4 частини першої статті 1 Закону, а виключно за власні кошти, у тому числі отримані в результаті господарської діяльності, то такі закупівлі здійс-

нюються з урахуванням вартісних меж, визначених абзацом третім частини третьої статті 2 Закону про особливості.

Відповідно до статті 4 Закону про особливості без застосування процедур закупівель, передбачених Законом України „Про здійснення державних закупівель” та Законом замовник здійснює закупівлі товарів, робіт та послуг за рахунок власних коштів за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) не перевищує 5 мільйонів гривень, а робіт – не перевищує 10 мільйонів гривень.

Таким чином, у разі якщо закупівля здійснюється замовниками у розумінні Закону про особливості, за рахунок власних коштів за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) є меншою 5 мільйонів гривень, а робіт – 10 мільйонів гривень, порядок, встановлений Законом з урахуванням Закону про особливості, при здійсненні такої закупівлі не застосовується і придбання товарів, робіт або послуг такими замовниками у такому випадку не є закупівлею у розумінні вимог чинного законодавства.

Необхідно звернути увагу на:

**ВІДКРИТІ ТОРГИ, ДВОСТУПЕНЕВІ ТОРГИ,
ПОПЕРЕДНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ**

– дотримання термінів укладання договорів;
– зіставлення умов укладених договорів істотним умовам договору, передбаченим документацією конкурсних торгів та вимогам Закону № 2289.

– проводиться зіставлення умов укладених договорів умовам акцептованої конкурсної пропозиції. Поряд з цим, умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від змісту пропозиції конкурсних торгів (у тому числі ціни за одиницю продукції) переможця процедури закупівлі та не повинні змінюватися після підписання договору про заку-

півлю до повного виконання зобов'язань сторонами, крім випадків зменшення обсягів закупівлі залежно від реального фінансування видатків та узгодженого зменшення сторонами договору ціни договору про закупівлю.

ЗАПИТ ЦІНОВИХ ПРОПОЗИЦІЙ

- дотримання термінів укладання договорів;
- зіставлення умов укладених договорів умовам, передбаченим запитами цінових пропозицій;
- зіставлення умов укладених договорів умовам акцептованої цінової пропозиції.

Умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від змісту цінової пропозиції (у тому числі ціни за одиницю продукції) переможця процедури закупівлі та не повинні змінюватися після підписання договору про закупівлю до повного виконання зобов'язань сторонами, крім випадків зменшення обсягів закупівлі залежно від реального фінансування видатків та узгодженого зменшення сторонами договору ціни договору про закупівлю.

Крім того, для визначення повноти розрахунків між замовником та учасником процедур закупівель при здійсненні контрольних заходів щодо дотримання законодавства у сфері закупівель за державні кошти проводяться зустрічні звірки, відстежується повнота виконання договорів та звертається особлива увага на формування цін в укладених договорах; аналізуються калькуляції та специфікації до договорів, тощо.

При цьому, відповідно до вимог частини 1 статті 40 Закону № 2289 договір про закупівлю укладається в письмовій формі, а у разі здійснення закупівель за процедурою електронного реверсивного аукціону – у формі електронного документа, відповідно до положень Цивільного та Господарського кодексів України, законів України „Про електронний цифровий підпис”, „Про електронні документи та

електронний документообіг” з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

У разі здійснення закупівлі за рахунок коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим і місцевих бюджетів замовник має право передбачати у договорах про закупівлю здійснення попередньої оплати відповідно до вимог бюджетного законодавства.

Забороняється укладання договорів, які передбачають витрачання державних коштів до/без проведення процедур закупівель, крім випадків, передбачених цим Законом.

Умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від змісту пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції (у тому числі ціни за одиницю товару) переможця процедури закупівлі. Істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами у повному обсязі, крім випадків:

1) зменшення обсягів закупівлі, зокрема з урахуванням фактичного обсягу видатків замовника;

2) зміни ціни за одиницю товару не більш як на 10 відсотків у разі коливання ціни такого товару на ринку за умови, що зазначена зміна не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі;

3) покращення якості предмета закупівлі за умови, що таке покращення не призведе до збільшення суми, визначеної у договорі;

4) продовження строку дії договору та виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг у разі виникнення документально підтверджених об'єктивних обставин, що спричинили таке продовження, у тому числі форс-мажорних обставин, затримки фінансування витрат замовника за умови, що такі зміни не призведуть до збільшення суми, визначеної у договорі;

5) зміни умов у зв'язку із застосуванням положень частини шостої цієї статті;

6) узгодженої зміни ціни в бік зменшення (без зміни кількості (обсягу) та якості товарів, робіт і послуг);

7) зміни ціни у зв'язку із зміною ставок податків і зборів пропорційно до змін таких ставок;

8) зміни встановленого згідно із законодавством органами державної статистики індексу інфляції, зміни курсу іноземної валюти у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни залежно від зміни такого курсу, зміни біржових котирувань, регульованих цін (тарифів) і нормативів, які застосовуються в договорі про закупівлю.

Дія договору про закупівлю може продовжуватися на строк, достатній для проведення процедури закупівлі на початку наступного року, в обсязі, що не перевищує 20 відсотків суми, визначеної у договорі, укладеному в попередньому році, якщо видатки на цю мету затверджено в установленому порядку.

Важливо !

Норми законодавства (статті 40, 41 Закону № 2289), що встановлювали перелік істотних умов договору про закупівлю та затверджували форму Типового договору про закупівлю, скасовані Законом України від 04.07.2012 № 5044-VI.

Договір про закупівлю є нікчемним у разі його укладення в період оскарження процедури закупівлі відповідно до статті 18 Закону № 2289, а також у разі його укладення з порушенням строків, передбачених абзацами третім, четвертим частини другої статті 31, абзацом четвертим частини п'ятої статті 36 абзацом першим частини третьої статті 39 та статтею 39-10 Закону № 2289, крім випадку порушення зазначених строків у зв'язку з оскарженням процедури закупівлі.

Разом з тим, при здійсненні контролю за виконанням договору **звертається увага на:**

- зіставлення умов укладених договорів (у частині оплати) з фактично здійсненими перерахуваннями коштів;
- правильність і своєчасність виконання договірних зобов'язань постачальниками;
- достовірність і реальність дебіторської та кредиторської заборгованості;
- дотримання встановленого порядку списання дебіторської та кредиторської заборгованості;
- дотримання учасником умов договору в частині визначених термінів поставки товарів, надання послуг та виконання робіт;
- фактичне постачання товарів (виконання робіт, надання послуг) шляхом інвентаризації, обстеження та контрольного обміру закуплених (отриманих) об'єктом контролю товарно-матеріальних цінностей, робіт, послуг та інших дій;
- відповідність істотних умов укладених договорів (ціна за одиницю, кількість/обсяг, загальна вартість) з розміром фактично сплаченої суми та поставленими товарно-матеріальними цінностями (виконаними роботами, наданими послугами);
- дослідження питання своєчасності оприбуткування товарно-матеріальних цінностей та відображення цих операцій в регістрах бухгалтерського обліку;
- дослідження питання, чи не укладались замовником додаткові угоди до основного договору через збільшення кількості предмета закупівлі або розширення переліку предмета закупівлі, що призведе до здійснення закупівель без проведення процедур державних закупівель, що порушує вимоги статті 2 Закону № 2289.

У даному випадку, в першу чергу перевіряється договір як юридичне зобов'язання на відповідність фінансовим зобов'язанням у вигляді підтвердних документів (акти виконаних робіт (наданих послуг), накладні, квитанції, чеки тощо), а потім – платіжні доручення та інші розрахункові документи перевіряються на відповідність фінансовим зобов'язанням – підтвердним документам.

За результатами дослідження надається належна правова оцінка щодо:

– – дотримання замовником норм законодавства при укладанні договорів на закупівлю товарів, робіт і послуг, відповідності умов укладених договорів вимогам документації конкурсних торгів, умовам конкурсних пропозицій учасників.

– дотримання вимог законодавства під час виконання замовником умов укладеного договору;

– наявності належного дієвого внутрішнього контролю за виконанням договорів на об'єкті контролю.

Аналіз закупівельних цін на товари, роботи і послуги, що закуповуються замовниками за рахунок державних коштів

Одним з важливих етапів отримання інформації про негативні прояви та явища у сфері закупівель є моніторинг контролюючим органом цін і тарифів – оперативне дослідження рівня цін і тарифів на окремі товари та послуги у регіонах, аналіз і визначення їх динаміки, що здійснюється на підставі інформації та первинних документів підприємств і не є перевіркою дотримання ними державної дисципліни цін.

Джерелами отримання інформації щодо рівня закупівельних цін, що мають стати у нагоді працівникам органів Держфінінспекції України при проведенні контрольних заходів, можуть стати такі ресурси „всесвітньої павутини”, що містять цінову інформацію (таблиця 7):

Таблиця 7

Назва суб'єкта надання інформації про ціни	Вид інформації, що надається
Офіційний веб-сайт Державної інспекції з контролю за цінами України електронний ресурс, режим доступу: www.dci.gov.ua	<p>Державною інспекцією з контролю за цінами України проводиться моніторинг цін відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.06.2002 № 803 “Про заходи щодо проведення моніторингу цін і тарифів на споживчому ринку”, якою визначено Перелік соціально значущих товарів і послуг, за яким проводиться постійний моніторинг цін і тарифів на споживчому ринку регіонів. Зокрема, моніторинг роздрібних цін на підприємствах торгівлі проводиться по борошну пшеничному вищого сорту, хлібу з борошна пшеничного I сорту, хлібу житньо-пшеничному, макаронним виробам, крупам гречаним, рису, яловичині I категорії, м'ясу птиці (кури), ковбасі вареній I сорту, молоку (жирністю 2,5%), сметані (жирністю 20%), сиру м'якому, маслу, яйцях курячих, цукру, олії соняшниковій, солі, а на продовольчих ринках – по свинині, салу, картоплі. Разом з тим, дослідженню підлягають роздрібні ціни на окремі види нафтопродуктів (дизпаливо, бензини марки А-76 та А-95) в розрізі регіонів та в цілому по Україні.</p> <p>Оперативні дані моніторингу середніх рівнів роздрібних цін на споживчі товари на підприємствах торгівлі по регіонах</p>

	України, що проводиться органами державного контролю за цінами, станом на відповідну дату, оприлюднюється на офіційному сайті.
Офіційний веб – сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України електронний ресурс, режим доступу: www.me.gov.ua	На веб-сайті оприлюднюються „Дані моніторингу споживчих цін на соціально значущі товари” станом на відповідну дату, в розрізі регіонів за наступними предметами закупівлі: рис, хліб пшеничний з борошна першого гатунку, хліб житній, житньо-пшеничний, яловичина, свинина, птиця (тушки курячі), сало, борошно пшеничне вищого гатунку, макаронні вироби, крупи гречані, ковбаси варені першого гатунку, молоко (жирністю 2,5 %), сметана (жирністю 15 %), масло вершкове (жирністю 72-73 %), сир м’який (жирністю 9 %), цукор, олія соняшникова, яйця I – II категорії, картопля, капуста, морква, буряк, цибуля ріпчаста, бензин А-95, дизельне пальне.
Офіційний сайт Державного підприємства „Укрпромзовнішекспертиза” електронний ресурс, режим доступу: http://expert.kiev.ua Платний доступ	Аналітики „Укрпромзовнішекспертизи” здійснюють моніторинг цін різних галузей промисловості – будівництва, гірничо-металургійного комплексу, енергетики, легкої промисловості, машинобудування, сільськогосподарства, транспорту, харчової промисловості, хімічної промисловості.
Офіційний сайт Науково-дослідного інституту продуктивності АПК електронний ресурс, режим доступу: www.uapp.kiev.ua	На сайті міститься відомості щодо проведення Інститутом постійного (щотижневого) моніторингу цін на окремі види продовольчих товарів на місцевих оптових та роздрібних ринках з урахуванням їх величини та регіонального представництва. Щотижневий моніторинг містить узагальнену інформацію з 700 продуктових ринків України про ціни на основні 32 продукти

	<p>харчування, зокрема, хліб, борошно і крупи, цукор, олію, овочі, м'ясо, сало, ковбаси та молокопродукти.</p>
<p>Огляд цін українського та світового товарних ринків Державного інформаційно-аналітичного центру моніторингу зовнішніх товарних ринків ДП „ДЕРЖЗОВНШІНФОРМ”</p> <p>електронний ресурс, режим доступу: www.pricereview.com.ua</p> <p>Платний доступ</p>	<p>Містить інформацію щодо рівня оптових та роздрібних цін внутрішнього, зовнішнього та світового ринку за наступними категоріями: сільське господарство та харчова промисловість; енергоносії; металургійна промисловість; хімічна промисловість; мінеральна сировина; хімія та нафтохімія; будівельні матеріали; промислові товари; фармацевтика.</p>
<p>Реєстр оптово-відпускних цін на лікарські засоби на офіційному веб-сайті Міністерства охорони здоров'я України</p> <p>електронний ресурс, режим доступу: www.moz.gov.ua/ua/port-al/register_prices_drugs/</p>	<p>Граничні постачальницько-збутові та роздрібні надбавки на лікарські засоби визначено постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 № 955 „Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і виробу медичного призначення”.</p> <p>Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 08.08.2011 № 932 „Про удосконалення державного регулювання цін на лікарські засоби і виробу медичного призначення, що закуповуються за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів” оптово-відпускні ціни на лікарські засоби, що включені до переліку лікарських засобів вітчизняного та іноземного виробництва, які можуть закуповувати заклади і установи охорони здоров'я, що повністю або частково фінансуються з державного та місцевих бюджетів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.1996 № 1071 „Про порядок закупівлі лікарських засобів закладами та уста-</p>

	<p>новами охорони здоров'я, що фінансуються з бюджету”, підлягають обов'язковій реєстрації з 1 вересня 2011 року.</p>
<p>Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України</p> <p>електронний ресурс, режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/</p>	<p>На сайті розміщена статистична інформація щодо рівня цін на основні лікарські засоби, медичну продукцію, медичне обладнання, продукти харчування, продукцію сільського господарства, продукцію паливно – енергетичного комплексу (вугілля, паливно – мастильні матеріали, газ)</p>
<p>Офіційний веб – сайт Міністерства регіона- льного розвитку, будів- ництва та житлово – комунального госпо- дарства України</p> <p>електронний ресурс, режим доступу: http://www.minregion.gov.ua</p>	<p>На сайті у розділі „Ціноутворення” міститься інформація щодо цін на основні будівельні матеріали та конструкції.</p> <p>Зазначена інформація має довідковий характер і може слугувати замовнику та підряднику орієнтиром при визначенні вартості будівництва на стадіях складання інвесторської кошторисної документації та договірної ціни у випадках відсутності даних щодо цін на окремі матеріали, які не є основними на конкретній будові.</p> <p>Ціни по матеріалах наведено в двох таблицях:</p> <ul style="list-style-type: none"> – таблиця 1 – відображає ціни за регіонами, де зазначається найбільша (червоним кольором) та найменша (зеленим кольором) ціна; – таблиця 2 – наведено ціни в порядку їх зростання на основі даних таблиці 1.
<p>Офіційний сайт Торгово – промислової палати України</p> <p>електронний ресурс, режим доступу: http://www.ucci.org.ua</p> <p>Платний доступ</p>	<p>Містить механізм надання Торгово – промисловою палатою України довідок щодо світових, довідкових, індикативних цін, котирувань, цін – орієнтовок на продукцію, сировину, вироби, товари / обладнання з власних інформаційних ресурсів (ціни на продукцію, товари, послуги, визначення вартості або оцінка майна, цілісних майнових комплексів, об'єктів нерухомості, обладнання, об'єктів незавершеного будівництва, конфіскованого й безха-</p>

	зйного майна, об'єктів страхування, нематеріальних активів, інтелектуальної власності, тощо.
Веб – сайти виробників, їх офіційних представників та дилерів, посередницьких комерційних структур	Інформація щодо рівня цін на товари, роботи та послуги безпосередніх виробників, їх офіційних представників, дилерів, посередницьких комерційних структур.

За результатами дослідження надається належна правова оцінка щодо:

– наявності / відсутності фактів придбання замовниками торгів товарів, робіт і послуг за завищеними цінами (завищення цін через закупівлю у посередницьких комерційних структур; здійснення закупівлі за державні кошти за завищеними цінами у порівнянні зі справедливими середньоринковими; придбання товарів іноземного виробництва при наявності більш дешевих вітчизняних аналогів).

Дослідження інших документів, що стосуються діяльності комітету з конкурсних торгів замовника та закупівель, які перевіряються

Документи, що підлягають дослідженню при проведенні контрольного заходу:

– звернення (скарги) учасників щодо неправомірних дій замовника;

– документи Уповноваженого органу (листи інформативного характеру щодо застосування законодавства у сфері державних закупівель, роз'яснення Уповноваженого органу, листи-повідомлення щодо здійснення моніторингу державних закупівель, висновки за результа-

тами здійснення Уповноваженим органом моніторингу державних закупівель;

– рішення органу оскарження – Антимонопольного комітету України

– інші документи, що мають відношення до діяльності комітету з конкурсних торгів замовника.

За результатами дослідження зазначених документів працівникам органу Держфінінспекції є можливість провести більш ретельний аналіз господарської діяльності об'єкту контролю щодо здійснення ним державних закупівель, та врахувати отриману інформацію при плануванні проведення та при складанні акту контрольного заходу.

**РОЗДІЛ 4.
ПІДСТАВИ ЗАСТОСУВАННЯ ОРГАНАМИ
ДЕРЖФІНІНСПЕКЦІЇ УКРАЇНИ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА
ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО
ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ**

**Засади притягнення до адміністративної
відповідальності за порушення законодавства про здій-
снення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні
кошти**

Відповідно до вимог глави 2 розділу II КУпАП загальні підстави для притягнення до відповідальності за статтею 164-14 КУпАП наведені у таблиці 8:

Таблиця 8

Вимога законодавства	Зміст відповідної вимоги	Норма законодавства, що її встановлює
Наявність факту скоєння адміністративного правопорушення	Адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку Законом передбачено адміністративну відповідальність. Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені КупАП, настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до Закону кримінальної відповідальності.	Стаття 9 КУпАП

Вчинення адміністративного правопорушення посадовою особою	Посадові особи підлягають адміністративній відповідальності за адміністративні правопорушення, пов'язані з недотриманням установлених правил у сфері охорони порядку управління, державного і громадського порядку, природи, здоров'я населення та інших правил, забезпечення виконання яких входить до їх службових обов'язків	Стаття 14 КУпАП
Вчинення адміністративного правопорушення умисно чи з необережності	Адміністративне правопорушення визнається вчиненим умисно, коли особа, яка його вчинила, усвідомлювала протиправний характер своєї дії чи бездіяльності, передбачала її шкідливі наслідки і бажала їх або свідомо допускала настання цих наслідків. Адміністративне правопорушення визнається вчиненим з необережності, коли особа, яка його вчинила, передбачала можливість настання шкідливих наслідків від своєї дії чи бездіяльності, але легковажно міркувала про їх відвернення або не передбачала можливості настання таких наслідків, хоч повинна була і могла їх передбачити	Статті 10, 11 КУпАП
Досягнення віку, з якого настає адміністративна відповідальність	Адміністративній відповідальності підлягають особи, які досягли на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку	Стаття 12 КУпАП
Громадянство винної особи	Іноземці і особи без громадянства, які перебувають на території України, підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах з громадянами України. Питання про відповідальність за адміністративні правопорушення, вчинені на території України іноземцями, які, згідно з чинними законами та міжнародними договорами України, мають імунітет від адміністративної юрисдикції України, вирішуються дипломатичним шляхом	Стаття 16 КУпАП

Разом з тим, статтею 43 Закону № 2289 визначено, що за порушення вимог, встановлених цим Законом та нормативно-правовими актами, розробленими відповідно до його норм, члени комітету з конкурсних торгів замовника (генерального замовника) несуть відповідальність згідно із законами України.

Статтею 164-14 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі по тексту – КУпАП) встановлені санкції за порушення вимог діючого законодавства при здійсненні закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти.

Так, об'єктом правопорушень, передбачених статтею 164-14 КУпАП, є суспільні відносини в сфері закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти, регулюються Законом № 2289 та іншими нормативно – правовими актами, що прийняті на його виконання.

Об'єктивна сторона правопорушень, передбачених статтею 164-14 КУпАП, полягає у порушенні законодавства про здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти.

При цьому, **державна закупівля** – це придбання замовником предмету закупівлі (товарів, робіт і послуг) за державні кошти у порядку, встановленому Законом. Державна закупівля здійснюється шляхом проведення конкурсних торгів.

Предмет закупівлі – товари, роботи чи послуги, які закупаються замовником у межах єдиної процедури закупівлі і на які учасникам дозволяється подавати пропозиції конкурсних торгів (кваліфікаційні, цінові пропозиції) або пропозиції на переговорах у разі застосування процедури закупівлі в одного учасника.

Предмет закупівлі визначається наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 26.07.2010 № 921 „Про затвердження Порядку визначення предмету закупівлі”, зі змінами.

Зокрема, для проведення процедури закупівлі має бути не менше двох пропозицій, крім випадків застосування замовником процедури закупівлі в одного учасника.

Послуги – будь-який предмет закупівлі (крім товарів і робіт), включаючи транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-дослідні або дослідно-конструкторські розробки, медичне та побутове обслуговування, лізинг, найм (оренду), а також фінансові та консультаційні послуги, поточний ремонт.

Роботи – проектування, будівництво нових, розширення, реконструкція, капітальний ремонт та реставрація існуючих об'єктів і споруд виробничого і невиробничого призначення, роботи із нормування у будівництві, геолого-розвідувальні роботи, технічне переоснащення діючих підприємств та супровідні роботам послуги, у тому числі геодезичні роботи, буріння, сейсмічні дослідження, аеро- і супутникова фотозйомка та інші послуги, які включаються до кошторисної вартості робіт, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих робіт.

Державними коштами, зокрема, вважаються: кошти Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів, кошти Національного банку України, державних цільових фондів, Пенсійного фонду України, кошти загальнообов'язкового державного соціального страхування, кошти загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, кошти загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням, кошти, передбачені Законом України „Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”, кошти установ чи організацій, утворених у встановленому порядку органами

державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями чи органами місцевого самоврядування, кошти державних та місцевих фондів, кошти державного оборонного замовлення, кошти державного замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб, кошти державного матеріального резерву, кошти Аграрного фонду, кошти Фонду соціального захисту інвалідів, кошти, які надаються замовникам під гарантії Кабінету Міністрів України, Ради міністрів Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування за кредитами, позиками, які надаються іноземними державами, банками, міжнародними фінансовими організаціями або на умовах співфінансування разом з іноземними державами, банками, міжнародними фінансовими організаціями, тощо.

Слід зазначити, що суб'єктивна сторона цього правопорушення полягає у наявності вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Отже, професійна некомпетентність та необізнаність членів комітету з конкурсних торгів у сфері державних закупівель не є підставою для їх звільнення від адміністративної відповідальності.

Склади правопорушень, за які передбачено настання адміністративної відповідальності за статтею 164-14 КУпАП

Проаналізуємо в таблиці 9 склади можливих правопорушень, за які передбачена відповідальність згідно із вимогами статті 164-14 КУпАП:

Таблиця 9

№ з/п	Склад правопорушення	Можливі порушення законодавства, за які передбачена адміністративна відповідальність
1	Здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти без застосування визначених законом процедур	<ul style="list-style-type: none"> – поділ однорідного предмета закупівлі на частини з метою уникнення проведення процедури торгів; – укладання договорів про закупівлю за державні кошти до/без проведення процедури торгів.
2	Застосування процедур закупівлі з порушенням законодавства про здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти, в тому числі оформлення документації конкурсних торгів (кваліфікаційної документації) з порушенням законодавства про здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти	<ul style="list-style-type: none"> – оформлення документації конкурсних торгів (кваліфікаційної документації) з порушенням вимог статті 22 Закону № 2289; – наявність у технічній специфікації посилань на конкретну торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження або виробника, без зазначення вислову „або еквівалент”; – встановлення у документації дискримінаційних вимог до учасників.
3	Оцінка пропозицій конкурсних торгів (кваліфікаційних пропозицій) не за критеріями та методикою оцінки для визначення найкращої пропозиції конкурсних торгів (кваліфікаційної пропозиції), що міститься у документації конкурсних торгів (кваліфікаційної документації)	<ul style="list-style-type: none"> – несвоєчасність прийняття конкурсних пропозицій відповідно до встановлених документацією конкурсних торгів вимог; – недотримання термінів розкриття конкурсних пропозицій, їх невідповідність встановленій формі; – визначення переможця з числа учасників на підставі критеріїв та методики оцінки конкурсних пропозицій, не зазначених у документації конкурсних торгів; – перевищення встановленого загального строку проведення оцінки,

		<p>порівняння та визначення переможця торгів;</p> <ul style="list-style-type: none"> – невідхилення конкурсної пропозиції учасника торгів у разі її невідповідності умовам документації конкурсних торгів, невідповідність учасника кваліфікаційним вимогам, встановленим у документації конкурсних торгів; – відхилення замовником торгів конкурсних пропозицій на підставі вимог, к тому числі кваліфікаційних, не передбачених документацією конкурсних торгів; – акцептування замовником пропозиції, яка не є найкращою за результатами оцінки; – обрання замовником при проведенні процедури запиту цінових пропозицій переможця торгів на підставі інших критеріїв, ніж ціна.
4	Укладення з учасником, що став переможцем торгів, договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти за цінами і обсягами, які не відповідають вимогам документації конкурсних торгів (кваліфікаційної документації)	<ul style="list-style-type: none"> – невідповідність умов договору конкурсним пропозиціям учасників; – відмінність умов договору про закупівлю від умов конкурсної (цінкової) пропозиції учасника – переможця торгів; – зміна істотних умов договору після його підписання (крім випадків, передбачених законодавством); – невідповідність укладеного договору про закупівлю акцептованій конкурсній пропозиції (ціна, умови поставки та оплати, гарантії, тощо).
5	Неоприлюднення або порушення порядку оприлюднення інформації щодо закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти відповідно до вимог законодавства	<ul style="list-style-type: none"> – - неоприлюднення інформації про закупівлю у порядку, встановленому статтями 4 та 10 Закону № 2289.

6	Неподання в установленому порядку звіту про результати здійснення процедури закупівлі товарів, робіт і послуг, відображення недостовірних відомостей у звіті про результати здійснення зазначеної процедури	<ul style="list-style-type: none"> - відсутність звіту про проведення процедури закупівлі; - недостовірність даних звіту.
7	Непроходження навчання чи підвищення кваліфікації з питань організації та здійснення процедур закупівель відповідно до вимог закону	На даний час зазначена норма не діє у зв'язку з незатвердженням уповноваженим органом – Міністерством економічного розвитку і торгівлі України відповідного порядку проходження навчання (підвищення кваліфікації).
8	Ненадання інформації, документів та матеріалів у випадках, передбачених законом	<ul style="list-style-type: none"> - необгрунтована відмова від надання відповідної інформації у сфері державних закупівель; - надання інформації про держзакупівлі, що не відповідає дійсності; - несвоєчасне надання інформації; - навмисне приховування інформації щодо держзакупівель.

Суб'єкт правопорушення за статтею 164-14 КУпАП

З диспозиції статті 164-14 КУпАП вбачається, що суб'єктом зазначеного правопорушення може бути лише посадова особа.

На жаль, термін „посадова особа” норми КУпАП не містять. Проте, листом Міністерства юстиції України від 22.02.2013 № 1332-0-26-13/11 „Щодо запобігання та протидії корупції” визначено, що для вирішення питання щодо визначення поняття „посадова особа” необхідно виходити з

правозастосовної практики, яка зазначає, що **головним критерієм віднесення особи до кола посадових осіб є наявність в неї організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій.**

Так, відповідно до судової практики, яка склалася і знайшла своє відображення у відповідному узагальненні Верховного Суду України (постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 5 „Про судову практику у справах про хабарництво”), **організаційно-розпорядчими обов’язками** є обов’язки по здійсненню керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форм власності. Такі функції виконують, зокрема, керівники міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, державних, колективних чи приватних підприємств, установ і організацій, їх заступники, керівники структурних підрозділів (начальники цехів, завідувачі відділів, лабораторій, кафедр), їх заступники, особи, які керують ділянками робіт (майстри, виконроби, бригадири, тощо).

У той же час **під адміністративно-господарськими обов’язками** розуміються обов’язки по управлінню або розпорядженню державним, колективним чи приватним майном (установлення порядку його зберігання, переробки, реалізації забезпечення контролю за цими операціями, тощо). Такі повноваження в тому чи іншому обсязі є у начальників планово-господарських, постачальних, фінансових відділів і служб, завідувачів складів, магазинів, майстерень, ательє, їх заступників, керівників відділів підприємств, відомчих ревізорів та контролерів, тощо).

Поряд з цим, згідно частини другої статті 2 Закону України „Про державну службу”, **посадовими особами** вважаються керівники та заступники керівників державних органів та їх апарату, інші державні службовці, на яких за-

конами або іншими нормативними актами покладено здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій.

Водночас, поняття службової особи викладено у пунктах 1 та 2 Примітки до статті 364 Кримінального кодексу України.

Зокрема, службовими особами є особи, які постійно чи тимчасово здійснюють функції представників влади, а також обіймають постійно чи тимчасово на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або виконують такі обов'язки за спеціальним повноваженням.

Службовими особами також визнаються іноземці або особи без громадянства, які виконують обов'язки, зазначені в пункті 1 цієї Примітки.

Слід зазначити, що особа є службовою не тільки тоді, коли вона здійснює відповідні функції чи виконує обов'язки постійно, тимчасово або за спеціальним повноваженням, за умови, що зазначені функції чи обов'язки покладені на неї правомочним органом або правомочною службовою особою.

Водночас, статтею 1 Закону № 2289 визначено, що комітет з конкурсних торгів – це службові (посадові) особи замовника (генерального замовника), призначені відповідальними за організацію та проведення процедур закупівлі згідно з цим Законом.

Правові засади функціонування діяльності комітету з конкурсних торгів визначаються статтею 11 Закону № 2289.

Так, він утворюється для організації та проведення процедур закупівель, діє на засадах колегіальності та неупередженості членів комітету з конкурсних торгів, а його склад у кількості не менше 5 осіб затверджується рішенням замовника (генерального замовника). У разі якщо кількість

службових (посадових) осіб у штатній чисельності замовника є меншою, ніж п'ять осіб, до складу комітету з конкурсних торгів мають входити всі службові (посадові) особи замовника.

Керівництво роботою комітету з конкурсних торгів здійснює його голова, що організовує роботу комітету і несе персональну відповідальність за виконання покладених на комітет функцій.

Члени комітету з конкурсних торгів несуть персональну відповідальність за прийняті ними рішення відповідно до законів України.

Як зазначалось раніше, повноваження та межі відповідальності кожного члена комітету з конкурсних торгів визначаються в Положенні про організацію діяльності комітету з конкурсних торгів замовника, що розробляється та затверджується відповідно до вимог Типового положення.

Отже, кожен член комітету є відповідальним за прийняте ним рішення, а отже, у разі прийняття комітетом з конкурсних торгів рішень, які можуть бути кваліфіковані як правопорушення, склад якого передбачено статтею 164-14 КУпАП, адміністративну відповідальність несуть усі члени комітету, що приймали відповідне незаконне рішення.

Примірний перелік посадових осіб, що несуть адміністративну відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері державних закупівель та звільняються від неї наведений у таблиці 10.

Таблиця 10

Суб'єкти складу правопорушення	
Несуть відповідальність	Не несуть відповідальності
Голова комітету з конкурсних торгів	Експерти (залучені на договорних засадах)
Заступник (заступники) голови, секретар, члени комітету з конкур-	Консультанти (залучені на договорних засадах)

сних торгів	Військовослужбовці
	Призвані на збори військовозобов'язані
	Особи рядового і начальницького складів органів внутрішніх справ

Таким чином, проаналізувавши чинну нормативну базу у сфері державних закупівель, можна визначити коло потенційних порушників за складами правопорушень диспозиції статті 164-14 КУпАП (таблиця 11):

Таблиця 11

№ з/п	Склад правопорушення	Потенційний суб'єкт правопорушення
1	Здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти без застосування визначених Законом процедур	Посадові особи, що підписували відповідні господарські договори з контрагентами без проведення конкурсних процедур відповідно до Закону № 2289 (керівник замовника; інша посадова особа, що мала право на підписання господарських договорів; голова комітету з конкурсних торгів або особа, що його заміщувала).
Застосування процедур закупівлі з порушенням законодавства про здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти, у тому числі:		
2	Оформлення документації конкурсних торгів (кваліфікаційної документації) з порушенням законодавства про здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти	Голова комітету з конкурсних торгів, що затвердив відповідну документацію конкурсних торгів (кваліфікаційну документацію); інша посадова особа, що затвердила документацію конкурсних торгів (кваліфікаційну документацію); член комітету з конкурсних торгів, що відповідальний за розроблення документації конкурсних торгів.

3	Оцінка пропозицій конкурсних торгів (кваліфікаційних пропозицій) не за критеріями та методикою оцінки для визначення найкращої пропозиції конкурсних торгів (кваліфікаційної пропозиції), що міститься в документації конкурсних торгів (кваліфікаційній документації)	Голова, заступник голови, секретар комітету з конкурсних торгів, інші члени комітету з конкурсних торгів, що брали участь у голосуванні при прийнятті незаконного рішення про визначення переможця та підписували протокол оцінки конкурсних (цінових) пропозицій.
4	Укладення з учасником, що став переможцем торгів, договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти за цінами і в обсягах, які не відповідають вимогам документації конкурсних торгів (кваліфікаційної документації)	Посадові особи, що підписували відповідні господарські договори з контрагентами з порушенням вимог Закону № 2289 (керівник замовника; інша посадова особа, що мала право на підписання господарських договорів; голова комітету з конкурсних торгів або особа, що його замішувала).
5	Неоприлюднення або порушення порядку оприлюднення інформації щодо закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти відповідно до вимог законодавства	Голова комітету з конкурсних торгів; особа, що його заміщує; секретар комітету з конкурсних торгів; інший член комітету, відповідальний за оприлюднення інформації відповідно до Положення про комітет з конкурсних торгів.
6	Неподання в установленому порядку звіту про результати здійснення процедури закупівлі товарів, робіт і послуг, відображення недостовірних ві-	Голова комітету з конкурсних торгів; особа, що його заміщує; секретар комітету з конкурсних торгів; інший член комітету, відповідальний за складання та подання звіту відповідно до Положення про комітет з конкурсних торгів.

	домостей у звіті про результати здійснення зазначеної процедури	
7	Непроходження навчання чи підвищення кваліфікації з питань організації та здійснення процедур закупівель відповідно до вимог Закону	<p>Диспозиція частини 1 статті 164-14 КУпАП передбачає адміністративну відповідальність за непроходження навчання чи підвищення кваліфікації з питань організації та здійснення процедур закупівель відповідно до вимог Закону.</p> <p>Разом з цим організація та затвердження порядку проходження навчання спеціалістів у сфері здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти відповідно до пункту 15 частини 1 статті 8 Закону № 2289 здійснює спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади, визначений статтею 11 Закону № 2289.</p> <p>На даний час жодного нормативного акта Уповноваженого органу, який би регулював питання проходження навчання (підвищення кваліфікації з питань організації та здійснення процедур закупівель) не існує, а тому правових підстав для притягнення до адміністративної відповідальності за непроходження навчання (підвищення кваліфікації) до затвердження порядку немає.</p>
8	Ненадання інформації, документів та матеріалів у випадках, передбачених Законом	<p>Керівник замовника або особа, що його заміщує; голова комітету з конкурсних торгів; особа, що його заміщує; секретар комітету з конкурсних торгів; інший член комітету, відповідальний за надання відповідної інформації та матеріалів відповідно до Положення про комітет з конкурсних торгів.</p>

Отже, із вищезазначених складів правопорушень впливає визначення законодавцем їх вичерпного переліку.

Таким чином, диспозиція статті 164-14 КУпАП не передбачає настання підстав для адміністративної відповідальності за скоєння винною посадовою особою інших порушень у сфері державних закупівель, аніж вищевикладені (наприклад, нестворення комітету з конкурсних торгів; незатвердження відповідного положення про комітет з конкурсних торгів; неправомірне обрання процедури закупівлі; укладення договору про закупівлю з переможцем за цінами, що перевищують середньоринкові ціни та ін.).

Враховуючи вищевикладене, суб'єктом адміністративної відповідальності за порушення законодавства про здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти, передбаченої диспозицією статті 164-14 КУпАП, є фізична особа (громадянин України, іноземна особа, особа без громадянства), що досягла віку притягнення до адміністративної відповідальності, що є посадовою (службовою) особою замовника, призначена відповідальною за організацію та проведення процедур закупівлі згідно із Законом, входить до складу комітету з конкурсних торгів замовника та скоїла правопорушення, за яке передбачена адміністративна відповідальність за статтею 164-14 КУпАП.

Органи та посадові особи, що мають право складати протоколи за статтею 164-14 КУпАП

Відповідно до вимог статті 255 КУпАП **протоколи про адміністративне правопорушення за статтею 164-14 КУпАП мають право складати уповноважені на те посадові особи органів – Антимонопольного комітету України, Рахункової палати України та органів держав-**

ного фінансового контролю (Державної фінансової інспекції України).

Поряд з цим, статтею 234-1 КУпАП визначено, що **від імені органів державного фінансового контролю розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право:** керівник центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, його заступники, а також інші уповноважені керівником посадові особи цього органу.

Таким чином, відповідні повноваження прямо надані лише Голові та заступникам Голови Держфінінспекції України.

Інші особи можуть бути уповноважені на розгляд справ про адміністративні правопорушення і накладення адміністративних стягнень від імені органів державного фінансового контролю виключно Головою Держфінінспекції України (це визначається у окремому розпорядчому документі Держфінінспекції України).

Відповідно до Звітів про результати діяльності ГоловокРУ України (Держфінінспекції України) та їх територіальних органів за 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 роки, автором узагальнено результати діяльності органів Державної контрольно – ревізійної служби України / Державної фінансової інспекції України щодо притягнення до адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері державних закупівель протягом 2008-2012 років (таблиця 12).

Таблиця 12

**Результати діяльності органів Державної контрольно –
ревізійної служби України / Державної фінансової ін-
спекції України щодо притягнення до адміністративної
відповідальності за порушення вимог законодавства у
сфері державних закупівель протягом 2008 – 2012 років**

Рік	Складено протоколів про адміністративне правопорушення за статтею 164-14 КУпАП, кількість	Притягнуто місцевими судами осіб до відповідальності за статтею 164-14 КУпАП, кількість	Розмір адміністративних штрафів накладених на винних осіб за статтею 164-14 КУпАП, тис.грн.
2008	1467	418	695,72
2009	1154	368	856,25
2010	1547	317	929,43
2011	1937	383	1757,23
2012	1126	196	1729,54

Водночас, *протоколи за даною категорією справ про адміністративне правопорушення розглядають судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (стаття 221 КУпАП).*

Алгоритм дій посадових осіб органів Держфінінспекції України щодо оформлення матеріалів про адміністративне правопорушення за статтею 164-14 КУпАП

Наказом Головки КРУ України від 12.03.2009 № 52, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.04.2009 за № 388/16404, затверджено Порядок оформлення органами державної контрольно – ревізійної служби в Україні матеріалів про адміністративні правопорушення (далі по тексту – Наказ № 52).

Так, про вчинення адміністративних правопорушень, передбачених статтею 164-14 (порушення законодавства про здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти) уповноважена посадова особа органу Держфінінспекції складає протокол про адміністративне правопорушення за встановленою формою.

Разом з тим, органи Держфінінспекції можуть також складати протоколи про адміністративне правопорушення, що передбачене диспозицією статті 164-14 КУпАП, й за відповідною мотивованою постановою прокурора.

Зокрема, надіслані до органу Держфінінспекції постанови прокурора про порушення провадження у справі про адміністративне правопорушення та додані до неї матеріали, що підтверджують факт вчинення адміністративного правопорушення, розглядаються у десятиденний строк після їх надходження, а за результатами розгляду зазначених матеріалів прокурора посадовою особою органу Держфінінспекції складається протокол про адміністративне правопорушення в межах строків, передбачених статтею 38 КУпАП.

При цьому, у разі відсутності підстав для складання протоколу орган Держфінінспекції повідомляє про це відповідний орган прокуратури з викладенням мотивів прийняття такого рішення.

Слід також зазначити, що у разі вчинення адміністративного правопорушення кількома особами протокол складається стосовно кожної з таких осіб. У разі вчинення однією особою кількох адміністративних правопорушень протоколи складаються щодо кожного з вчинених правопорушень.

Відповідний **протокол складається у двох екземплярах, що підписуються посадовою особою, яка склала такий протокол, та особою, яка притягується до адміністративної відповідальності.**

Якщо особа, яка притягується до адміністративної відповідальності, відмовляється підписати протокол, до протоколу вноситься відповідний запис.

Поряд з цим, один екземпляр протоколу залишається в органі Держфінінспекції, другий під розписку вручається особі, що притягується до адміністративної відповідальності.

Зазначимо, що **при складанні протоколу особі, що притягується до адміністративної відповідальності, обов'язково роз'яснюються її права, передбачені статтею 268 КУпАП та статтею 63 Конституції України, про що робиться відповідна відмітка у протоколі.**

Відповідно до вимог Наказу № 52 бланк протоколу заповнюється розбірливим почерком кульковою ручкою синього, фіолетового або чорного кольору чи друкарським способом, підчистки та помарки не допускаються, у графах, які не заповнюються під час складання протоколу, проставляється прочерк, внесення до протоколу додаткових записів після його підписання не допускається.

Зміст протоколу про адміністративне правопорушення за статтею 164-14 КУпАП повинен відповідати вимогам, викладеним у статті 256 КУпАП.

Так, у протоколі зазначаються: дата і місце його складання, посада, прізвище, ім'я, по батькові особи, яка склала протокол; відомості про особу, яка притягується до адміністративної відповідальності (у разі її виявлення); місце, час

вчинення і суть адміністративного правопорушення; нормативний акт, який передбачає відповідальність за дане правопорушення; прізвища, адреси свідків і потерпілих, якщо вони є; пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності; інші відомості, необхідні для вирішення справи. Разом з тим, якщо правопорушенням заподіяно матеріальну шкоду, про це також зазначається в протоколі.

Протокол підписується особою, яка його склала, і особою яка притягається до адміністративної відповідальності; при наявності свідків і потерпілих протокол може бути підписано також і цими особами.

Особа, яка притягується до адміністративної відповідальності, має право дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу, а також письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу. Власноручно викладені цією особою пояснення та зауваження додаються до протоколу, про що до нього вноситься відповідний запис із зазначенням кількості аркушів, на яких подано такі пояснення та/або зауваження.

Крім цього, не пізніше наступного дня після складання протокол реєструється в Журналі обліку протоколів про адміністративні правопорушення за статтю 164-14 КупАП та результатів їх та долучається до матеріалів справи про вчинене адміністративне правопорушення. У зазначених журналах, які повинні бути прошнуровані і скріплені гербовою печаткою органу Держфінінспекції та мати пронумеровані сторінки, також фіксуються відомості про результати розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Належним чином оформлені протокол та інші матеріали справи надсилаються органу, уповноваженому розглядати справу про адміністративне правопорушення, протягом трьох календарних днів з дня підписання (відмови від підписання) протоколу та його реєстрації.

Водночас, справи щодо порушення законодавства про здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти за статтею 164-14 КУпАП розглядаються місцевими судами.

Справа про адміністративне правопорушення – порушення законодавства про здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти, що передається до суду, повинна містити такі документи або їх копії, завірені підписом посадової особи та печаткою органу Держфінінспекції:

а) протокол про адміністративне правопорушення;

б) акт контрольного заходу або витяг з нього з додатками, на які є посилення в акті, включаючи копії розпорядчих чи господарських документів, які містять ознаки адміністративного правопорушення та/або підтверджують його вчинення; постанову прокурора про порушення провадження про адміністративне правопорушення та матеріали до неї;

в) заперечення посадових осіб підприємства, установи, організації, у яких проводився контрольний захід, та інших осіб щодо обставин порушення (якщо такі подані) і висновки на ці заперечення посадових осіб органів Держфінінспекції;

г) пояснення посадової особи, стосовно якої складено протокол (якщо воно подано не на бланку протоколу);

г) довідку про розмір заробітної плати, документи щодо обставин, які пом'якшують чи обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення (довідка про склад сім'ї, наявність на утриманні непрацевдатних осіб тощо, якщо такі були надані особою, що притягується до адміністративної відповідальності);

д) опис документів.

Справа про адміністративне правопорушення передається до суду за місцем вчинення правопорушення ре-

комендованим поштовим відправленням або нарочним у строк не пізніше трьох робочих днів після реєстрації протоколу в Журналі обліку протоколів про адміністративні правопорушення за статтею 164-14 КУпАП та результатів їх розгляду.

Матеріали справи про адміністративне правопорушення, яка передається до суду, прошиваються і нумеруються за аркушами. В описі зазначаються: порядковий номер, повна назва документа, його дата, номери аркушів за порядком, а також загальна кількість документів і аркушів.

Опис підписується посадовою особою органу Держфінінспекції, ставиться дата його складання.

У супровідному листі про передачу справи про адміністративне правопорушення до суду зазначаються:

а) коли, ким і за який період проводився контрольний захід;

б) обставини, суть та якою посадовою особою вчинено адміністративне правопорушення;

в) суми операцій з бюджетними коштами, проведених з порушенням бюджетного законодавства;

г) яких заходів для усунення виявлених порушень вжито під час проведення контрольного заходу посадовою особою об'єкта контролю, стосовно якої складено протокол;

г) прохання повідомити орган Держфінінспекції про результати розгляду справи про адміністративне правопорушення та про орган державної виконавчої служби, якому надіслано постанову на виконання.

Разом з тим, в органі Держфінінспекції залишаються копії всіх матеріалів справи про адміністративне правопорушення, що передана до суду, і до неї долучаються супровідний лист, додатково надані особою, що притягувалася до адміністративної відповідальності, документи, пояснення, повідомлення про результати розгляду справи, сплату адміністративного штрафу, тощо.

У випадку незгоди з рішенням суду, винесеним по справі про адміністративне правопорушення – порушення законодавства про здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти, відповідний орган Держфінінспекції ініціює опротестування такого рішення перед органами прокуратури.

За кожним адміністративним правопорушенням, що передбачає відповідальність за диспозицією статті 164-14 КУпАП, у відповідному органі Держфінінспекції України формується окрема справа, в якій накопичується такі документи та матеріали:

а) протокол;

б) акт (довідка) контрольного заходу або належним чином завірених витяг з нього, де містяться відомості про адміністративне правопорушення;

в) надані в письмовій формі особою, яка притягувалася до адміністративної відповідальності, пояснення, зауваження, заперечення, клопотання;

г) інші документи, які можуть свідчити про характер вчиненого правопорушення, підтверджують (спростовують) факт вчинення правопорушення особою, стосовно якої було складено протокол;

г) відомості про особу, стосовно якої було складено протокол, її майновий і сімейний стан, а також про обставини, що пом'якшують (обтяжують) відповідальність особи чи виключають провадження у справі про адміністративне правопорушення;

д) копія листа про повідомлення особи про місце і час розгляду справи про адміністративне правопорушення або викладена в письмовій формі відмова особи бути присутньою при розгляді порушеної стосовно неї адміністративної справи (клопотання про розгляд справи за її відсутності);

е) постановою по справі про адміністративне правопорушення;

є) скарга порушника або протест на постанову по справі про адміністративне правопорушення (якщо скарга подавалась чи протест виносився) і матеріали їх розгляду;

ж) матеріали переписки щодо виконання або примусового виконання постанови про накладення адміністративного стягнення;

з) документ про сплату адміністративного штрафу (його копія);

и) документи щодо примусового виконання постанови.

Слід також зазначити, що кожній такій адміністративній справі присвоюється номер за номером відповідного протоколу.

Відповідальність за правопорушення про здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти

За порушення законодавства про здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти законодавством встановлена адміністративна відповідальність у вигляді штрафу (таблиця 13).

Таблиця 13

Стаття 164-14 КУпАП	Розмір штрафу у неоподатковуван- них мінімумах	Мінімальний розмір штрафу, грн.	Максималь- ний розмір штрафу, грн.
Частина 1 статті	700-1000	11 900	17 000
Частина 2 статті (ско- єння пра- вопоору- шення по- вторно протягом року)	1000-1500	17 000	25 500

Терміни притягнення до адміністративної відповідальності у випадку здійснення правопорушення у сфері державних закупівель

Крім того, при визначенні винної особи у здійсненні правопорушення у сфері державних закупівель, слід брати до уваги й часові обмеження щодо притягнення її до такої відповідальності.

Так, статтею 8 КУпАП (чинність Закону про відповідальність за адміністративні правопорушення) визначено, що особа, яка вчинила адміністративне правопорушення, підлягає відповідальності на підставі Закону, що діє під час і за місцем вчинення правопорушення.

Закони, які пом'якшують або скасовують відповідальність за адміністративні правопорушення, мають зворотну силу, тобто поширюються і на правопорушення, вчинені до видання цих законів. Закони, які встановлюють або посилюють відповідальність за адміністративні правопорушення, зворотної сили не мають.

Статтею 38 КУпАП, що визначає **строки накладення адміністративного стягнення**, встановлено, що стягнення за диспозицією статті 164-14 КУпАП може бути накладено протягом трьох місяців з дня виявлення, але не пізніше двох років з дня його вчинення (зазначена норма набрала чинності з 02 жовтня 2011 року).

Відповідно до вимог частини 1 статті 58 Конституції України, яка закріпила положення щодо неприпустимості зворотної дії в часі законів та інших нормативно-правових актів, якщо правопорушення було скоєне до 02 жовтня 2011 року, то адміністративна справа щодо винної посадової особи повинна бути закрита у зв'язку із закінченням строків притягнення до адміністративної відповідальності.

Можливі підстави звільнення винних осіб від адміністративної відповідальності:

– винна посадова особа скоїла правопорушення за статтею 164-14 КУпАП у стані крайньої необхідності, необхідної оборони або в стані неосудності, не підлягає адміністративній відповідальності (статті 17, 18, 19, 20 КУпАП);

– військовослужбовці і призвані на збори військовозобов'язані, а також особи рядового і начальницького складів органів внутрішніх справ несуть відповідальність за адміністративні правопорушення, передбачені статтею 164-14 КУпАП згідно з дисциплінарними статутами (стаття 15 КУпАП);

– особа, яка вчинила адміністративне правопорушення, звільняється від адміністративної відповідальності з передачею матеріалів на розгляд громадської організації або трудового колективу, якщо з урахуванням характеру вчиненого правопорушення і особи правопорушника до нього доцільно застосувати захід громадського впливу (стаття 21 КУпАП);

– при малозначності вчиненого адміністративного правопорушення орган (посадова особа), уповноважений вирішувати справу, може звільнити порушника від адміністративної відповідальності і обмежитись усним зауваженням.

Водночас, нормами КУпАП де-факто не передбачено підстави звільнення від адміністративної відповідальності особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, у зв'язку з її звільненням із займаної посади, знаходженням у відрадженні, відпустці, на лікарняному тощо, а тому вищезазначені особи мають нести адміністративну відповідальність на загальних підставах, зважаючи на особливості норм КУпАП та Закону № 2289.

Разом з тим не слід забувати, що провадження у справі про адміністративне правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю за обставин, передбачених статтею 247 КУпАП:

1) відсутність події та складу адміністративного правопорушення;

2) недосягнення особою на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку;

3) неосудність особи, якою вчинено протиправну дію чи допущено бездіяльність;

4) вчинення дії особою у стані крайньої необхідності або необхідної оборони;

5) видання акта амністії, якщо він усуває застосування адміністративного стягнення;

6) скасування акта, який встановлює адміністративну відповідальність;

7) закінчення на момент розгляду справи про адміністративне правопорушення термінів, передбачених статтею 38 КУпАП;

8) наявність щодо особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, постанови компетентного органу (посадової особи) про накладення адміністративного стягнення або нескасованої постанови про закриття справи про адміністративне правопорушення за тим самим фактом, а також порушення за даним фактом кримінальної справи;

9) смерть особи, щодо якої було розпочато провадження у справі.

РОЗДІЛ 5. РЕАЛІЗАЦІЯ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ІНСПЕКЦІЇ УКРАЇНИ МАТЕРІАЛІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ДОТРИМАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Відповідно до статті 2 Закону про ДФК головними завданнями органу державного фінансового контролю – Державної фінансової інспекції України є: здійснення державного фінансового контролю за використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяттям зобов'язань, ефективним використанням коштів і майна, станом і достовірністю бухгалтерського обліку і фінансової звітності у міністерствах та інших органах виконавчої влади, державних фондах, фондах загальнообов'язкового державного соціального страхування, бюджетних установах і суб'єктах господарювання державного сектору економіки, а також на підприємствах, в установах та організаціях, які отримують (отримували у періоді, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів, державних фондів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або використовують (використовували у періоді, який перевіряється) державне чи комунальне майно (далі по тексту – підконтрольні установи), за дотриманням законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу щодо державного і місцевих бюджетів, дотриманням законодавства про державні закупівлі, діяльністю суб'єктів господарської діяльності незалежно від форми власності, які не віднесені законодавством до підконтрольних установ, за рішенням суду, винесеним на підставі подання прокурора або слідчого для забезпечення розслідування кримінальної справи.

При цьому, державний фінансовий контроль забезпечується Держфінінспекцією України через проведення державного фінансового аудита, перевірки державних закупівель та інспектування.

Відповідно до вимог пунктів 7, 8, 9, 10, 13, 15 статті 10 Закону про ДФК органи Держфінінспекції України з метою належної реалізації матеріалів контрольних заходів, зокрема, мають право:

– пред'являти керівникам та іншим особам підприємств, установ та організацій, що контролюються, обов'язкові до виконання вимоги щодо усунення виявлених порушень законодавства, вилучати в судовому порядку до бюджету виявлені ревізіями приховані і занижені валютні та інші платежі, ставити перед відповідними органами питання про припинення бюджетного фінансування і кредитування, якщо отримані підприємствами, установами та організаціями кошти і позички використовуються з порушенням чинного законодавства;

– порушувати перед відповідними державними органами питання про визнання недійсними договорів, укладених із порушенням законодавства, у судовому порядку стягувати у дохід держави кошти, отримані підконтрольними установами за незаконними договорами, без установлених законом підстав та з порушенням законодавства;

– накладати у випадках, передбачених законодавчими актами, на керівників та інших службових осіб підконтрольних установ, адміністративні стягнення;

– звертатися до суду в інтересах держави, якщо підконтрольною установою не забезпечено виконання вимог щодо усунення виявлених під час здійснення державного фінансового контролю порушень законодавства з питань збереження і використання активів;

– при виявленні збитків, завданих державі чи підприємству, установі, організації, що контролюється, визначати їх розмір у встановленому законодавством порядку;

– порушувати перед керівниками відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій питання про притягнення до відповідальності осіб, винних у допущених порушеннях.

Основною метою реалізації матеріалів контрольних заходів є забезпечення усунення виявлених порушень законодавства, відшкодування завданих державі та об'єкту контролю збитків, притягнення винних осіб до відповідальності.

Реалізація матеріалів контрольного заходу на об'єкті контролю

Відшкодування збитків та усунення порушень законодавства розпочинається вже під час проведення ревізії – керівник ревізійної групи повинен усно рекомендувати керівнику об'єкта контролю невідкладно вжити заходів для їх усунення та запобігання у подальшому.

Водночас, якщо вжитими в період ревізії заходами не забезпечено повне усунення виявлених порушень, органом Держфінінспекції у строк не пізніше ніж 10 робочих днів після реєстрації акта ревізії, а у разі надходження заперечень (зауважень) до нього – не пізніше ніж 3 робочих дні після надіслання висновків на такі заперечення (зауваження) надсилається об'єкту контролю письмова вимога щодо усунення виявлених ревізією порушень законодавства із зазначенням строку зворотного інформування (пункт 46 Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 № 550, зі змінами, (далі по тексту – Постанова № 550).

Про усунення виявлених ревізією фактів порушення законодавства цей об'єкт контролю у строк, визначений вимогою про їх усунення, повинен інформувати відповідний орган Держфінінспекції з поданням завірених копій первинних, розпорядчих та інших документів, що підтверджують усунення порушень.

Разом з тим, у разі невиконання підконтрольною установою вимог про усунення порушень, виявлених в ході контрольного заходу, орган Держфінінспекції, яким він проводився, не пізніше 10-ти робочих днів з дня закінчення визначеного вимогою органу Держфінінспекції строку зворотного інформування об'єктом контролю про усунення виявлених ревізією порушень законодавства, подає відповідні документи для звернення до суду.

Слід пам'ятати, що згідно до вимог статті 15 Закону про ДФК службові особи органу державного фінансового контролю є представниками органів виконавчої влади, а законні вимоги службових осіб органу державного фінансового контролю є обов'язковими для виконання службовими особами об'єктів, що контролюються.

Поряд з цим, у межах наданих прав органи Держфінінспекції вживають заходів для забезпечення притягнення до адміністративної, дисциплінарної та матеріальної відповідальності винних у допущенні порушень працівників об'єктів контролю.

Стосовно притягнення до дисциплінарної та матеріальної відповідальності винних у допущенні порушень працівників об'єкту контролю, то органи Держфінінспекції повноважень на притягнення до таких видів відповідальності не мають, однак такі вимоги ставляться до керівника об'єкта контролю у обов'язковій вимозі та до вищого органу управління в інформації про результати контрольного заходу.

У разі, коли контрольним заходом встановлено, що діями чи бездіяльністю працівників об'єкта контролю державі або підконтрольній установі заподіяна матеріальна шкода, у вимозі зазначається про необхідність забезпечення керівником об'єкта контролю стягнення з винних осіб завданої матеріальної шкоди. У випадку, коли матеріальну шкоду заподіяно з вини керівника підконтрольної установи, про це повідомляється орган управління об'єкта контролю для вжиття відповідних заходів щодо стягнення з нього завданої шкоди.

Відповідно до статті 130 Кодексу законів про працю України (далі по тексту – КЗпП) працівники несуть матеріальну відповідальність за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації внаслідок порушення покладених на них трудових обов'язків.

При покладенні матеріальної відповідальності права і законні інтереси працівників гарантуються шляхом встановлення відповідальності тільки за пряму дійсну шкоду, лише в межах і порядку, передбачених законодавством, і за умови, коли така шкода заподіяна підприємству, установі, організації винними протиправними діями (бездіяльністю) працівника. Ця відповідальність, як правило, обмежується певною частиною заробітку працівника і не повинна перевищувати повного розміру заподіяної шкоди, за винятком випадків, передбачених законодавством.

За наявності зазначених підстав і умов матеріальна відповідальність може бути покладена незалежно від притягнення працівника до дисциплінарної, адміністративної чи кримінальної відповідальності.

Згідно статті 132 КЗпП за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації при виконанні трудових обов'язків, працівники, з вини яких заподіяно шкоду, несуть матеріальну відповідальність у розмірі прямої дійсної шкоди, але не більше свого середнього місячного заробітку.

Матеріальна відповідальність понад середній місячний заробіток допускається лише у випадках, зазначених у законодавстві.

Відповідно до статті 133 КЗпП у відповідності з законодавством **обмежену матеріальну відповідальність несуть:**

1) працівники – за зіпсування або знищення через недбалість матеріалів, напівфабрикатів, виробів (продукції), в тому числі при їх виготовленні, – у розмірі заподіяної з їх вини шкоди, але не більше свого середнього місячного заробітку. В такому ж розмірі працівники несуть матеріальну відповідальність за зіпсування або знищення через недбалість інструментів, вимірювальних приладів, спеціального одягу та інших предметів, виданих підприємством, установою, організацією працівникові в користування;

2) керівники підприємств, установ, організацій та їх заступники, а також керівники структурних підрозділів на підприємствах, в установах, організаціях та їх заступники – у розмірі заподіяної з їх вини шкоди, але не більше свого середнього місячного заробітку, якщо шкоду підприємству, установі, організації заподіяно зайвими грошовими виплатами, неправильною постановкою обліку і зберігання матеріальних, грошових чи культурних цінностей, нежиттям необхідних заходів до запобігання простоям, випускові недоброякісної продукції, розкраданню, знищенню і зіпсуттю матеріальних, грошових чи культурних цінностей.

Згідно з частинами 1, 6 статті 134 КЗпП відповідно до законодавства **працівники несуть матеріальну відповідальність у повному розмірі шкоди, заподіяної з їх вини підприємству, установі, організації**, у випадках, коли: між працівником і підприємством, установою, організацією відповідно до вимог статті 135-1 КЗпП укладено письмовий договір про взяття на себе працівником повної матеріальної відповідальності за незабезпечення цілості майна та інших

цінностей, переданих йому для зберігання або для інших цілей; відповідно до законодавства на працівника покладено повну матеріальну відповідальність за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації при виконанні трудових обов'язків.

Відповідно до частин 1, 2 статті 135-3 КЗпП розмір заподіяної підприємству, установі, організації шкоди визначається за фактичними втратами, на підставі даних бухгалтерського обліку, виходячи з балансової вартості (собівартості) матеріальних цінностей за вирахуванням зносу згідно з установленими нормами.

У разі розкрадання, недостачі, умисного знищення або умисного зіпсуття матеріальних цінностей розмір шкоди визначається за цінами, що діють у даній місцевості на день відшкодування шкоди.

Згідно до статті 136 КЗпП покриття шкоди працівниками в розмірі, що не перевищує середньомісячного заробітку, провадиться за розпорядженням власника або уповноваженого ним органу, керівниками підприємств, установ, організацій та їх заступниками – за розпорядженням вищестоящего в порядку підлеглості органу шляхом відрахування із заробітної плати працівника.

Розпорядження власника або уповноваженого ним органу, або вищестоящего в порядку підлеглості органу має бути зроблено не пізніше двох тижнів з дня виявлення заподіяної працівником шкоди і звернено до виконання не раніше семи днів з дня повідомлення про це працівникові. Якщо працівник не згоден з відрахуванням або його розміром, трудовий спір за його заявою розглядається в порядку, передбаченому законодавством.

У решті випадків покриття шкоди провадиться шляхом подання власником або уповноваженим ним органом позову до районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду.

Стягнення з керівників підприємств, установ, організацій та їх заступників матеріальної шкоди в судовому порядку провадиться за позовом вищестоящего в порядку підлеглості органу або за заявою прокурора.

Реалізація матеріалів контрольного заходу в органі управління, інших державних органах

Також, у разі виявлення контрольним заходом фактів порушення законів та інших нормативно-правових актів, органу управління об'єкта контролю та за необхідності відповідним органам державної влади та органам місцевого самоврядування направляється інформація про результати ревізії.

Зазначена інформація направляється у строк не пізніше ніж 10 робочих днів після реєстрації акта ревізії, а у разі надходження заперечень (зауважень) до нього – не пізніше ніж 3 робочих дні після надіслання висновків на такі заперечення (зауваження).

При цьому, державні фінансові інспекції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі можуть направляти інформації до органів влади на рівні області, району або окремого міста, села чи селища, а державні фінансові інспекції в районах, містах, міжрайонні, об'єднані в районах та містах державні фінансові інспекції – лише на рівні району або окремого міста, села чи селища.

Інформування центральних органів виконавчої влади за результатами контрольних заходів, проведеної за централізованим дорученням Держфінінспекції України, здійснюється виключно Держфінінспекцією України за поданням відповідних територіальних органів.

При цьому, пунктом 2 постанови Кабінету Міністрів України „Про стан фінансово – бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів” від 29.11.2006 № 1673 встановлено, що підставою для розгляду питання про відповідність займаній посаді керівників центральних і місцевих органів виконавчої влади, бюджетних установ або розірвання контракту з керівниками суб’єктів господарювання державного сектору економіки є недотримання ними фінансового та бюджетного законодавства, а також незабезпечення виконання в установлені строки законних вимог Державної фінансової інспекції та її територіальних органів.

Крім того, Державна фінансова інспекція та її територіальні органи у зазначених випадках забезпечити внесення Кабінетові Міністрів України, міністерствам, іншим центральним та місцевим органам виконавчої влади пропозицій щодо розгляду питання про відповідність керівників займаним посадам.

Поряд з цим, підпунктом 1 пункту 1 Розпорядження Кабінету Міністрів України „Питання зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни” від 19.01.2011 № 148-р передбачено міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади забезпечувати: безперешкодне надання органам Держфінінспекції України документів, необхідних для проведення контрольних заходів; у разі звернення органу Держфінінспекції України участь посадових осіб такого органу у засіданнях комітетів з конкурсних торгів; усунення за результатами контрольних заходів, проведених органами Держфінінспекції, виявлених порушень і вжиття заходів щодо притягнення винних осіб до відповідальності.

Крім того, вищезазначені органи зобов’язано розглядати відповідно до законодавства питання доцільності перебування на посаді керівників бюджетних установ та

суб'єктів господарювання державного сектору економіки, якими не забезпечено здійснення належного контролю за збереженням і використанням державних ресурсів, допущено факти порушення законодавства з фінансових питань, перешкоджання проведенню органами Держфінінспекції України контрольних заходів або невиконання їх законних вимог щодо усунення виявлених порушень.

Реалізація матеріалів контрольного заходу в правоохоронних органах

У разі проведення ревізії на підставі звернення правоохоронних органів, а також коли ревізією, проведеною з інших підстав, виявлено порушення, за які передбачено кримінальну відповідальність або які містять ознаки корупційних діянь, матеріали ревізії передаються до правоохоронних органів у строк не пізніше ніж 10 робочих днів після реєстрації акта ревізії, а у разі надходження заперечень (зауважень) до нього – не пізніше ніж 3 робочих дні після надіслання висновків на такі заперечення (зауваження).

**Матеріали ревізій передаються тому правоохоронному органу, до компетенції якого входить їх розгляд та прийняття рішення за підслідністю, яка визначена ви-
могами Кримінально – процесуального кодексу України.**

Разом з тим, відповідно до пункту 5.2 Порядку взаємодії органів державної контрольно-ревізійної служби, органів прокуратури, внутрішніх справ, Служби безпеки України, затвердженого наказом Головкиру України, МВС України, СБ України, Генеральної прокуратури України від 19.10.2006 року № 346/1025/685/53 (далі по тексту – Порядок взаємодії) при проведенні контрольного заходу за зверненням правоохоронного органу матеріали такого заходу не пізніше десяти робочих днів після реєстрації акту ревізії,

а у випадках надходження заперечень (зауважень) до нього – не пізніше трьох робочих днів після направлення висновків на такі заперечення (зауваження), в обов'язковому порядку передаються до правоохоронного органу, при цьому незважаючи на те, чи встановлено таким заходом порушення, чи ні.

При передачі матеріалів про виявлені порушення в листі до правоохоронного органу коротко зазначається:

– коли, ким, на якій підставі і за який період проводиться контрольний захід;

– встановлені факти основних порушень законодавства (назва, дата, номер, стаття чи пункт нормативно-правового акта), розмір матеріальної шкоди (збитків) та посадові (службові) особи, внаслідок дій або бездіяльності яких допущено порушення законодавства та завдано матеріальну шкоду (збитки);

– ознаки якого саме кримінального злочину вбачаються в порушенні, виявленому під час контрольного заходу, або в чому саме полягає корупційне діяння;

– які заходи для усунення порушень законодавства та відшкодування матеріальної шкоди (збитків) вжито органом Держфінінспекції та керівництвом об'єкта контролю;

– інформацію щодо заповнення та повернення картки – повідомлення (результати розгляду матеріалів) правоохоронним органом протягом 30 календарних днів.

Разом з тим, **матеріали контрольного заходу, які передаються до правоохоронного органу в повному обсязі, мають містити такі документи:**

– оригінал акта контрольного заходу з додатками, на які є посилання в ньому;

– заперечення (зауваження) об'єкта контролю до акта ревізії та висновки органу Держфінінспекції до них;

– копію повідомлення правоохоронному органу про доцільність вилучення документів (якщо в ході контроль-

ного заходу тимчасово вилучалися документи у зв'язку з їх підробленням або виявленими порушеннями з ознаками зловживань);

– опис документів, що додаються до супровідного листа.

При цьому, порушення у листі про передачу матеріалів повинні бути побудовані у хронологічному порядку від найбільшої суми порушень до найменшої, кожне порушення повинно бути відокремлено за номером.

Порушення, які не призвели до збитків та не тягнуть за собою настання кримінальної відповідальності або не містять ознак корупційних діянь, відображаються в супровідних листах стисло (в межах одного абзацу).

Якщо контрольним заходом встановлено, що державі або підконтрольній установі заподіяна матеріальна шкода, у супровідному листі до органів прокуратури ставиться питання про ініціювання прокуратурою відповідно до статті 36-1 Закону України „Про прокуратуру” від 05.11.1991 № 1789-ХІІ, зі змінами, позову в інтересах держави з подальшим інформуванням органів Держфінінспекції щодо прийнятого рішення.

Відповідно до Порядку взаємодії правоохоронний орган протягом 30 календарних днів з дня надходження відповідних матеріалів направляє органу Держфінінспекції інформацію про прийняте рішення за результатами їх розгляду.

Органи Держфінінспекції проводять з правоохоронними органами щоквартальні (у межах звітнього року) звірки результатів розгляду переданих у звітному кварталі матеріалів ревізій, у яких зафіксовано факти порушень, про які у органів Держфінінспекції немає інформації.

Поряд з цим, якщо контрольним заходом були виявлені порушення законодавства, за які не передбачено кримінальну відповідальність, або які не містять ознаки

корупційних діянь, відповідний орган Держфінінспекції може лише інформувати про такі порушення правоохоронні органи.

Визначення збитків у разі порушень законодавства у сфері закупівель

Протягом 2010 – 2011 років основні засади визначення суми збитків внаслідок порушення законодавства у сфері закупівель за державні кошти встановлювались Методичними рекомендаціями з визначення суми збитків у разі порушення законодавства у сфері закупівель, затвердженими наказом Головкиру України від 13.04.2010 № 89, що на даний час втратив чинність.

Разом з тим, відповідно до підпункту 21 пункту 6 Положення про Державну фінансову інспекцію України, затвердженого Указом Президента України від 23.04.2011 року № 499, Держфінінспекція для виконання покладених на неї завдань має право у встановленому порядку при виявленні збитків, завданих державі чи об'єкту контролю, визначити їх розмір згідно з методикою, затвердженою Кабінетом Міністрів України.

Проте, на даний час нормативно – правовий акт, який встановлює процедуру визначення (розрахунку) збитків, завданих державі та/або об'єкту контролю, визначення їх розміру згідно з методикою, затвердженою Кабінетом Міністрів України, відсутній.

Поряд з цим, Законом про ДФК (стаття 10) визначено, що органи Держфінінспекції мають право при виявленні збитків, завданих державі чи підприємству, установі, організації, що контролюється, визначити їх розмір у встановленому законодавством порядку.

Таким чином, у разі виявлення в ході контрольних заходів порушень Закону України „Про здійснення держав-

них закупівель” при здійсненні конкурсних процедур або здійсненні закупівель без проведення процедур, встановлених даним Законом, розмір завданих вказаними порушеннями збитків державі або об’єкту контролю, визначається з врахуванням діючих нормативно-правових актів.

На даний час позиція Держфінінспекції України щодо визначення збитків при порушенні законодавства у сфері державних закупівель ґрунтується на цілій низці нормативно – правових актів.

Зокрема, відповідно до статті 22 Цивільного кодексу України **збитками** є:

1) втрати, яких особа зазнала у зв’язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права (реальні збитки);

2) доходи, які особа могла б реально одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушене (упущена вигода).

Крім того, відповідно до пункту 1.3 Порядку взаємодії **матеріальна шкода (збитки)** – це вартість втрачених активів або недоотриманих доходів, яка визначається за даними бухгалтерського обліку і фінансової звітності об’єкта контролю або експертною оцінкою та іншими визначеними законодавством способами

Відповідно до частини 3 статті 623 Цивільного кодексу України збитки визначаються з врахуванням ринкових цін, що існували на день добровільного задоволення боржником вимоги кредитора у місці, де зобов’язання має бути виконане, а якщо вимога не була задоволена добровільно, – у день пред’явлення позову, якщо інше не встановлено договором або законом. Суд може задовольнити вимогу про відшкодування збитків, беручи до уваги ринкові ціни, що існували на день ухвалення рішення.

Відповідно до частин 3 та 4 статті 225 Господарського кодексу України при визначенні розміру збитків, якщо інше не передбачено законом або договором, враховуються ціни, що існували за місцем виконання зобов'язання на день задоволення боржником у добровільному порядку вимоги сторони, яка зазнала збитків, а у разі якщо вимогу не задоволено у добровільному порядку, – на день подання до суду відповідного позову про стягнення збитків.

Згідно до вимог цивільного законодавства України, реальними збитками є втрати, яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права.

Стаття 225 Господарського кодексу України визначає, що **до складу збитків відноситься не лише вартість втраченого, пошкодженого або знищеного майна, додаткові витрати, не одержаний прибуток, а й матеріальна компенсація моральної шкоди.**

До додаткових витрат належать штрафи, вартість додаткових робіт, додатково витрачені матеріали, тощо, понесені стороною, яка зазнала збитків внаслідок порушення зобов'язання другою стороною.

При цьому, під втратою активів розуміється безповоротне зменшення активів через: перерахування (сплату) коштів; відчуження, недостачу, знищення (псування) чи придбання неліквідного (зіпсованого) майна; втрату боржника у зобов'язанні; зменшення частки державної (комунальної) власності у статутному фонді господарського товариства.

Відповідно до підпункту 2 пункту 6 Положення про Державну фінансову інспекцію України, затвердженого Указом Президента України від 23.04.2011 № 499, Держфінінспекція України для виконання покладених на неї завдань має право в установленому порядку одержувати від

державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, інших юридичних осіб та їх посадових осіб, фізичних осіб – підприємців інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на Держфінінспекцію України та її територіальні органи завдань.

Отже, при виявленні фактів порушень законодавства у сфері державних закупівель втрата активів об'єкту контролю визначається з урахуванням даних бухгалтерського обліку підконтрольної установи та інформації про ціни на відповідні товари, роботи та послуги, отриманої від уповноважених органів.

Водночас, при проведенні за зверненнями правоохоронних органів контрольних заходів для забезпечення розслідування кримінальних справ для визначення розміру завданих збитків, встановлення факту втрати активів, зокрема, оцінки вартості майна, органи Держфінінспекції ініціюють перед відповідним правоохоронним органом проведення в порядку, встановленому Кримінально-процесуальним кодексом України, експертної оцінки розміру збитків, завданих придбанням товарів, робіт та послуг із порушенням законодавства у сфері державних закупівель.

Направлення інформації до Державної служби фінансового моніторингу України

У разі виявлення при проведенні контрольного заходу (за виключенням проведених за зверненням правоохоронного органу) фінансових операцій, які згідно із Законом України „Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом” від 28.11.2002 № 249-IV, зі змінами, (далі по тексті – Закон № 249), підлягають фінансовому моніторингу, про це ін-

формується Державна служба фінансового моніторингу України.

Згідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 25.08.2010 № 759 „Про затвердження Порядку надання органами державної влади інформації про фінансові операції до Державної служби фінансового моніторингу” інформація про фінансову операцію надається органами державної влади не пізніше десяти календарних днів з дня встановлення підозр, що вона пов’язана з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму або пов’язана з особами, стосовно яких застосовані міжнародні санкції.

Разом з тим, інформація про фінансову операцію надається в письмовій формі за підписом уповноваженої особи органу державної влади.

Інформація про фінансову операцію повинна містити такі відомості:

- дата проведення фінансової операції (відмови в її проведенні, її зупинення);
- сума фінансової операції;
- зміст фінансової операції;
- відомості щодо учасників фінансової операції;
- підстави обгрунтованої підозри стосовно того, що фінансова операція пов’язана з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму або пов’язана з особами, стосовно яких застосовані міжнародні санкції;
- інші відомості про фінансову операцію (у разі наявності).

При цьому, за наявності відповідних документів щодо проведення фінансової операції орган державної влади також подає копії таких документів, завірені в установленому законодавством порядку.

На виконання вищезазначеного нормативного акту Уряду, з метою забезпечення єдиного методологічного підходу до порядку інформування про виявлені органами Держфінінспекції України фінансові операції, які підлягають фінансовому моніторингу, наказом Держфінінспекції України від 02.08.2013 за № 179 затверджено Методичні рекомендації з питань інформування про виявлені органами Держфінінспекції України фінансові операції, які підлягають фінансовому моніторингу.

Зокрема, відповідно до вимог статті 15 Закону № 249 фінансова операція, яка здійснена об'єктом контролю, який підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, якщо сума, на яку вона проводиться, дорівнює чи перевищує 150 000 гривень (для суб'єктів господарювання, які проводять азартні ігри, – 13 000 гривень) або дорівнює чи перевищує суму в іноземній валюті, еквівалентній 150 000 гривень (для суб'єктів господарювання, які проводять азартні ігри, – 13 000 гривень), має одну або більше ознак, наведених нижче:

- переказ грошових коштів на анонімний (номерний) рахунок за кордон і надходження грошових коштів з анонімного (номерного) разунку із-за кордону, а також переказ коштів на рахунок, відкритий у фінансовій установі в країні, що віднесена Кабінетом Міністрів України до переліку офшорних зон (у відповідності до вимог розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 143-р);

- купівля-продаж чеків, дорожніх чеків або інших подібних платіжних засобів за готівку;

- зарахування або переказ коштів, надання або отримання кредиту (позики), проведення інших фінансових операцій у разі, якщо б хоча б одна із сторін – учасників фінансової операції є фізичною або юридичною особою, що має відповідну реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в країні (на території), що не виконують чи не

належним чином виконують рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, що здійснюють діяльність у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму, або однією із сторін є особа, яка має рахунок у банку, зареєстрованому у вищезазначеній країні (території). Перелік таких країн (територій) визначається відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25.08.2010 № 765 „Про порядок визначення країн (територій), що не виконують чи належним чином виконують рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, що здійснюють діяльність у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму”, на основі висновків міжнародних, міжурядових організацій, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, і підлягає опублікуванню;

- зарахування на рахунок коштів у готівковій формі з їх подальшим переказом того самого або наступного операційного дня іншій особі;

- зарахування коштів на поточний рахунок юридичної або фізичної особи-підприємця чи списання коштів з поточного рахунка юридичної або фізичної особи-підприємця, період діяльності якої не перевищує трьох місяців з дня реєстрації, або зарахування коштів на поточний рахунок чи списання готівки з поточного рахунка юридичної або фізичної особи-підприємця у разі, якщо операції на зазначеному рахунку не здійснювалися з дня його відкриття;

- переказ особою коштів за кордон за відсутності зовнішньоекономічного договору (контракту);

- обмін банкнот, особливо іноземної валюти, на банкноти іншого номіналу;

- проведення фінансових операцій з цінними паперами на пред'явника, не депонованими в депозитарних установах;

- проведення фінансових операцій з векселями з бланковим індосаментом або індосаментом на пред'явника;
- здійснення розрахунку за фінансовою операцією у готівковій формі;
- проведення фінансових операцій за правочинами, форма розрахунків за якими не визначена;
- одержання (сплата, переказ) страхового (перестрахового) платежу (страхового внеску, страхової премії);
- проведення страхової виплати або страхового відшкодування;
- виплата (передача) особі виграшу в лотерею, придбання фішок, жетонів, внесення в інший спосіб плати за право участі в азартній грі, виплата (передача) виграшу суб'єктом господарювання, який проводить азартні ігри;
- здійснення розрахунків за зовнішньоекономічним контрактом, що не передбачає фактичного постачання на митну територію України товарів, робіт і послуг;
- надання кредитних коштів особі, яка є членом небанківської кредитної установи, в один і той самий день декілька разів, за умови, що загальна сума фінансових операцій дорівнює чи перевищує суму, визначену частиною 1 статті 15 Закону № 249.

Для цього, при проведенні контрольного заходу працівники органів Держфінінспекції детально досліджують операції:

- які мають заплутаний або незвичний характер та не містять очевидного економічного сенсу або очевидної законної мети;
- якщо є невідповідність фінансової операції характеру та змісту діяльності клієнта;
- у разі виявлення фактів неодноразового проведення фінансових операцій, характер яких дає підстави вважати, що метою їх здійснення є уникнення процедур обов'язкового фінансового моніторингу або ідентифікації,

передбачених Законом № 249 (зокрема, дві чи більше фінансові операції, що проводяться клієнтом протягом одного робочого дня з однією особою та можуть бути пов'язані між собою, за умови, що їх загальна сума дорівнює чи перевищує суму, визначену частиною 1 статті 15 Закону № 249).

У матеріалах контрольних заходів зазначені фінансові операції описуються, проте, суб'єктивні припущення не допускаються та висновки, що не належать до компетенції органів Держфінінспекції, не робляться.

Інформація щодо підозр, що виявлена фінансова операція підлягає фінансовому моніторингу та пов'язана з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи пов'язана з особами, стосовно яких застосовані міжнародні санкції, яка передається органами Держфінінспекції України до Державної служби фінансового моніторингу України, має містити:

- повне найменування об'єкта контролю, його ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, адресу, форму власності та вид діяльності;
- МФО і назву банку, в якому проведено фінансові операції об'єктом контролю;
- банківські рахунки, за якими проведено фінансові операції об'єктом контролю;
- дата проведення фінансової операції (відмови в її проведенні, її зупинення);
- сума фінансової операції;
- зміст фінансової операції;
- відомості щодо учасників фінансової операції;
- підстави обгрунтованої підозри стосовно того, що фінансова операція пов'язана з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму або пов'язана з особами, стосовно яких застосовані міжнародні санкції;

– інші відомості про фінансову операцію (у разі наявності).

За наявності відповідних документів щодо проведення фінансової операції необхідно також подавати копії таких документів, що завірені в установленому законодавством порядку.

При цьому, інформування Державної служби фінансового моніторингу України про виявлені під час проведення позапланової ревізії операції, які підлягають фінансовому моніторингу, не здійснюється лише у випадку, коли вона проводиться у зв'язку із здійсненням кримінального провадження.

Оприлюднення матеріалів контрольних заходів

З метою вжиття дієвих заходів щодо усунення виявлених ревізію порушень, а також недопущення їх в подальшому за спільним рішенням органу Держфінінспекції та об'єкта контролю або його органу управління інформація про результати ревізії може виноситись для обговорення на колегіях, нарадах, що проводяться об'єктом контролю.

Відомості про результати контрольних заходів можуть оприлюднюватися на офіційному веб-сайті Держфінінспекції України (www.dkrs.gov.ua) та через інші електронні та друковані засоби інформації, на телебаченні та радіо, тощо.

ДОДАТКИ

Додаток 1

НОРМАТИВНО – ПРАВОВІ АКТИ, ЩО МОЖУТЬ БУТИ ВИКОРИСТАНІ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Кодекси України

- Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI.
Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV.
Господарський кодекс України від 16.01.2003
№ 436-IV.
Кодекс України про адміністративні правопорушення
від 07.12.1984 № 8073-X.
Цивільний процесуальний кодекс України від
18.03.2004 № 1618-IV.
Господарський процесуальний кодекс України від
06.11.1991 № 1798-XII.
Кодекс законів про працю України від 10.12.1971
№ 322-VIII.
Кримінальний кодекс України від 05.04.2001
№ 2341-III.
Кримінальний процесуальний кодекс України від
13.04.2012 № 4651-VI.
Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.

Закони України

Закон України „Про здійснення державних закупівель” від 01.06.2010 № 2289-VI.

Закон України „Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності” від 24.05.2012 № 4851-VI.

Закон України „Про будівельні норми” від 05.11.2009 № 1704-VI.

Закон України „Про регулювання містобудівної діяльності” від 17.02.2011 № 3038-VI.

Закон України „Про благоустрій населених пунктів” від 06.09.2005 № 2807-IV.

Закон України „Про автомобільні дороги” від 08.09.2005 № 2862-IV.

Закон України „Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності” від 14.10.1994 № 208/94-ВР.

Закон України „Про засади містобудування” від 16.11.1992 № 2780-XII.

Закон України „Про ціни і ціноутворення” від 03.12.1990 № 507-XII.

Закон України „Про Антимонопольний комітет України” від 26.11.1993 № 3659-XII.

Закон України „Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 № 2121-III.

Закон України „Про державну статистику” від 17.09.1992 № 2614-XII.

Закон України „Про захист економічної конкуренції” від 11.01.2001 № 2210-III.

Закон України „Про захист від недобросовісної конкуренції” від 07.06.1996 № 236/96-ВР.

Закон України „Про об'єднання громадян” від 16.06.1992 № 2460-ХІІ.

Закон України „Про інформацію” від 02.10.1992 № 2657-ХІІ.

Закон України „Про Рахункову палату України” від 11.07.1996 № 315/96-ВР.

Закон України „Про стандартизацію” від 17.05.2001 № 2408-ІІІ.

Закон України „Про звернення громадян” від 02.10.1996 № 393/96-ВР.

Закон України „Про електронні документи та електронний документообіг” від 22.05.2003 № 851-ІV.

Закон України „Про електронний цифровий підпис” від 22.05.2003 № 852-ІV.

Закон України „Про особливості здійснення закупівлі за державні кошти послуг поштового зв'язку, поштових марок та маркованих конвертів” від 21.06.2012 № 4997-VІ.

Закон України „Про державне оборонне замовлення” від 03.03.1999 № 464-ХІV.

Закон України „Про державний матеріальний резерв” від 24.01.1997 № 51/97-ВР.

Закон України „Про поставки продукції для державних потреб” від 22.12.1995 № 493/95-ВР.

Закон України „Про природні монополії” від 20.04.2000 № 1682-ІІІ.

Закон України „Про ліцензування певних видів господарської діяльності” від 01.06.2000 № 1775-ІІІ.

Закон України „Про обіг векселів в Україні” від 25.12.2002 № 364-ІV.

Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 № 996-ХІV.

Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України

Постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2012 № 603 „Про особливості виконання рамкових угод”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 466 „Деякі питання виконання будівельних і підготовчих робіт”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2012 № 602 „Про затвердження Порядку визначення генеральних замовників та взаємодії замовників з генеральним замовником за рамковими угодами”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 23.06.2010 № 483 „Про затвердження Положення про центральний фонд будівельних норм та Типового положення про фонд галузевих будівельних норм”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560 „Про затвердження Порядку затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 25.05.2011 № 559 „Про містобудівний кадастр”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 27.04.2011 № 557 „Про затвердження Порядку віднесення об’єктів будівництва до IV і V категорій складності”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 25.05.2011 № 556 „Про Порядок обміну інформацією між містобудівним та державним земельними кадастрами”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 25.05.2011 № 555 „Про затвердження Порядку проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час

розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 № 554 „Деякі питання професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт та послуг, пов’язаних із створенням об’єктів архітектури”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 № 553 „Про затвердження Порядку здійснення державного архітектурно – будівельного контролю”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 № 548 „Про затвердження Порядку проведення експертизи містобудівної документації”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 № 547 „Про затвердження Порядку застосування будівельних норм, розроблених на основі національних технологічних традицій, та будівельних норм, гармонізованих з нормативними документами Європейського Союзу”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 461 „Питання прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об’єктів”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 28.07.2010 № 773 „Про встановлення розміру плати за подання скарги відповідно до статті 18 Закону України „Про здійснення державних закупівель”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2008 № 1138 „Про реєстрацію цін на окремі види продукції”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2006 № 1404 „Питання попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2005 № 668 „Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1764 „Про затвердження Порядку державного фінансування капітального будівництва”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.1997 № 995 „Про Порядок затвердження титулів будов (об’єктів), будівництво яких здійснюється із залученням бюджетних коштів або коштів підприємств державної власності”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 04.04.2001 № 332 „Про граничні суми витрат на придбання автомобілів, меблів, іншого обладнання та устаткування, мобільних телефонів, комп’ютерів державними органами, а також установами та організаціями, які утримуються за рахунок державного і місцевих бюджетів”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 22.10.2008 № 943 „Про економію бюджетних коштів, передбачених для утримання органів державної влади та інших державних органів”.

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.01.2011 № 148-р „Питання зміцнення фінансово – бюджетної дисципліни”.

Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність органів Держфінінспекції України

Закон України „Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні” від 26.01.1993 № 2239-III.

Постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 № 550 „Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальним органами”.

Наказ Головки КРУ України від 26.06.2007 № 136 „Про затвердження Порядку проведення перевірок державних закупівель органами державної контрольно – ревізійної служби”.

Наказ Головки КРУ України від 12.03.2009 № 52 „Про затвердження Порядку оформлення органами державної контрольно – ревізійної служби в Україні матеріалів про адміністративні правопорушення”.

Накази Уповноваженого органу – Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

Наказ від 26.07.2010 № 919 „Про затвердження стандартної документації конкурсних торгів”.

Наказ від 26.07.2010 № 916 „Про затвердження Типового положення про комітет з конкурсних торгів”.

Наказ від 26.07.2010 № 922 „Про затвердження форм оголошень у сфері державних закупівель”.

Наказ від 28.07.2010 № 932 „Про визначення офіційного друкованого видання з питань державних закупівель, міжнародного офіційного видання з питань державних закупівель та веб – порталу Уповноваженого органу з питань закупівель”.

Наказ від 26.07.2010 № 921 „Про затвердження Порядку визначення предмету закупівлі”.

Наказ від 19.10.2011 № 155 „Про здійснення моніторингу державних закупівель”.

Наказ від 24.04.2012 № 504 „Про особливості укладення рамкових угод”.

Листи та роз'яснення Уповноваженого органу – Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

Роз'яснення від 29.07.2010 № 3303-25/7445-07 „Щодо надання роз'яснення стосовно закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти у зв'язку з набранням чинності Закону України „Про здійснення державних закупівель”.

Лист від 15.12.2010 „Щодо надання методологічної допомоги”.

Лист від 23.12.2010 „Щодо організації процедур закупівель у поточному році на наступний рік”.

Роз'яснення від 07.07.2011 „Щодо застосування законодавства у сфері державних закупівель”.

Лист – роз'яснення від 30.09.2011 № 3303-25/12551-07 „Щодо внесення змін до Закону України „Про здійснення державних закупівель”.

Лист – роз'яснення від 17.11.2011 № 3302-25/14028-08 „Щодо застосування законодавства у сфері державних закупівель з урахуванням змін, внесених Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань державних закупівель”.

Лист від 13.02.2012 № 3305-07/4911-07 „Щодо заповнення річного плану”.

Лист від 20.01.2012 № 3302-04/2014-08 „Щодо колізії норм права при укладанні договорів щодо постачання, транспортування, розподілу природного газу, електричної енергії, послуг з її постачання, передачі та розподілу, централізованого постачання теплової енергії, послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення організаціями, оплата яких здійснюється за державні кошти”.

Лист від 29.02.2012 № 3302-04/7500-06 „Щодо надання інформації (щодо закупівлі товарів і послуг, визначених частиною четвертого статті 2 Закону України „Про здійснення державних закупівель”, зокрема електричної енергії, послуг з її постачання, передачі та розподілу; централізованого постачання теплової енергії; послуг з централізованого водопостачання та водовідведення).

Лист – роз’яснення від 07.03.2012 № 3302-04/7500-06 „Щодо надання методологічної допомоги”.

Лист від 04.04.2012 № 3308-04/12906-07 „Щодо надання інформації (товари, роботи і послуги в будівництві)”.

Лист від 09.07.2012 № 3305-07/25866-06 „Щодо оприлюднення інформації про закупівлі”.

Лист – роз’яснення від 27.08.2012 № 3302-04/32327-08 „Щодо внесених змін до Закону України „Про здійснення державних закупівель”.

Лист – роз’яснення від 27.08.2012 № 3302-04/32330-12 „Щодо внесених змін до Закону України „Про здійснення державних закупівель”.

Лист – роз’яснення від 06.09.2012 № 3302-04/33670-06 „Щодо довідки про підприємства, стосовно яких порушено провадження у справі про банкрутство”.

Лист – роз’яснення від 31.10.2012 № 3301-04/40987-06 „Щодо надання методологічної допомоги з питань застосування процедури закупівлі в одного учасника товарів, робіт і послуг”.

Лист від 06.02.2013 № 3302-05/4104 „Щодо визначення предмета закупівлі”.

Накази інших державних органів

Наказ Державного казначейства України від 14.09.2010 № 330 „Про затвердження Методичних рекомендацій щодо переліку підтвердних документів, які надаються розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів на стадії реєстрації зобов'язань та оплати рахунків”.

Наказ Міністерства фінансів України від 02.03.2012 № 309 „Про затвердження Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України”.

Наказ Міністерства фінансів України від 12.03.2012 № 333 „Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету”.

Наказ Міністерства фінансів України від 23.08.2012 № 938 „Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів”.

Наказ Державної служби статистики України від 26.11.2012 № 485 „Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 1 – торги (квартальна) „Звіт про проведення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти”.

Наказ Міністерства юстиції України від 14.12.2012 № 1846/5 „Про затвердження Порядку надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців”.

Наказ Міністерства юстиції України від 15.09.2011 № 3018/5 „Про затвердження Положення про Єдину базу даних про підприємства, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство”.

Наказ Міністерства юстиції України від 11.01.2012 № 39/5 „Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення”.

Нормативно-правові акти та документи у сфері будівництва

Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 27.08.2000 № 174 „Про затвердження Правил визначення вартості будівництва” (ДБН Д.1.1-1-2000)”.

Рішення колегії Державної служби автомобільних доріг України від 10.04.2006 № 16 „Про затвердження Відомчих будівельних норм ВБН Г.1-218-182:2006 „Класифікація робіт з ремонтів автомобільних доріг загального користування”.

Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 14.12.2000 № 285 „Правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт для будівництва, яке здійснюється на території України (ДБН Д.1.1-7-2000).

Наказ Державного комітету з будівництва та архітектури України від 20.01.2004 № 8 „Про затвердження ДБН А 2.2-3-2004 „Склад, порядок розробки, погодження та затвердження проектно-документації для будівництва”.

Наказ Державного комітету з будівництва та архітектури України від 27.10.2005 № 3 „Про затвердження Примірного договору підряду в капітальному будівництві”.

Наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 10.08.2004 № 150 „Про затвердження Примірного переліку послуг по утриманню будівель та споруд та прибудівельних територій та послуг з ремонту приміщень, будівель, споруд”.

Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 20.03.2006 № 69 „Про затвердження Порядку проведення роботи з підтвердження придатності нових будівельних виробів для застосування в будівництві та Переліку нових будівельних виробів, що підлягають перевірці та підтвердженню придатності для застосування у будівництві”.

Наказ Державного комітету України з будівництва та архітектури від 27.09.2005 № 174 „Про затвердження Порядку визначення та застосування показників усередненої вартості спорудження житла за регіонами України”.

Лист Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 09.07.2009 № 9/11-1001 „Про порядок проведення державної експертизи проектів будівництва”.

Лист Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 10.04.2001 № 7/7-284 „Про документальне оформлення передачі підрядником замовнику обладнання, придбаного підрядником за дорученням замовника для монтажу на об’єкті будівництва”.

Лист Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24.09.2001 № 7/5-953 „Про нормативне забезпечення виконання проектно-кошторисної документації по капітальному та поточному ремонту житлових та громадських будівель та споруд”.

Лист Державного комітету України з будівництва та архітектури від 19.09.2005 № 7/6-1636 „Про витрати, пов’язані з проведенням торгів (тендерів).

Лист Державного комітету України з будівництва та архітектури від 30.04.2003 № 7/7-401 „Щодо віднесення ремонтно-будівельних робіт до капітального та поточного ремонту”.

Лист Державного комітету України з будівництва та архітектури від 20.01.2005 №8/8-45 „Щодо сфери та харак-

теру застосування Державних будівельних норм України ДБН Д.1.1-1-2000”.

Лист Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24.09.2001 № 7/5-953 „Про нормативне забезпечення виконання проектно-кошторисної документації з капітального та поточного ремонтів житлових та громадських будівель та споруд”.

Лист Міністерства регіонального розвитку та будівництва України, Державної архітектурно-будівельної інспекції від 22.01.2009 № 22/9-281 „Про ліцензування робіт з капітального ремонту”.

Державні класифікатори

Державний класифікатор продукції та послуг ДК 016:2010.

Державний класифікатор будівель та споруд ДК 018-2000.

Державний класифікатор видів науково-технічної діяльності ДК 015-97.

Державний класифікатор професій ДК 003:2010.

ГЛОСАРІЙ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

*Акцепт пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції (пропозиції за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника) – прийняття замовником пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції, яку визнано найбільш економічно вигідною за результатами оцінки (за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника), та надання згоди на взяття зобов'язань на оплату предмета закупівлі або його частини (лота). Пропозиція конкурсних торгів або цінова пропозиція, пропозиція за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника, вважається акцептованою, якщо замовником подано учаснику в установлений цим Законом строк письмове підтвердження про акцепт такої пропозиції.

Абонент – будь-яка фізична або юридична особа, зареєстрована на електронному майданчику або веб-порталі Уповноваженого органу.

Генеральний замовник – орган державної влади, державна, комунальна установа чи організація, визначені відповідно Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями або виконавчими органами місцевих рад відповідальними за організацію і проведення процедур закупівель в інтересах замовників за рамковими угодами відповідно до цього Закону.

Державна закупівля – придбання замовником товарів, робіт і послуг за державні кошти у порядку, встановленому цим Законом.

Державні кошти – кошти Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів, кошти Національного банку України, державних цільових фондів, Пенсійного фонду України, кошти загальнообов’язкового державного соціального страхування, кошти загальнообов’язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, кошти загальнообов’язкового державного соціального страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням, кошти, передбачені Законом України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”, кошти установ чи організацій, утворених у встановленому порядку органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями чи органами місцевого самоврядування, кошти державних та місцевих фондів, кошти державного оборонного замовлення, кошти державного замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб, кошти державного матеріального резерву, кошти Аграрного фонду, кошти Фонду соціального захисту інвалідів, кошти, які надаються замовникам під гарантії Кабінету Міністрів України, Ради міністрів Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування за кредитами, позиками, які надаються іноземними державами, банками, міжнародними фінансовими організаціями або на умовах співфінансування разом з іноземними державами, банками, міжнародними фінансовими організаціями.

Договір про закупівлю – договір, який укладається між замовником і учасником за результатами процедури закупівлі та передбачає надання послуг, виконання робіт або набуття права власності на товари за державні кошти.

Документація конкурсних торгів – документація, що розробляється та затверджується замовником, оприлюднюється для вільного доступу та безоплатно подається замовником під час проведення торгів (конкурсних торгів) фізичним/юридичним особам. Документація конкурсних торгів не є об'єктом авторського права та/або суміжних прав.

Документація електронного реверсивного аукціону – електронні документи, що мають обов'язковий реквізит – електронний цифровий підпис та визначають вимоги замовника до предмета, договору, процедури та учасників закупівлі. Вимоги щодо складу та змісту документації електронного реверсивного аукціону встановлюються цим Законом.

Електронна заявка – електронний документ, що підтверджує згоду учасника закупівель укласти договір про закупівлю на визначених замовником умовах та містить документи і відомості, що підтверджують виконання вимог замовника під час проведення закупівлі за процедурою електронного реверсивного аукціону.

Електронна конкурентна заявка – електронний документ, що містить інформацію про пропозицію учасника щодо ціни договору про закупівлю (лота), яка подається оператору електронного майданчика безпосередньо під час проведення торговельної сесії електронного реверсивного аукціону.

Електронний майданчик – сайт у мережі Інтернет разом з сукупністю технічного обладнання, програмного забезпечення та організаційних заходів, що використовуються оператором електронного майданчика для проведення державних закупівель за процедурою електронного реверсивного аукціону.

Забезпечення виконання договору про закупівлю – надання учасником замовнику гарантій виконання своїх зобов'язань за договором про закупівлю, включаючи такі види забезпечення як порука, гарантія, застава, завдаток, неустойка, депозит.

Забезпечення пропозиції конкурсних торгів – надання учасником замовнику гарантій виконання своїх зобов'язань у зв'язку з поданням пропозиції конкурсних торгів, у тому числі такі види забезпечення: порука, гарантія, застава, завдаток, депозит.

Забезпечення заявки – кошти, що надаються на вимогу замовника учасником закупівель за процедурою електронного реверсивного аукціону в якості гарантії виконання ним зобов'язань щодо укладення договору за результатами процедури.

Закупівля в електронній формі – державна закупівля, під час проведення якої використовується електронний документообіг відповідно до Закону України „Про електронні документи та електронний документообіг”.

Замовники – розпорядники державних коштів, які здійснюють закупівлю в порядку, визначеному цим Законом.

Змова – домовленість між двома чи кількома учасниками процедури закупівлі, спрямована на встановлення ціни пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції на штучних або неконкурентних рівнях з відома або без відома замовника.

Кваліфікаційна документація – документація, що розробляється, затверджується, оприлюднюється для вільного доступу та безоплатно надається замовником під час проведення попередньої кваліфікації учасників фізичним/юридичним особам.

Кваліфікаційна пропозиція – пропозиція, яка подається учасником попередньої кваліфікації замовнику відповідно до вимог кваліфікаційної документації.

Комітет з конкурсних торгів – службові (посадові) особи замовника (генерального замовника), призначені відповідальними за організацію та проведення процедур закупівлі згідно з цим Законом.

Моніторинг закупівель – систематичне спостереження за проведенням замовниками процедур державних закупівель з метою аналізу їх ефективності та належного дотримання законодавства у сфері державних закупівель.

Найбільш економічно вигідна пропозиція – пропозиція, що відповідає всім критеріям та умовам, визначеним у документації конкурсних торгів, та визнана найкращою за результатами оцінки конкурсних пропозицій відповідно до статті 28 цього Закону.

Оголошення про проведення процедури закупівлі – оголошення про проведення відкритих торгів, оголошення про проведення процедури двоступеневих торгів, оголошення про проведення попередньої кваліфікації, запит цінних пропозицій, інформація про застосування процедури закупівлі в одного учасника.

Оголошення про результати процедури закупівлі – оголошення про результати проведення торгів, повідомлення про результати проведення попередньої кваліфікації, інформація про результати процедури запиту цінових пропозицій, інформація про результати проведення процедури закупівлі в одного учасника, повідомлення про відміну торгів або визнання їх такими, що не відбулися, повідомлення про відміну процедури закупівлі в одного учасника.

Орган оскарження – Антимонопольний комітет України.

Оператор електронного майданчика – юридична особа як державної, так і інших форм власності, державна реєстрація якої проведена на території України у встановленому законодавством порядку, яка володіє електронним майданчиком, необхідними для його функціонування програмно – апаратними засобами, досвід та кваліфікація персоналу якої дозволяють забезпечити проведення електронних реверсивних аукціонів відповідно до цього Закону і яка включена до Реєстру операторів електронних майданчиків.

Переможець процедури закупівлі – учасник, пропозицію конкурсних торгів або цінову пропозицію якого визнано найбільш економічно вигідною та акцептовано у разі проведення торгів (конкурсних торгів), або учасник, пропозицію якого прийнято за результатами застосування процедури закупівлі в одного учасника, або учасник процедури електронного реверсивного аукціону, який під час проведення торговельної сесії електронного реверсивного аукціону запропонував найнижчу ціну договору (лота) та заявка якого визнана такою, що відповідає вимогам документації електронного реверсивного аукціону.

Підприємства – підприємства, утворені в установленому порядку органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим чи органами місцевого самоврядування та уповноважені на отримання державних коштів, взяття за ними зобов'язань і здійснення платежів, у тому числі державні, казенні, комунальні підприємства, а також господарські товариства, у статутному капіталі яких державна або комунальна частка акцій (часток, паїв) перевищує 50 відсотків, їх дочірні підприємства, а також підприємства, господарські товариства, у статутному капіталі яких 50 і більше відсотків належить державним, у тому числі казенним, комунальним підприємствам та господарським товариствам, у статутному капіталі яких державна або комунальна частка акцій (часток, паїв) перевищує 50 відсотків, об'єднання таких підприємств (господарських товариств).

Пов'язана особа – особа, яка відповідає будь – якій з наведених нижче ознак:

– юридична особа, яка здійснює контроль над учасником процедури закупівлі, оператором електронного майданчика або контролюється таким учасником процедури закупівлі, оператором електронного майданчика, або перебуває під спільним контролем з таким учасником процедури закупівлі, оператором електронного майданчика;

– фізична особа або члени її сім'ї, які здійснюють контроль над учасником процедури закупівлі, оператором електронного майданчика;

– службова (посадова) особа учасника процедури закупівлі, оператора електронного майданчика, уповноважена здійснювати від імені учасника процедури закупівлі, оператора електронного майданчика юридичні дії, спрямовані на встановлення, зміну або зупинення цивільно-правових відносин, та члени сім'ї такої службової (посадової) особи;

– члени сім'ї посадової (службової) особи замовника, які здійснюють контроль над учасниками процедури закупівлі або уповноважені здійснювати від імені учасника процедури закупівлі юридичні дії, спрямовані на встановлення, зміну або зупинення цивільно-правових відносин.

Під здійсненням контролю слід розуміти володіння безпосередньо або через більшу кількість пов'язаних фізичних чи юридичних осіб найбільшою часткою (паєм, пакетом акцій) статутного капіталу учасника процедури закупівлі, оператора електронного майданчика або управління найбільшою кількістю голосів у керівному органі такого учасника процедури закупівлі, оператора електронного майданчика, або володіння часткою (паєм, пакетом акцій), яка становить не менш як 25 відсотків статутного капіталу учасника процедури закупівлі, оператора електронного майданчика.

Для фізичної особи загальна сума володіння часткою статутного капіталу учасника процедури закупівлі, оператора електронного майданчика (голосів у органі управління) визначається як загальний обсяг корпоративних прав, що належить такій фізичній особі, членам її сім'ї та юридичним особам, які контролюються такою фізичною особою або членами її сім'ї.

Для цілей цього Закону членами сім'ї вважаються подружжя, діти, батьки, рідні брати і сестри, дід, баба, онуки, усиновлювачі, усиновлені, а також інші особи за умови їх постійного проживання разом із пов'язаною особою і ведення з нею спільного господарства.

Послуги – будь-який предмет закупівлі (крім товарів і робіт), включаючи транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-дослідні або дослідно-конструкторські розробки, медичне та побутове обслуговування, лізинг, найм (оренду), а також фінансові та консультаційні послуги, поточний ремонт.

Предмет закупівлі – товари, роботи чи послуги, які закуповуються замовником у межах єдиної процедури закупівлі, на участь в якій учасниками подаються пропозиції конкурсних торгів (кваліфікаційні, цінові пропозиції) або пропозиції на переговорах (у разі застосування процедури закупівлі в одного учасника), або заявки (у разі застосування процедури електронного реверсивного аукціону). Предмет закупівлі визначається замовником у порядку, встановленому Уповноваженим органом. Для проведення процедури закупівлі має бути не менше двох пропозицій/заявок, крім випадків застосування замовником процедури закупівлі в одного учасника.

Претендент – абонент, що зареєструвався на електронному майданчику для участі в закупівлях за процедурою електронного реверсивного аукціону, що проводяться на цьому електронному майданчику.

Пропозиція конкурсних торгів – пропозиція щодо предмета закупівлі або його частини (лота), яку учасник подає замовнику відповідно до вимог документації конкурсних торгів.

Роботи – проектування, будівництво нових, розширення, реконструкція, капітальний ремонт та реставрація існуючих об'єктів і споруд виробничого і невиробничого призначення, роботи із нормування у будівництві, геолого-розвідувальні роботи, технічне переоснащення діючих підприємств та супровідні роботам послуги, у тому числі геодезичні роботи, буріння, сейсмічні дослідження, аеро- і супутникова фотозйомка та інші послуги, які включаються до кошторисної вартості робіт, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих робіт.

Рамкова угода – правочин, який укладається одним чи кількома замовниками (генеральним замовником) у письмовій формі в порядку, встановленому цим Законом, з одним чи кількома учасниками процедури закупівлі з метою визначення основних умов закупівлі окремих товарів і послуг для укладення відповідних договорів про закупівлю протягом строку дії рамкової угоди.

Регламент електронного майданчика – правила, які регулюють порядок взаємодії між оператором електронного майданчика і його абонентами під час здійснення державних закупівель за процедурою електронного реверсивного аукціону та відносини (включаючи права, обов'язки та відповідальність), що складаються між ними у процесі виконання дій на електронному майданчику.

Ресур операторів електронних майданчиків – перелік, що містить сукупність відомостей про суб'єктів господарювання, які мають право здійснювати діяльність з організації та проведення державних закупівель за процедурою електронного реверсивного аукціону.

Розпорядник державних коштів – органи державної влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, інші органи, установи, організації, визначені Конституцією та іншими актами законодавства України, а також установи чи організації, утворені у встановленому порядку органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим чи органами місцевого самоврядування та уповноважені на отримання державних коштів, взяття за ними зобов'язань і здійснення платежів, а також підприємства та їх об'єднання.

Строк дії пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції – встановлений замовником у документації конкурсних торгів або запиті цінових пропозицій строк, протягом якого учасник не має права змінювати свою пропозицію конкурсних торгів або цінову пропозицію.

Суб'єкт оскарження в органі оскарження – фізична чи юридична особа, яка звернулася до органу оскарження з метою захисту своїх прав та охоронюваних законом інтересів з приводу рішення, дії чи бездіяльності замовника, що суперечать законодавству у сфері державних закупівель та/або з приводу порушень законодавства оператором електронного майданчика і внаслідок яких порушено право чи законні інтереси такої особи.

Товари – продукція, об'єкти будь-якого виду та призначення, у тому числі сировина, вироби, устаткування, технології, предмети у твердому, рідкому і газоподібному стані, а також послуги, пов'язані з поставкою товарів, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих товарів.

Торги (конкурсні торги) – здійснення конкурентного відбору учасників з метою визначення переможця торгів (конкурсних торгів) згідно з процедурами, встановленими цим Законом (крім процедури закупівлі в одного учасника).

Торговельна сесія – частина часу роботи електронного майданчика, протягом якого учасниками електронного реверсивного аукціону подаються конкурентні заявки.

Учасник попередньої кваліфікації – фізична особа, в тому числі фізична особа – підприємець, юридична особа (резидент або нерезидент), яка письмово підтвердила намір взяти участь у попередній кваліфікації та/або подала кваліфікаційну пропозицію.

Учасник процедури закупівлі – будь-яка фізична або юридична особа, яка підтвердила намір взяти участь у процедурі закупівлі шляхом подачі пропозиції конкурсних торгів або заявки на участь в електронному реверсивному аукціоні, або цінової пропозиції, або пропозиції на переговорах у разі застосування процедури закупівлі в одного учасника.

Цінова пропозиція – пропозиція щодо предмета закупівлі або його частини (лота), яку учасник подає замовнику відповідно до запиту цінових пропозицій.

Частина предмета закупівлі (лот) – визначена замовником частина товарів, робіт чи послуг, на яку в межах єдиної процедури закупівлі учасникам дозволяється подавати пропозиції конкурсних торгів або заявки, або цінові пропозиції, або пропозиції на переговорах у разі застосування процедури закупівлі в одного учасника. Для проведення процедури закупівлі на кожен окрему частину предмета закупівлі (лот) має бути не менше двох пропозицій або заявок (конкурентних заявок), крім випадків застосування замовником процедури закупівлі в одного учасника.

* **Примітка.** Визначення основних термінів наведено відповідно до змісту Закону України „Про здійснення державних закупівель” від 01.06.2010 № 2289-VI, зі змінами.

Навчально-практичне видання

Підмогильний Олександр Олександрович

**ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ
КОНТРОЛЮ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ
ФІНАНСОВОЇ ІНСПЕКЦІЇ УКРАЇНИ ЗА
СФЕРОЮ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ**

практичний посібник

Комп'ютерна верстка та дизайн обкладинки *В.Г. Сілка*

Технічний редактор *О.В. Хатунцева*

Підписано до друку 10.09.2013 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура "Times New Roman". Друк – лазерний.
Ум.-друк. арк. 14,82. Обл.-вид. арк. 12,96.
Наклад 100 прим. Вид. № 189. Зам. № 192.

Видавництво та друк ПП "ЛАНДОН-XXI"
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДЦ №159 від 22.10.2010 р.
83120, м. Донецьк, вул. Петровського, 126-А/32.
Тел.. (062) 334-49-66, (095) 295-58-12, e-mail: elenah66@gmail.com